

Sammanträdande organ

Bygg- och miljönämnden

Tid

2022-03-09 klockan 14.00

Plats

Hörsalen, Presto Brandsäkerhet, Värmbolsvägen 2

Ärende	Beteckning
Upprop	
Val av justerare	
1 Information till Bygg- och miljönämnden	INFO.2022.1
2 Redovisning av delegationsbeslut	INFO.2022.2
3 Rapportering av pågående planer med tidplaner och prioriteringsordning 2022	PLAN.2022.1
4 Detaljplan för fastigheten Trädgårdsmästaren 2, Katrineholm, Katrineholms kommun	PLAN.2020.11
5 Detaljplan för Lövåsen, del av fastigheten Lövåsen 3:1, Katrineholms kommun	PLAN.2021.3
6 Detaljplan för Solparken, fastigheten Gersnäs 3:17 m.fl.	PLAN.2022.2
7 Fortlöpande tillsyn 2021, Jerkers allservice, föreläggande med vite	MIL.2021.2848
8 Anmälan om bräddning, föreläggande med vite, Kronfågel AB	MIL.2020.350
9 Anmälan om bräddning, föreläggande med vite, Kronfågel AB	MIL.2020.350
10 Kontrollplan Livsmedel 2022	LIV.2022.288
11 Tillsynsutredning -Nära livs	ATL.2022.3
12 Samråd och utställning av avfallsplan 2023-2032 för Flen, Vingåker och Katrineholms kommun	ALLM.2021.38
13 Redovisning enligt program för uppföljning av privata utförare	ALLM.2022.11
14 Meddelanden till Bygg- och miljönämnden	INFO.2022.3

Katrineholms kommun	Besöksadress: Trädgårdsgatan 1	Org.nummer: 212000-0340
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Telefon: 0150-57700	www.katrineholm.se
641 80 Katrineholm	E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@katrineholm.se	

Vår handläggare

Michaela Sjöman

Bygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

1. Information

- Redovisning av handläggningstid för bygglov
- Samrådsinformation, Trolldalen etapp 2
- Information om sökta projektpengar, miljöprojekt

Vår handläggare
Michaela Sjöman
Administratör

Bygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

2. Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna redovisningen och lägga den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Redogörelse av beslut som fattats under perioden 2022-01-26 - 2022-02-22 med stöd av gällande delegation.

Beslutsunderlag

Redovisning av delegationsbeslut 2022-01-26-2022-02-22

Beslutsmottagare

Akten

Vår handläggare

Sara Eresund

Bygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

3. Rapportering av pågående planer med tidplaner och prioriteringsordning 2022

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna dokumentet för pågående planer, daterad 2022-03-09.

Motivering

För pågående detaljplaner som inte följer tidigare beslutade tidplaner har förvaltningen föreslagit nya tidplaner. Ändringar markeras med ett utropstecken och en färgkod där röd betyder att tidplanen flyttas fram, grön att planen ligger före tidplanen och svart att planen flyttas från eller till väntekategorin. I dokumentet finns även en förklaring till varför inte tidigare tidplaner har kunnat följas.

Detaljplanerna är kategoriserade efter prioriteringsnivå, baserat på de riktlinjer som antogs den 19 augusti 2015.

Tidplaner för pågående arbete med översiktplanering, program och gestalningsprogram finns också med i dokumentet.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har bedömt att de föreslagna nya tidplanerna är rimliga för fortsatt arbete med planerna. Planprioritering och fördelning av kostnader följer antagna riktlinjer.

Beslutsunderlag

Beslutsmottagare

Akten

Katrineholms kommun	Besöksadress: Trädgårdsgatan 1	Org.nummer: 212000-0340
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Telefon: 0150-57700	www.katrineholm.se
641 80 Katrineholm	E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@katrineholm.se	

Pågående planer

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Bygg- och miljönämnden 2022-03-09

Innehåll

I detta dokument har Samhällsbyggnadsförvaltningen samlat alla pågående planer och program.

- Lista på pågående detaljplaner, uppdelade enligt prio-grupp, inkl. eventuella avvikelser mot tidplan
- Lista på pågående översiktsplaner, program och gestaltungsprogram
- Kriterier för prioriteringsordning för detaljplaner
- Kriterier för fördelning av detaljplanekostnader
- Planhandläggare
- Kartor

Målsättning 2022

Målsättningen är satt utifrån angivna tidplaner i början på året för detaljplanerna. Målen ska följas upp, utvärderas och rapporteras till nämnden i slutet på året.

Mål

- 8 detaljplaner ska samrådats under året
- 12 detaljplaner ska antas under året

Detaljplaner med prio 1

- Processteg genomfört
- Processteg kvar samt tidplan (2018:1 = år:kvartal)
- Processteg som ej ingår i detaljplanen

Ärende nr	Kostnad	Handläggare	Detaljplan för	Uppdrag	Samråd	Granskning	Antagande	Lagakraft	Avvikelse rapport/ information
PLAN 2015.10	K	JF/SE Konsult	Luvsjön – etapp 4 Ny etapp tomter vid Luvsjön 50 nya tomter	23 sep 2015	2017 4	2018 2	2019 4	-	<i>Antagen i KF 2021-06-14 Överklagad, Upphävd av MMD Kontakt tagen med konsult gällande fågelinventering.</i>
PLAN 2016.13	K	DL	Duvestrand – Södra delen Nya flerbostadshus/tomter 100 nya bostäder	2 nov 2016	2022 2	2022 4	2023 1	2023 2	<i>Skissunderlag levererat slutet på 2021 och tidplan anpassad till det och nya utredningar. Avstämningsmöte om nya skisser från exploatör och arkitekt. Dagvattenutredning ska tas fram.</i>
PLAN 2020.6	E	DL	Duvestrand – Norra delen Nya flerbostadshus/tomter 30 nya bostäder	17 juni 2020	2021 1	2021 4	2022 2	2022 2	<i>Exploatören har förskjutit tidplanen och dagvatten och skyfallshantering har tillkommit. LST meddelar att dagvattenhanteringen ska utredas vidare</i>
PLAN 2017.6	E	YKL Konsult	Rådmannen 3 Fler tillåtna användningar inom fastigheten	14 juni 2017	2017 4	2022 2	2022 3	2022 4	<i>Miljötekniska markundersökningar och kostnadskalkyler för ev. sanering har tagits fram. Ny fastighetsägare okt 2019. Tidsbegränsat bygglov förlängs med 5 år. Ytterligare miljötekniska utredningar krävs. Inväntar tidplan från exploatör.</i>

Ärende nr	Kostnad	Handläggare	Detaljplan för	Uppdrag	Samråd	Granskning	Antagande	Laga kraft	Avvikelsesrapport/ information
PLAN 2018.2	K	MJ	Lövåsen – Uppsala, drivmedelsförsäljning, biluppställning mm	7 feb 2018	2021 2	2022 1	2022 2	2022 2	
PLAN 2018.4	K	MJ	Strängstorpsvägen 30 nya tomter	16 maj 2018	2021 1	2022 2	2022 3	2022 3	<i>Detaljplanen har delats. Den befintliga bebyggelsen handläggs i ärende PLAN 2021.9 . Nedprioriterad till förmån för Lövåsen-Uppsala.</i>
PLAN 2018.7	K	SE	Kerstinboda Utökad industri	22 aug 2018	2019 3	2022 2	2022 3	2022 4	<i>Dagvattenfrågan utreds vidare av konsult. Marknivåer ska mätas in.</i>
PLAN 2021.3	K	YKL	Lövåsen (Finntorp) Nya byggnadshöjder	3 feb 2021	2021 2	2021 4	2022 1	2022 2	<i>Sista minuten ändring av markreservat</i>
PLAN 2020.5	E	DL konsult	Backavallen Ca 150 bostäder	13 maj 2020	2021 4	2022 2	2022 3	2022 4	<i>Upp i april, 23 yttranden några negativa yttranden gällande höjder och att spara området för idrottsändamål . SVAAB behöver bygga om kulvertbrunnar. LST yttrade sig om dagvatten och mark behöver höjdsättas. Ev Akustikutredning mot sportverksamhet. Se över vilka tallar och ekar som kan sparas.</i>

Ärende nr	Kostnad	Handläggare	Detaljplan för	Uppdrag	Samråd	Granskning	Antagande	Laga kraft	Avvikelse rapport/ information
PLAN 2020.9	K	YKL	Åsporten Bostäder och förskola	4 nov 2020	2022 3	2022 4	2023 1	2023 2	Markanvisning klar i februari 2021. Möte med Sjötorp angående tidplanen hölls i april. Planarbete påbörjat 2022. Blir en generell markanvändning skola samt bostäder enligt Sjötorps tidigare förslag
PLAN 2020.8	K	YKL	Bergsgatan Fler än 30 bostäder	4 nov 2020	2022 3	2022 4	2023 1	2023 2	Markanvisning klar i februari 2021. Startmöte bokad i slutet på september. Skiss returnerad på grund av bristande kvalitet, inväntar justerat förslag
PLAN 2021.5	E	DL konsult	Malmsheden Nytt industri- verksamhetsområde	3 mars 2021	2022 3	2022 4	2023 1	2023 2	Inväntar återkoppling från exploatören och kommunens Fastighetsavd när möte med parterna har hållits.
PLAN 2013.8	K	DL	Stortorget Nytt torg och flerbostadshus nya verksamheter & 28 lgh	10 dec 2013	2015 4	2021 4	2022 2	2022 4	40 yttranden inkom. Många negativa till förslaget. Vinnande förslag Klädd till fest bestämde fasaden och inga parkeringar. Arbete med planen återupptas efter DLs pappaledighet.
PLAN 2021.4	E	YKL	Björnsundet En- och flerbostadshus, ca 100 bostäder	9 juni 2021	2022 3	2022 4	2023 1	2023 2	Naturinventering klar. Inväntar skiss från exploatör. Ragnars gårde
PLAN 2021.8	E	WR Konsult	Igelkotten Trygghetsboende	3 nov 2021	2022 4	2023 1	2023 2	2023 2	KFAB har en konsult som påbörjat arbetet men ingen återkoppling. Markförening, måste provtas.
PLAN 2020.10	E	WR Konsult	Enen, videt, sälgen Ny bebyggelse i flerbostadshus	3 nov 2021	2023 2	2023 3	2023 4	2023 4	Är inte prioriterad av KFAB. Länsstyrelsen vill inte att befintliga hus rivs.

Detaljplaner med prio 2

Ärende nr	Kost-nad	Hand-läggare	Detaljplan för	Uppdrag	Samråd	Granskning	Antagande	Laga kraft	Avvikelsesrapport/ information
PLAN 2020.2	E	WR	Valsta gård Ca 10 nya bostadstomter	4 mars 2020	2021 4	2022 3	2022 4	2023 1	Utredningar måste uppdateras Länsstyrelsen kräver att en arkeologisk utredning ska tas fram.
PLAN 2020.12	K	WR	Trolldalen – etapp 2 12 nya villatomter	3 feb 2021	2022 1	2022 2	2022 3	2022 3	Arkeologisk utredning beställd maj 2021. Avvakar uppdatering av dagvattenutredning. Går upp i mars
PLAN 2020.11	E	MJ	Trädgårdsmästaren Omvandlingsamt nya bostäder	3 mars 2021					Avskrivs denna nämnd
PLAN 2021.9	K	MJ	Västra delen av Strängstorp Planläggning av befintlig bebyggelse	16 maj 2018	2021 1	2022 3	2022 4	2022 4	Delad från PLAN 2018.4 Riskutredning behöver beställas. Nedprioriterad i förhållande till andra detaljplaner.

Detaljplaner med prio 3

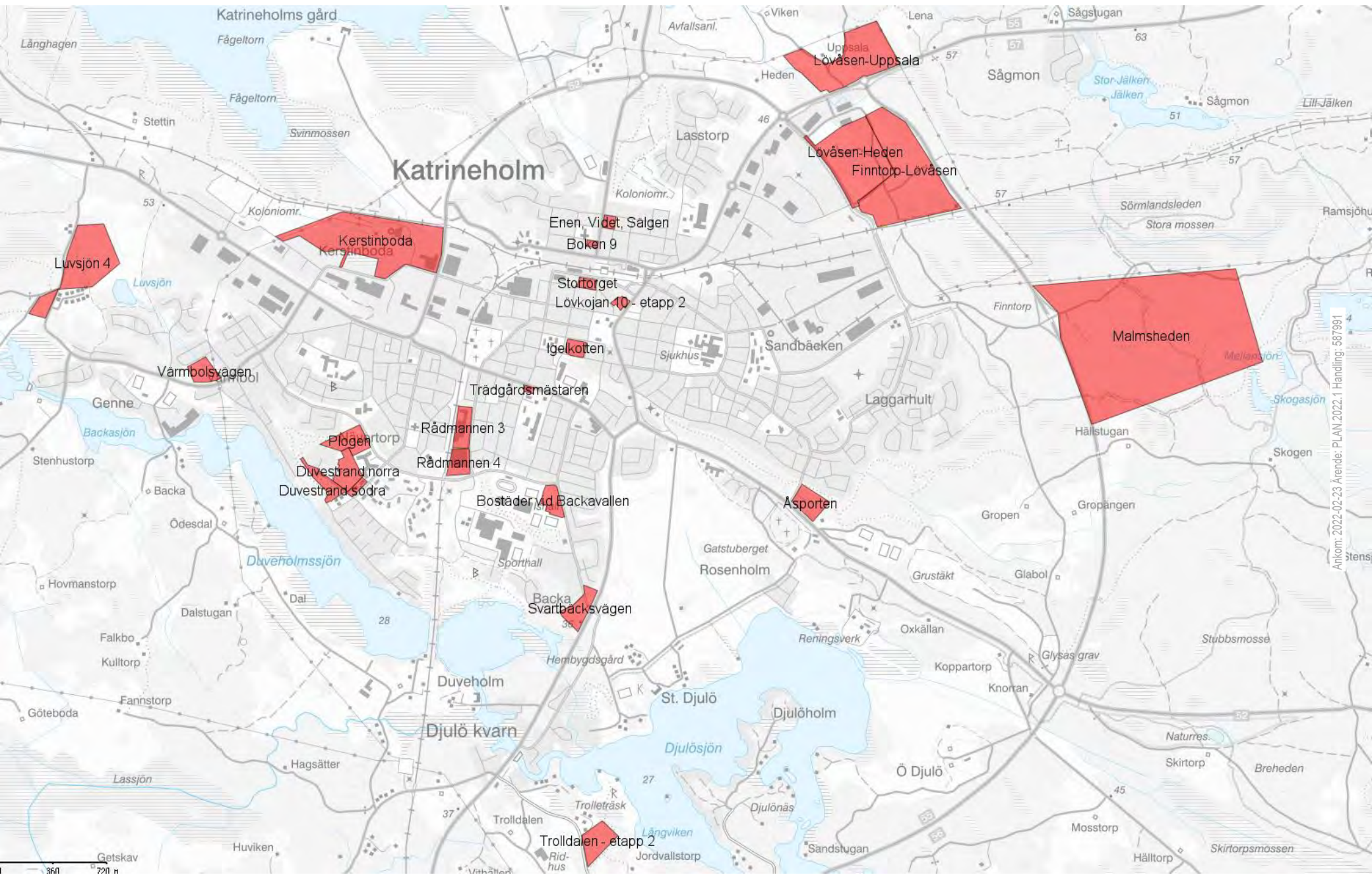
Ärende nr	Kost-nad	Hand-läggare	Detaljplan för	Uppdrag	Samråd	Granskning	Antagande	Laga kraft	Avvikelsesrapport/ information
PLAN 2021.7	K	WR	Ändring av Bie 3:3 Ändra bestämmelser som bättre lämpar sig för området	3 nov 2021	2022 1	Begränsat förfarande	2022 3	2022 3	Samråd tidigarelagt tills 2022 kvartal 1. Antagande och laga kraft oförändrat innan vi vet vilket förfarande planen handläggs med. Alla 10 måste godkänna. Vi kommer att återkoppla om vi inte får OK från alla.

Detaljplaner som är **vilande**

Ärende nr	Kostnad	Handläggare	Detaljplan för	Uppdrag	Samråd	Granskning	Antagande	Laga kraft	Avvikelsesrapport/ information
PLAN 2017.2	E	SE Konsult	Lövkojan 10 Etapp 2 48 bostäder i bef + bygga ut med ytterligare bostäder	1 feb 2017					<i>Plankonsult anlitad av exploatör, väntar på besked från exploatör.</i>
PLAN 2019.2	E	MJ	Boken 9 Möjliggöra för bostäder på fastigheten	6 mars 2019					<i>Oklara besked från exploatör vad vi ska planlägga för.</i>
PLAN 2018.3	E	DL	Kronfågel Utökad verksamhet	7 mars 2018					<i>Inväntat att fastighetsägaren skulle anlitat plankonsult. Utredningar ska tas fram, samråd med Trafikverket. Ny projektledare på Kronfågel, omtag. Ej prioriterad av exploatören.</i>
PLAN 2018.12	K	WR	Plogen 4:1 m.fl Nybyggnad förskola	7 nov 2018					<i>Ej prioriterad i förhållande till dem andra förskoleplanerna. Avvaktar tidplaner för Duvestrand-planerna. Finns inget behov av fler förskoleplatser i närtid.</i>
PLAN 2020.4	E	DL konsult	Svartbäcksvägen ca 150 bostäder	13 maj 2020					<i>Exploatören vill skjuta fram tidplanen</i>
PLAN 2017.5	E	MJ	Norra stadsdelen Ny stadsdel, 400 nya bostäder	14 juni 2017					<i>Dagvattenfrågan måste utredas vidare. Markundersökning har tagits fram. Inväntar skiss från exploatör</i>
PLAN 2020.14	E	WR	Värmbolsvägen Ny bostadsbebyggelse	7 april 2021					<i>Inväntar exploatör</i>

Översiktsplaner, program, gestaltningsprogram

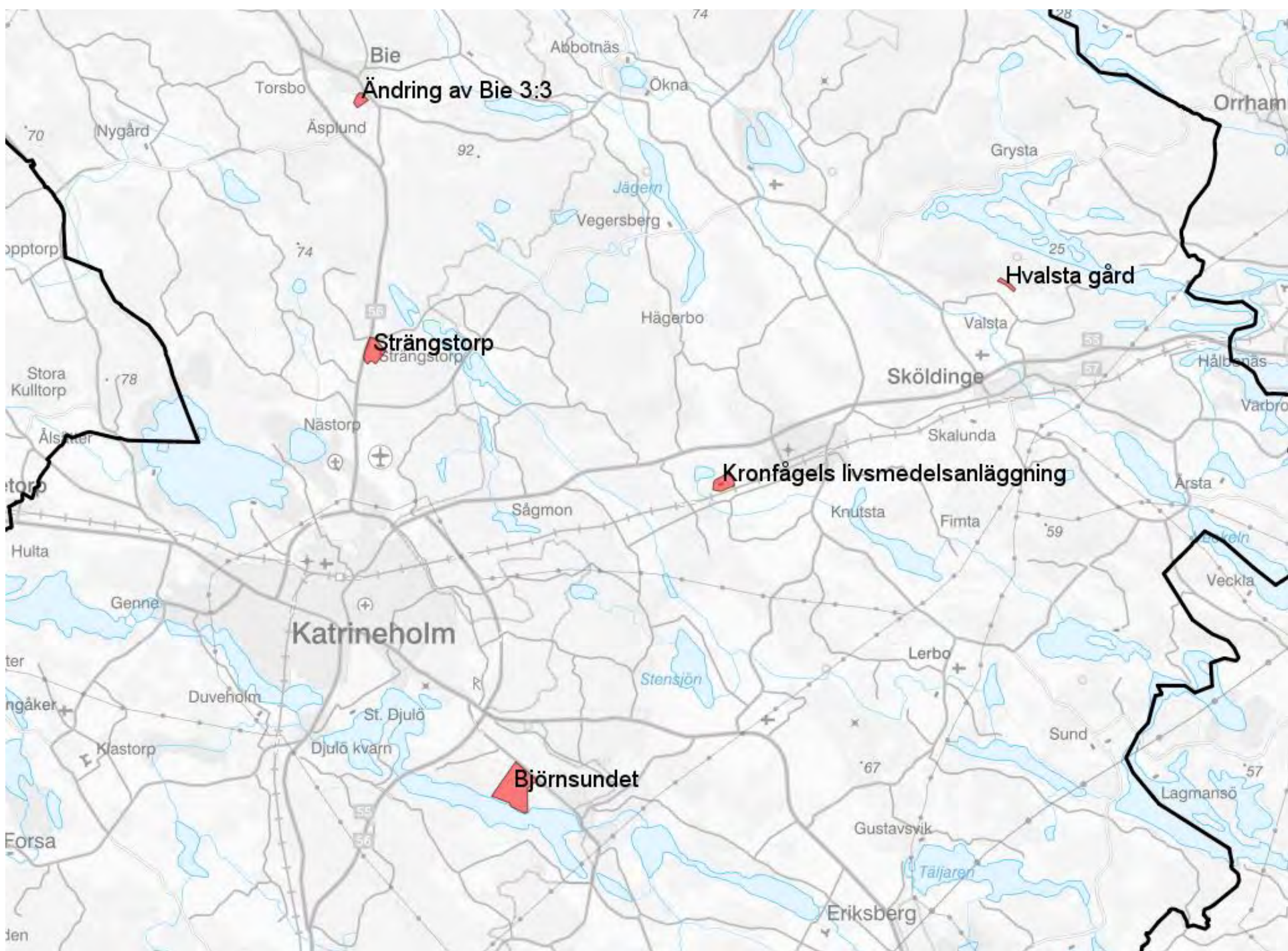
Ärende nr	Kostnad	Handläggare	Ärende	Status
PLAN 2017.4	K	SE	Gestaltningförslag för nya centrumkvarteren (mackarna)	<i>Uppdrag i BMN 2017-06-14 Ej påbörjad</i>
	K	Lars-Herman DL SE	Centrum väst – plan för utveckling – övergripande , inspiration, vad kan det tänkas bli i framtiden	<i>Uppdrag i kommunplan 2019-2022 Vilande</i>
KS/ 2021:31	K	Sara Eresund Jennie Hjertberg	Framtidsplan 2050 – Översiktsplan för Katrineholms kommun	<i>Pågående</i>

Katrineholm

Ankom: 2022-02-23 Årende: PLAN 2022, 1 Handling: 587981

0 360 720 m

Kriterier för prioritering av detaljplaner

Planuppdrag med aktivt planarbete är placerade i tre prioritetsgrupper.

Prio 1 **Uppdrag som uppfyller något av nedanstående kriterier ges förtur då de är av strategisk vikt för Katrineholms kommun**

- Befrämja sysselsättningen (minst 20 nya arbetstillfällen alt 2000 m2 tillkommen bruttoyta)
- Skapa attraktivt boende, minst 30 lägenheter
- Uppfylla kommunal service såsom skola, vård och omsorg
- Möjliggöra stora infrastrukturprojekt (riksvägar, huvudleder, järnvägsnät)
- Stor betydelse för kommunens attraktivitet

Prio 2 **Uppdrag som hanteras skyndsamt men som ej uppfyller kraven för Prio 1**

- Befrämja sysselsättningen (färre än 20 nya arbetstillfällen alt mindre än 2000 m2 tillkommen bruttoyta)
- Bostäder färre än 30 lägenheter
- Mindre infrastrukturprojekt
- Bevarande av kulturmiljöer
- Planer föranledda av andra kommunala beslut (framdragning VA mm.)

Prio 3 **Aktivt planarbete bedrivs i förhållande till planer med Prio 1 och 2.**

- Anpassning till rådande förhållanden (mindre ändringar)

V Vissa uppdrag inväntar beslut eller utredningar som inte planavdelningen råder över, dessa uppdrag har då placerats i en väntekategori. När beslut har fattats eller utredning inkommit prioriteras uppdraget till antingen 1, 2 eller 3 beroende på uppdragets dignitet.

Kriterier för fördelning av detaljplanekostnader

E Planer som bekostas av exploatören

För planer som där den enskilde exploatören har störst nytta av planen upprättas planavtal mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och exploatören. Exploatören ansvarar då för kostnader för grundkarta, fastighetsförteckning samt nödvändiga utredningar som t.ex. miljökonsekvensbeskrivning, geoteknik, radon, arkeologi, riskanalys eller buller. Upprättandet av planhandlingar sker antingen av samhällsbyggnadsförvaltningens personal eller av plankonsult. Samhällsbyggnadsförvaltningen fakturerar löpande de kostnader som orsakas av uppdraget.

K Planer där kommunen står för plankostnader initialt och tar ut kostnader i bygglovsskedet.

Vad gäller planer där kommunen är markägare alternativt initiativtagare samt för de planer som är initierade av andra kommunala beslut tas kostnaderna ut i bygglovsskedet enligt taxa fastställd av Katrineholms kommuns fullmäktige.

Handläggare

EB	Erik Bjelmrot
SE	Sara Eresund
YKL	Yeneba King Liljencrantz
JF	Jonatan Fajjersson
MJ	Maela Jaanivald
DL	David Labba
WR	William Rytterström

Vår handläggare
Maela Jaanivald
Planarkitekt

Bygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

4. Detaljplan, Trädgårdsmästaren 2

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att

1. Avskriva planuppdraget för detaljplan för Trädgårdsmästaren 2, Katrineholm, Katrineholms kommun.
2. Ta ut 4 655 kronor avgift för nedlagt arbete i enlighet med planavtal. (5 timmar á 931 kr)

Motivering

Fastighetsägaren har uttryckt önskemål om att ärendet avskrivs.

Bakgrund

Bygg- och miljönämnden gav 2021-03-03 Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja detaljplanearbete för fastigheten Trädgårdsmästaren 2.

Beslutsmottagare

Åbergs DataByrå AB
Länsstyrelsen i Södermanland
Akten

Vår handläggare

Yeneba King Liljenkrantz
PlanarkitektBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

5. Detaljplan för Lövåsen, del av fastigheten Lövåsen 3:1

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna upprättat granskningsutlåtande, daterat 2022-02-23.

Bygg- och miljönämnden beslutar vidare att anta detaljplan för Lövåsen.

Motivering

De synpunkter som kommit in under samråd och granskning har blivit tillgodosedda eller bemötts i de fall de inte blivit tillgodosedda.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget har varit utskickat på samråd till berörda sakägare och myndigheter under tidsperioden 17 juni - 22 juli 2021. Handlingarna fanns då tillgängliga på Kontaktcenter och på kommunens hemsida. Totalt inkom 12 yttranden varav 3 utan erinran.

Planförslaget har varit utskickat på granskning till berörda sakägare och myndigheter under tidsperioden 16 december 2021 - 20 januari 2022. Handlingarna fanns då tillgängliga på Kontaktcenter och på kommunens hemsida. Totalt inkom 9 yttranden, varav 2 utan erinran. Samtliga yttranden från granskning, förvaltningens kommentarer, samt vilka ändringar som gjorts i planen efter granskning finns sammanfattade i granskningsutlåtandet.

Bakgrund

I gällande detaljplan för Finntorp och Lövåsen, som vann laga kraft den 11 januari 2018, anges en högsta tillåten totalhöjd för byggnader om 18 meter för den aktuella delen av planområdet för Lövåsen. I förslaget till ny detaljplan föreslås högsta tillåten byggnads- och totalhöjd öka till 36 meter respektive 40 meter för den norra delen av planområdet. I gällande detaljplan finns ett mindre område med användning lokalgata, som har tagits bort i förslag till ny detaljplan för att möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av den byggbara marken.

Gällande detaljplan innehåller huvudsakligen användningarna industri och verksamheter, samt mindre områden med användningarna huvud- och lokalgata, park, naturområde och tekniska anläggningar. Dessa användningar finns kvar i förslaget till ny detaljplan för Lövåsen, med undantag av huvudgata, som i stället får användningen gata.

Beslutsunderlag**Beslutsmottagare**

Mark- och exploatering
Ej tillgodosedda sakägare
Akten

Granskningsutlåtande

Detaljplan för Lövåsen, del av fastigheten Lövåsen 3:1, Katrineholms kommun

Del av fastigheten Lövåsen 3:1

Upprättad på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholm 2022-02-23

Granskningens upplägg

Planförslaget har varit utskickat på granskning till berörda fastighetsägare och myndigheter under tidsperioden 16 december 2021 till 20 januari 2022. Handlingarna fanns då även tillgängliga på Kontaktcenter och på kommunens hemsida.

Plangranskningen annonserades i Katrineholms Kuriren den 16 december 2021.

Inkomna yttranden

Inkomna yttranden har sammanställts och kommenteras av Samhällsbyggnadsförvaltningen här nedan. Skrivelserna finns tillgängliga i sin helhet på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Yttranden utan synpunkter

1.	Västra Sörmlands räddningstjänst	2022-01-20
2.	Sörmland Vatten och Avfall AB	2022-01-20

Yttranden med synpunkter

3.	Länsstyrelsen	2022-01-20
- Granskningsförslaget har beaktat de synpunkter som framförts i Länsstyrelsens samrådsyttrande daterat 2021-08-12.

Miljö kvalitetsnormer - vatten

Dagvattenhanteringen får inte medföra att föroreningar sprids till mark, yt- och grundvatten så att miljö kvalitetsnormerna för vatten påverkas negativt.

I planbeskrivningen under rubriken "Dagvatten" på sidan 23 står det att "Samtliga föroreningshalter klarar gällande riktvärden och MKN om föreslagna åtgärder vidtas".

Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstagande om dagvattenhanterings påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver förtydligas. I detaljplan behöver

kommunen förtydliga hur miljö kvalitetsnormerna för vatten eventuellt kan komma att påverkas.

Länsstyrelsen anser också att beskrivningen av dagvattenhanteringen i planbeskrivningen under rubriken "Dagvatten" med fördel kan förtydligas angående hur dagvattenhanteringen föreslås ske på allmän plats respektive kvartermark. Beskrivningen av dagvattenhanteringen är lite otydligt formulerad.

Trafikverket har i sitt yttrande, som Länsstyrelsen ställer sig bakom, angivit att de behöver ha fortsatt tillgång till servicevägen, från teknikbyggnaderna i planområdet sydöstra hörn vidare till Knorranvägen. Länsstyrelsen förutsätter att Trafikverkets fortsatta tillgång till servicevägen säkerställs i detaljplanen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Information om eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten finns tillgänglig i dokumentet "Dagvattenförutsättningar för Lövåsen - sammanställning från tidigare utredningar samt nya beräkningar för flöden, föroreningar och skyfall", PM 2021-04-26, rev 1, samt dess bilaga med beräkningar av föroreningshalter.

I planbeskrivningen på sid. 20 under rubriken "Dagvatten" står följande:

"Flödeskapaciteten till Näsnaren är låg på grund av liten höjdskillnad till recipienten. En exploatering av planområdet kommer att bidra till ökad flödes- och föroreningsbelastning om inte omfattande åtgärder skapas och upprätthålls. Reningsåtgärder och fördröjningsåtgärder krävs för att inte öka flödes- och föroreningsbelastningen."

På sid. 24 har en text och tabell lagts till inför antagande som redovisar hur stora föroreningshalter en exploatering skulle medföra utan att några reningsåtgärder vidtogs, samt vilka föroreningar som skulle överskrida gällande riktvärden.

På samma sida redovisar en annan tabell att inga riktvärden överskrids om de föreslagna dagvattenåtgärderna vidtas, vilket innebär att recipienten Näsnaren då inte kommer att få en försämrad status efter en exploatering av planområdet.

I samma avsnitt, på sid. 23, står att mindre förorenat dagvatten från takytor kan fördröjas och infiltreras med hjälp av växtbäddar, medan mer förorenat dagvatten från exempelvis parkeringsytor och industriverksamhet bör passera en anläggning med god oljeavskiljande funktion innan det leds via diken till de två täta dagvattendammarna i norr och sydväst (sydvästra dammen är belägen strax utanför planområdet). Träd längs med diken bidrar till fördröjning och rening. Metoderna för rening av dagvatten är inte uppdelade i kvartermark respektive allmän platsmark, utan är valda efter graden av föroreningar i dagvattnet.

Trafikverkets fortsatta tillgång till servicevägen efter exploatering av planområdet bör säkerställas genom servitut.

4. Lantmäteriet

2022-01-11

Kommunen ska enligt 4 kap 21 § PBL ange en administrativ bestämmelse om vilken genomförandetid som gäller för detaljplanen. I den aktuella detaljplanen saknas en sådan bestämmelse. Lantmäteriet noterar att planens genomförandetid enligt 4 kap 23 § PBL därmed blir 15 år från den dag då beslutet att anta planen får laga kraft.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

En bestämmelse om genomförandetid läggs till plankartan.

5. Trafikverket **2022-01-19**

Trafikverkets synpunkter från samrådet har bemötts på ett tillfredsställande sätt och delvis blivit beaktade i granskningshandlingarna. Trafikverket vill emellertid framföra nedanstående.

Plangräns

Efter samrådet har dialog förts mellan Trafikverket och kommunen angående teknikbyggnader i planområdets sydöstra hörn. Fastighetsgränsen mot järnvägen har därefter justerats, så att den överensstämmer med inhägnaden av teknikbyggnaderna. På motsvarande sätt har planområdesgränsen ändrats i denna del. Trafikverket bedömer att fastighetsgräns och plangräns överensstämmer, d.v.s. att järnvägsfastigheten ligger utanför planområdet.

Åtkomst till järnvägen

Utmed Västra stambanans norra sida går idag en serviceväg, från teknikbyggnaderna som nämns ovan och vidare till den tidigare Knorranvägen (nuvarande förlängning av Uppsalavägen). I det aktuella planförslaget planläggs f.d. Knorranvägen som kvartersmark. Trafikverket behöver ha fortsatt åtkomst till servicevägen och förutsätter att kommunen säkerställer en koppling mellan servicevägen och det övriga gatunätet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Tillgängligheten till Trafikverkets anläggningar utmed järnvägsspåren bör säkerställas med servitut.

6. Tekniska Verken **2022-01-19**

Ny ledning ska förläggas i prickmark längs med planområdets södra gräns, u-område behövs.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Ett u-område läggs till plankartan.

7. Skanova **2021-12-29**

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet och önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Teleanläggningarna behöver flyttas för att få till stånd en så effektiv användning av marken som möjligt. Åtgärder bekostas av kommunen.

8. Vattenfall **2021-12-16**

Strax utanför planområdet har Vattenfall Eldistribution elnätsanläggningar bestående av en 132 kV luftledning.

För denna typ av ledning har vi följande riktlinjer:

En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå över 24 kV, där människor kan antas vistas stadigvarande, bör byggnaden placeras på ett avstånd av minst 20 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.

I planerade byggnader där människor kan antas vistas stadigvarande ska magnetfältsfrågan tas i beaktning. Rekommenderat minsta avstånd för närmare utredning ska göras inom 50 meter från luftledningen.

Vägområde för parallell väg samt gång- och cykelväg bör placeras minst 10 meter horisontellt avstånd från luftledningens närmaste anläggningsdel (fas, stolpe och stag). Det horisontella avståndet från vägrenskant bör vara minst lika stort som stolparnas höjd över marken om luftledningen inte är utörd i A-klassat utörande. Dock gäller att avståndet från vägområdet bör vara minst 10 meter. Rondell i luftledningsgata skall undvikas eftersom det försvårar underhåll och ombyggnad av luftledningen samt att det ofta är höga belysningsstolpar vid rondeller. Vid etablering av rondell bör luftledningen byggas om inom aktuellt område.

Vägområdet för korsande väg samt gång- och cykelväg bör placeras minst 10 meter från luftledningens stolpar och stag.

Avstånd i höjd mellan vägbana och luftledningens faser skall vara minst det avstånd som gäller vid alla belastningsfall enligt gällande Elsäkerhetsföreskrifter.

Luftledningen skall vara utörd i A-klassat utförande. Är inte luftledningen byggd i detta utförande får exploatören bekosta denna ombyggnad.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Det kortaste avståndet mellan planområdets östra gräns och luftledningen öster om Österleden överstiger 50 meter, vilket innebär att utredning av magnetfältspåverkan inte krävs.

9. Service- och tekniknämnden

2022-01-20

Förvaltningen har i sitt samrådsyttrande påtalat att utökade uppdrag avseende drift, underhåll och skötsel inom nämndens ansvarsområde också behöver förses med motsvarande resurser i kommande budgetarbete. Det är viktigt att ansvarsfrågan avseende dagvattenfrågorna tydliggörs så att de också inryms i nämndens kommande drift- och underhållsuppdrag.

Synpunkterna är omhändertagna i ärendets samrådsredogörelse vilken också redovisar att Sörmland Vatten och Avfall AB lämnat in liknande synpunkter där ett avtal som reglerar kostnads- och ansvarsfördelning önskas. Denna gemensamma önskan ger indikationer på att det pågående arbetet med organisation, ansvar och struktur avseende dagvattenfrågor kopplat till dagvattenpolicy och handlingsplan för dagvatten i kommunen, är viktigt och aktuellt även i samband med framtagandet av nya detaljplaner.

Förvaltningen har inga ytterligare synpunkter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Service- och tekniknämndens yttrande har noterats.

Ej tillgodosedda synpunkter från samråd och granskning

Skanovas befintliga teleanläggningar kommer att flyttas.

Länsstyrelsens synpunkt om att gestaltungsprinciper bör följas upp med motsvarande planbestämmelser tillgodoses inte.

Ändringar i förslaget

Inga ändringar utöver de som beskrivs nedan.

Planbeskrivning

- På sid. 16 har avsnittet om gator och trafik kompletterats med text om att tillgängligheten till Trafikverkets tekniska anläggningar utmed järnvägsspåren bör säkerställas med servitut.
- På sid. 24 har avsnittet om dagvatten kompletterats med en tabell med beräknade föroreningshalter i dagvatten.

Plankarta

- Genomförandetid har lagts till plankartan.
- Ett u-område för elledningar har lagts till plankartan i den sydvästra delen av planområdet.

I övrigt görs redaktionella ändringar och förtydliganden.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Katrineholm 23 februari 2022

Yeneba King Liljenkrantz
Planarkitekt

Erik Bjelmrot
Avdelningschef

Planbeskrivning

Detaljplan för Lovåsen

Del av fastigheten Lovåsen 3:1, Katrineholms kommun

ANTAGANDEHANDLING

Upprättad på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholm 2022-02-23

1(30)

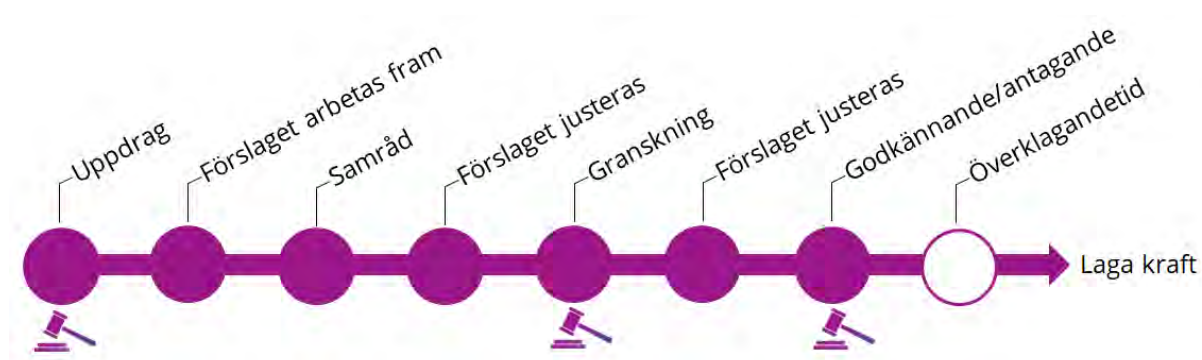
Inledning

Planprocessen – Standardförfarande

Planarbetet påbörjades efter den 2 maj 2011, därmed följer detaljplanen den nya Plan- och bygglagen 2010:900 med de ändringar som trädde ikraft 2 januari 2015.

I detaljplanen ges en samlad bild av markanvändningen och hur miljön är tänkt att förändras eller bevaras. Under **plansamrådet** ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Därefter sker en bearbetning av planförslaget som sedan ställs ut för **granskning**. Om synpunkter lämnas, ska dessa redovisas och berörda **underrättas** innan planen antas. Efter antagandet har "ej tillgodosedda sakägare" möjlighet att överklaga detaljplanen innan den kan vinna **laga kraft**.

Om inga yttranden emot planförslaget inkommer under plansamrådet kan granskningsskedet uteslutas och planen tas istället upp till beslut om **antagande** i bygg- och miljönämnden eller i kommunfullmäktige.

Handlingar

- Plankarta
- Planbeskrivning med genomförandebeskrivning (detta dokument)
- Fastighetsförteckning
- Undersökning om betydande miljöpåverkan

Underlag till detaljplan

- **Naturinventering**
 - Naturvärdesinventering Finntorp-Lövåsen 2016, Adoxa Naturvård, daterad 2016-11-28
- **Arkeologi**
 - Arkeologisk utredning vid Stora Malm 129:1 m.fl., Rapport 2017:21, Stockholms läns museum, utförd december 2016 till mars 2017
- **Dagvatten**
 - Dagvattenutredning Finntorp-Lövåsen, WSP, daterad 2017-06-12
 - PM - Komplettering angående dagvatten Finntorp-Lövåsen, WSP, daterad 2017-12-19

- Dagvattenförutsättningar för Lövåsen, Ramboll, daterad 2021-04-26
- Bilaga 2, Föroreningar i dagvatten, Ramboll, daterad 2021-04-22
- **Gestaltning**
 - Principer för gestaltning, Detaljplan för Finntorp och Lövåsen, WSP, daterad 2017-06-12
- **Trafik**
 - Trafikanalys Finntorp-Lövåsen, WSP, daterad 2017-09-06
- **Geo- och hydrologi**
 - PM geoteknik Finntorp, Ramboll, daterad 2021-04-13
 - Markteknisk undersökningsrapport Finntorp, Ramboll, daterad 2021-04-13
- **Riskutredning**
 - Riskanalys med avseende på järnvägstrafik, Structor, daterad 2013-06-19
- **Miljökonsekvensbeskrivning**
 - Miljökonsekvensbeskrivning, WSP, daterad 2017-12-13
- **Flyghinderanalys**
 - Flyghinderanalys avseende uppförande av fastighet i Katrineholms kommun – Lövåsen 3:1

Syfte

Detaljplanens syfte är att skapa förutsättningar för en ökad byggnadshöjd och totalhöjd inom planområdet, samt att omvandla mark med användning Gata till kvartersmark för att få större sammanhängande ytor med kvartersmark.

Bakgrund

Planområdet omfattas av detaljplan för Finntorp Lövåsen (0483-P2018-2, laga kraft 11 januari 2018). Gällande detaljplan innehåller huvudsakligen användningarna Industri och Verksamheter, samt mindre områden med användningarna Huvud- och Lokalgata, Park, Naturområde och Tekniska anläggningar.

Bygg- och miljönämnden beslutade den 3 februari 2021 att godkänna planuppdrag för området Lövåsen.

I gällande detaljplan anges en högsta tillåten totalhöjd för byggnader om 18 meter för den norra delen av planområdet. Det finns nu ett behov av att öka högsta tillåten totalhöjd till 36 meter i den norra delen av planområdet.

I gällande detaljplan finns ett mindre område med användning lokalgata, vars syfte är att leda vidare till en framtida bro/tunnel över/under förbifarten (väg 52/55). Då en förbindelse inte längre är aktuell, och en sammanslagning av de två områden som delas av gatan skulle möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av den byggbara marken, föreslås användningen ändras från lokalgata till kvartersmark för industri och verksamheter.

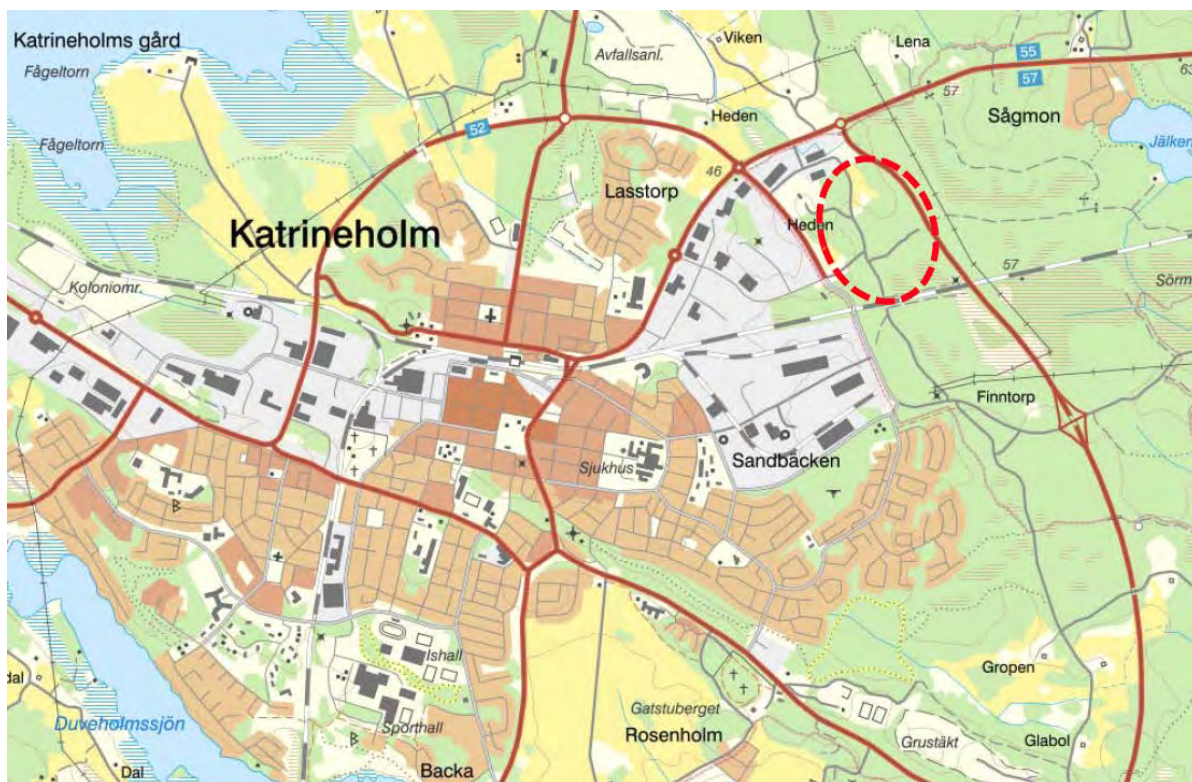
Plandata

Läge och areal

Planområdet är beläget på Lövåsen, ca 2 km nordost om Katrineholms centrum. Planområdet omfattar en areal på ca 27 hektar och ingår i Lövåsens handels- och logistikcentrum.

Markägoförhållanden

Fastigheten Lövåsen 3:1 ägs av Katrineholms kommun.

Planområdets läge i Katrineholm.

Planområdet är markerat med röd streckad linje.

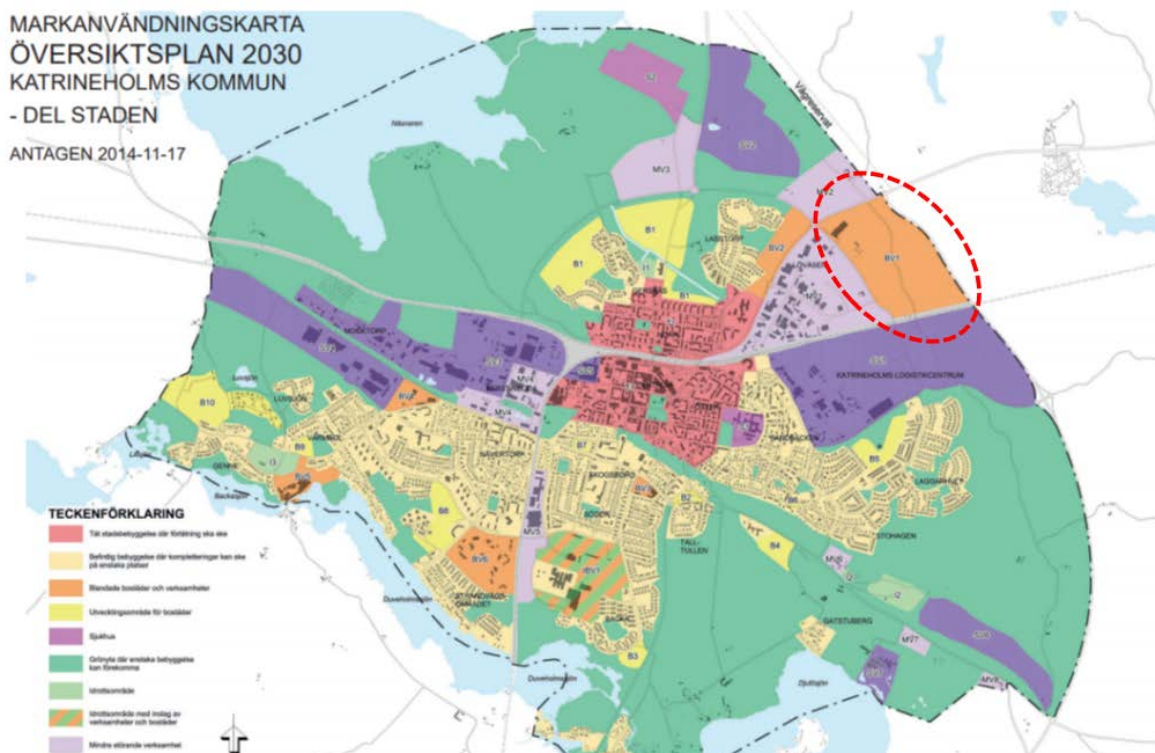
Tidigare ställningstaganden

Kommunala beslut

Bygg- och miljönämnden beslutade 2021-02-03 att ge Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta en detaljplan för del av Finntorp-Lövåsen.

Översiktsplan

Planförslaget överensstämmer med intentionerna i Översiktsplan Katrineholms kommun 2030 - del staden, antagen 17 november 2014. I ÖP:n är området utpekade som mark för blandad bebyggelse med bostäder och verksamheter.

Kommunens översiktsplan föreskriver markanvändning för blandade bostäder och verksamheter inom planområdet (markerat med röd streckad linje).

Grönplan

I grönplanen är planområdet klassificerat som exploateringsområde och anger inga områdes-specifika riktlinjer gällande natur och rekreation. I nulägesanalysen är området utpekade som bristområde både för ekologiska och rekreativt värden. Enligt grönplanen ska lokala kompensationsåtgärder genomföras för att minska negativ påverkan på ekologiska värden som en exploatering innebär.

Riksintresse

Planområdet omfattas inte av riksintresse, men är beläget i anslutning till två riksintressen: västra stambanan, som utgör planområdets södra gräns, och väg 56 norr om planområdet som ingår i det nationella stamvägnätet. Väg 55, öster om planområdet, är av särskild regional betydelse, och söder om järnvägen finns Katrineholms kombiterminal som också är av riksintresse. Planförslaget bedöms inte medföra negativ påverkan på riksintressena.

Planområdet är beläget ca 2 km från Katrineholms centrum, som omfattas av riksintresse för kulturmiljö. För en del av bebyggelsen inom planområdet för Lövåsen tillåts en maximal bygg-

nadshöjd på 36 meter samt maximal totalhöjd på 40 meter. Dessa höjder innebär att den tillkommande bebyggelsen inom planområdet kommer att vara synlig från delar av Katrineholms centrum, och därmed påverka riksintresset för kulturmiljö. Avståndet mellan planområdet och riksintresset medför dock att påverkan på riksintresset inte bedöms vara betydande.

Den planerade bebyggelsen kommer till stor del att skymmas av byggnader i centrum, och den planerade bebyggelsen inom planområdet för Lövåsen-Heden kommer också att skymma bebyggelsen inom detaljplanen för Lövåsen, då även Lövåsen-Heden tillåter byggnader med en byggnadshöjd upp till 36 meter. Lövåsen-Heden är belägen väster om Lövåsen. I bilaga 1, tillhörande planbeskrivningen, visar den sista bilden en siktanalys tagen från Vasavägen/järnvägsbron mot planområdet för Lövåsen.

Ca 2 kilometer nordväst om planområdet finns sjön Näsnaren, som är Natura2000-område (Fågeldirektivet och Habitatdirektivet). Planområdet är delvis beläget inom Näsnarens avrinningsområde. Enligt bevarandeplanen för Natura2000 område Näsnaren (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2006) kan följande faktorer påverka området negativt:

- Orenat dagvatten från Katrineholms stad och intilliggande industriområde.
- Grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms från vägar/ järnvägar och skogsbilvägar (anläggning, underhåll och trafik).
- Ökad avrinning på grund av slutavverkning, markavvattning och skyddsdikning inom skogsbruk i tillrinningsområdet. Den ökade avrinningen ökar risken för erosion och läckage av bland annat humusämnen och partiklar.
- Utsläpp av föroreningar från källor såsom avlopp, industrier, täkter eller andra verksamheter.

Detaljplan

Gällande detaljplan för området vann laga kraft 2018-01-11 (0483-P2018/2). Under planarbetets gång togs ett antal utredningar fram som ligger till grund för den nu aktuella ändringen av detaljplanen. En ny kompletterande dagvattenutredning har tagits fram för denna detaljplan.

Gällande plankarta för detaljplan Finntorp-Lövåsen, laga kraftvunnen 2018-01-11.

Miljöbedömning

När nu gällande detaljplan togs fram, antogs detaljplanens genomförande kunna innebära betydande miljöpåverkan, och därför upprättades en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) parallellt med planarbetet. Denna MKB ingår som underlag för den nya detaljplanen.

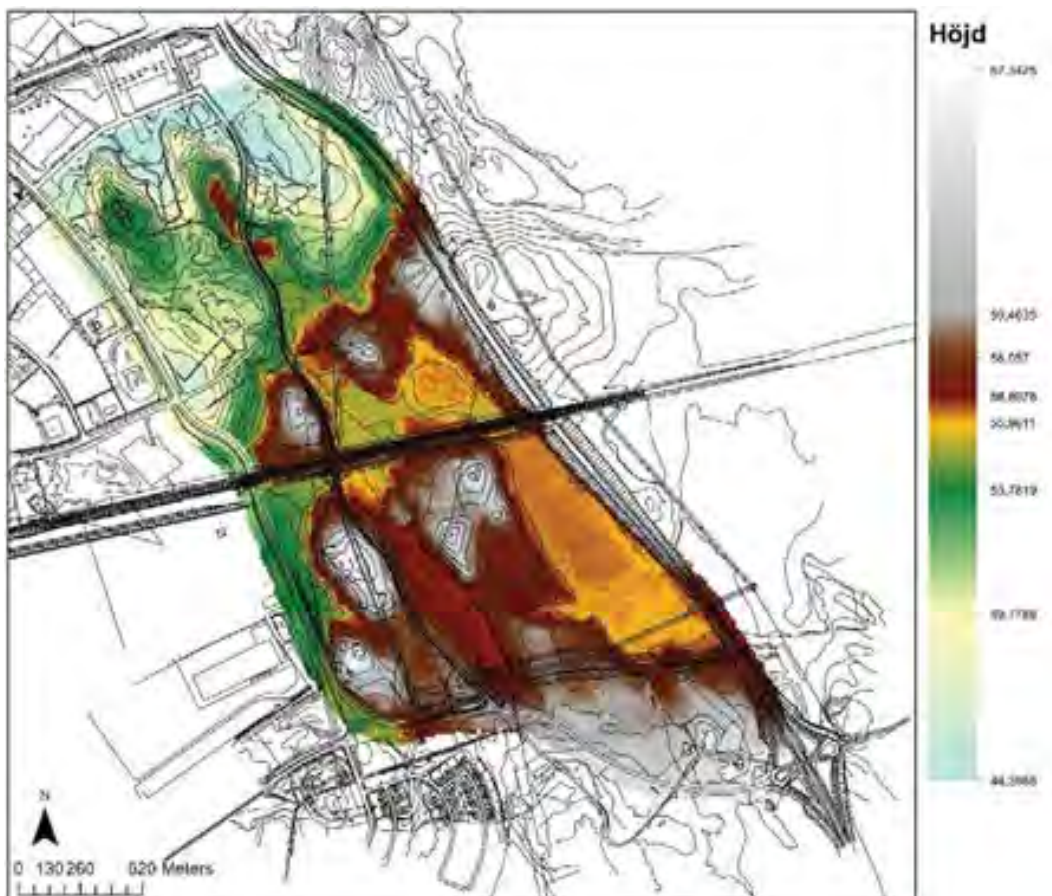
En undersökning om betydande miljöpåverkan har tagits fram inför framtagande av den nu aktuella detaljplanen. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att det inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan om detaljplanen genomförs. Detaljplanen bedöms vara förenlig med miljöbalkens bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, och miljökvalitetsnormer bedöms inte överskridas inom planområdet.

Förutsättningar och förändringar

Natur och kultur

Mark och vegetation

Området består huvudsakligen av avverkad skogsmark, f.d. barrskog. I vissa delar är området kuperat med berg i dagen. Planområdet är delvis kuperat och sluttar mot norr med lågområden längs med Uppsalavägen. I det lägsta partiet mot Östra förbifarten är markhöjden cirka + 44 meter. De tre kullarna som ligger nära Östra förbifarten och järnvägen är belägna på en nivå på ca +60 meter. Sumpskogen söder om kullarna är belägen på ca +55 meter. En mindre grusväg genomkorsar området i öst-västlig riktning.

Bilden ovan visar höjder inom planområdet.

Naturmiljö

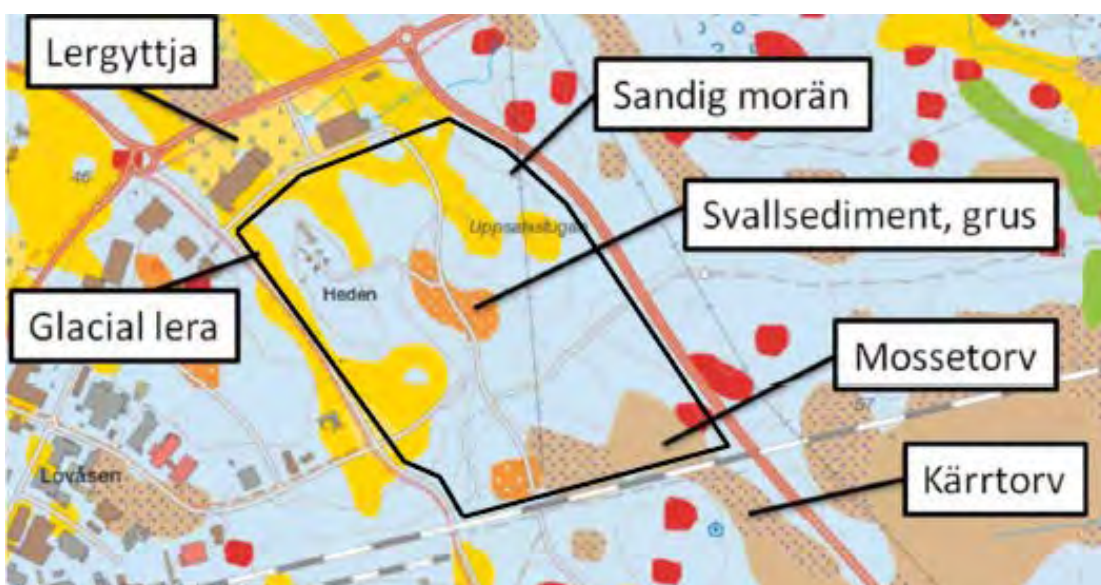
En naturvärdesinventering utfördes i planområdet (daterad 2016-11-28, Adoxa Naturvård). Enligt inventeringen karaktäriserades området då av ung till medelålders produktionsskog med huvudsakligen lågt naturvärde. Skogen har sedan NVI:n ägde rum till stora delar avverkats. Vissa delar av området noterades ha mer påtagliga naturvärden. Rödlistade men inte hotade fjärilsarter, t ex bredbrämad bastardsvärmare, har förekommit i området under 2000-talet enligt Artportalen. Revlumner noterades, och eftersom revlumner är fridlyst, krävs ansökan om dispens från artskyddsförordningen för att gräva bort eller flytta den.

I detaljplanen får områden med starka naturvärden bestämmas Natur, och skogsmarken ska på dessa platser bevaras. Ett område med sumpskog i planområdets sydöstra del bevaras, och i norr omvandlas en grönyta till våtmark med en dagvattendamm. Hela planområdets östra gräns ges planbestämningen Natur. Tillsammans omfattar planområdets grönytor en areal på ca 7,8 hektar.

Geotekniska förhållanden, skredrisk och grundläggning

Enligt SGU:s jordartskarta har jordarterna inom området en ganska stor variation; lera, morän, torv, urberg och grus. Området är till största delen uppbyggt av sandig morän med medelhög genomsläpplighet. Vidare finns två mindre områden med svallsediment, grus med hög genomsläpplighet. Därutöver finns jordarter av olika typer av lera och torv med låg genomsläpplighet. Jordartskartans bedömningar stämmer väl jämfört med undersökningsresultaten. Jordarna utgörs i stor utsträckning av sandig morän med inslag av sten och block, och en hel del ytliga block förekommer i området. Längst i norr längs i läge för planerad dagvattendamm förekommer ställvis lera. Jorddjupen överstiger huvudsakligen 3–5 meter i läge för planerade vägar, men i läge för den befintliga korsningen i områdets centrala del förekommer berg längs en sträcka på mellan 0,8 och 3 meters djup under markytan.

Planerad bebyggelse bedöms kunna grundläggas på platta på mark alternativt med plintgrundläggning på naturligt avlagrad sandmorän eller på berg enligt geoteknisk undersökning (Ramboll, 2020). Schakt i silt och lera bedöms kunna utföras med släntlutning 1:2 och schakt i sandmorän bedöms kunna utföras med släntlutning 1:1. Vid djupare schakt kan temporära stödkonstruktioner behövas (Ramboll, 2020). Ny bebyggelse planeras inte byggas på ler- eller siltdominerade jordar.

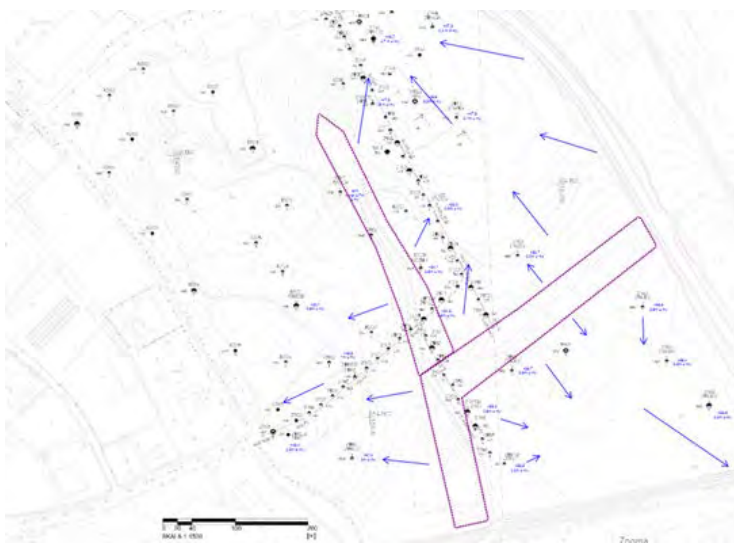
Jordartskarta, SGU.

Karta över genomsläpplighet, SGU.

Grundvatten

I förprojektering av planområdet lokaliserades en grundvattendelare som utgörs av berg under moränjordarna i öst. Grundvattendelarens bedömda läge baseras på djup till förekommande berg, uppmätta grundvattennivåer, samt att grundvattenflödet sker från högre till lägre nivåer. Bedömningen av grundvattendelaren har även baserats på att grundvattenytan generellt följer topografin, dvs att högre grundvattennivåer förekommer där terrängen befinner sig högre. Grundvattendelarens ungefärliga lokalisering är markerad med lila linje i kartan nedan. Grundvattendelaren måste bevaras för att inte riskera omfattande yt- och grundvattenflödesförändringar. Om grundvattendelaren sprängs bort kommer bland annat avrinningsområdet till Näsnaren att öka, vilket medför ökad belastning av Näsnaren. Potentiellt ökar också översvämningsrisken inom Katrineholms tätort då ett större område avvattnas ytligt mot staden. Grundvattentransporten förändras vid exploatering från öst till väst, vilket bland annat kan medföra en höjning i grundvattennivån väster om planområdet, samt en sänkning i grundvattennivån öster om grundvattendelaren, då i den befintliga sumpskogen.

Grundvattendelaren är markerad med lila linje i kartan ovan. De blå pilarna visar bedömd riktning för grundvattengenomströmning.

I plankartan har därför planbestämmelser lagts in om att marken ska höjdsättas så att grundvattendelaren bibehåller sin funktion, samt att startbesked inte får ges förrän höjdsättning av mark som säkerställer att grundvattendelaren bibehåller sin funktion har kommit till stånd.

Markradon

Planområdet ligger delvis inom riskområde för markradon enligt kommunens översiktliga kartering. Radonmätning har genomförts och området klassificeras som normalriskmark som innebär en radonhalt mellan 10 kBq/m³ och 50 kBq/m³. Radonhalten i området låg mellan 2 kBq/m³ och 11 kBq/m³. (Ramboll, 2020). Nya byggnader ska därför uppföras i radonsäkert utförande.

Markföroreningar

Det finns inga kända markföroreningar inom planområdet.

Platsens historia

Inom planområdet fanns det för omkring 100 år sedan två torp; Finnstugan och Uppsalastugan, samt en banvaktsstuga. Alla byggnaderna är idag rivna.

Kulturmiljövärden

Kommunen bedömer att det inte finns några kulturmiljövärden inom planområdet.

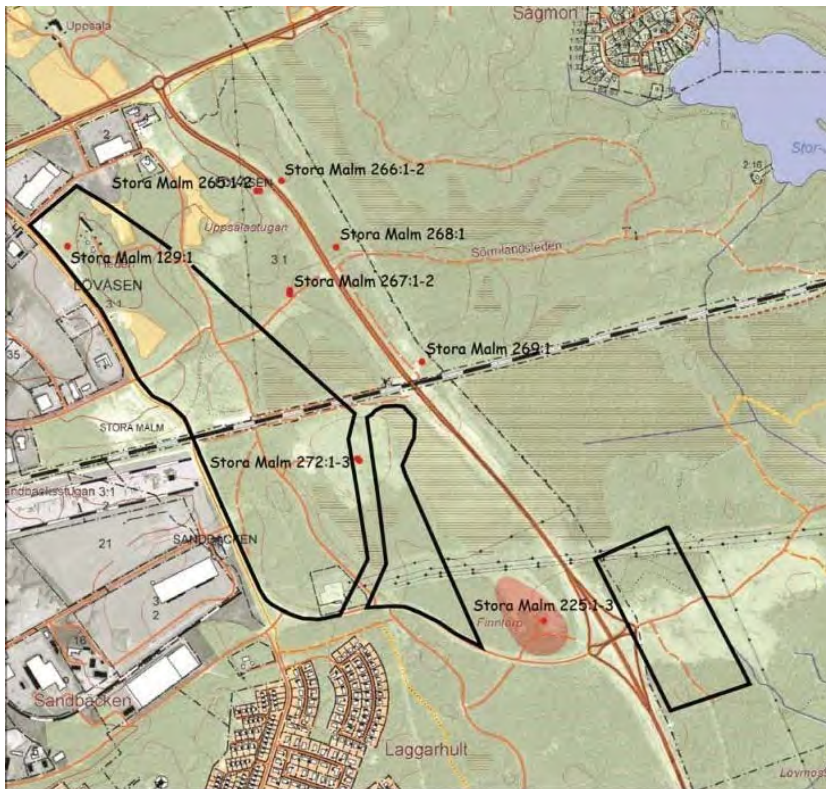
Fornlämningar

En arkeologisk utredning utfördes under år 2017 av Stockholms läns museum som omfattade de till varandra angränsande planområdena för Finntorp och Lövåsen i öster samt Lövåsen-Heden i väster. Efter utredningen bedöms objektet RAÄ 129:1 (Stora Malm 129:1) utgöra en fornlämning. Objektet var tidigare registrerat som fyndplats. I samband med utredningsgrävning framkom lämningar av bebyggelsekaraktär som tolkas höra till verksamhet kopplad till bebyggelseenheten Heden.

Följande objekt inventerades och undersöktes under utredningen:

- RAÄ 129:1. Fyndplats
- RAÄ 265:1-2. Kolbotten och kolarkoja
- RAÄ 267: 1-2 samt obj 800. Kolbottnar och kolarkoja
- RAÄ 272:1-3. Kolbottnar och kolarkoja
- Obj 857 & 873. Kolbotten och kolarkoja
- Obj 4507 & 4511. Kolbotten och kolarkoja
- Obj 26. Ev boplatsläge (stenålder)
- Obj 801. Ev boplatsläge (stenålder)

Om ytterligare fornlämningar påträffas i samband med exploatering föreligger anmälningsplikt enligt kulturminneslagen.

Fornlämningar inom planområdet (Källa: Stockholms Länsmuseum)

Bebyggelseområden

Inom planområdet finns det ingen bebyggelse. Norr och väster om planområdet finns bebyggelse som inrymmer service och handel. Väster om planområdet håller en ny detaljplan på att tas fram (Lövåsen-Heden).

Verksamheter

Kvartersmark betecknat med **JZ** medger verksamheter kopplade till lättare industri, lager och logistik. Planområdet omfattar ca 17 hektar kvartersmark för industri och verksamheter, varav 40% får byggas, vilket regleras med beteckningen **e₁**. Verksamheter som i begränsad utsträckning avger lukt, buller, ljusstörningar eller andra typer av störningar kan lokaliseras inom kvartersmarken. Det finns ingen tydlig gräns för när en verksamhet är att betrakta som störande för omgivningen, utan det är en bedömning som får göras i samband med bygglovsprövning.

Placering, skala, utformning och material

Byggnadskroppar bör orienteras mot lokalgatorna och ges huvudentréer mot dessa, vilket regleras med bestämmelsen **f₁**, vilket även ska förhindra att lastbryggor, sophantering m.m. placeras i exponerade lägen.

Områdets huvudsakliga användning består av ytkrävande verksamheter med stora byggnadsvolymer. Bestämmelse om placering av byggnad bedöms inte som nödvändig, med undantag av avstånd till fastighetsgräns. Inom kvartersmark får byggnader inte placeras närmare fastighetsgräns än 4,5 meter, vilket regleras med bestämmelsen **p₁**. Byggnader får inte heller placeras närmare än 6 meter från allmän gata; detta för att ha god sikt vid in- och utfarter, vilket regleras med prickmark.

I den norra delen av kvartersmarken tillåts högsta byggnadshöjd på 36 meter och högsta totalhöjd på 40 meter, och söder om denna tillåts högsta byggnadshöjd på 25 meter och högsta

totalhöjd på 29 meter. Närmast Österleden tillåts en högsta byggnadshöjd på 12 meter och högsta totalhöjd på 16 meter. Delar av bebyggelsen inom planområdet kommer att synas på långt avstånd och påverka stadens silhuett och siktlinjer. I en bilaga till planbeskrivningen visas byggnadsvolymer som 3D-modeller och ska illustrera ny bebyggelse i landskapet med en byggnadshöjd på 36 meter. Eftersom flera fastigheter inom kvartersmarken kommer att bildas är detta generella illustrationer som inte visar planområdet när det är fullt utbyggt. Byggnadernas placering samt deras antal är inte kända.

För byggnadsverk högre än 20 meter ska Luftfartsverket alltid tillfrågas som sakägare för infrastrukturutrustning, och en flyghinderanalys kan behöva göras. Detta har skett inför granskning av detaljplanen.

Bestämmelsen **b₁** reglerar att byggnader inte får uppföras med källare på grund av områdets höga grundvattennivåer, och bestämmelsen **b₂** reglerar att byggnader ska uppföras i radonsäkert utförande.

I samband med detaljplanen för området Finntorp – Lövåsen tog kommunen fram gestaltungsprinciper som ett hjälpmedel för att skapa en attraktiv utformning av den yttre miljön. Principerna ska inspirera och visa hur kvaliteter i byggande och förvaltning kan skapas och samordna intressen mellan blivande fastighetsägare i området och kommunen.

Storskaliga byggnadsvolymer bör ges fasader som bryts upp för att ge intryck av mindre enheter. Tak bör vara utformade som sadel- eller pulpettak. Bebyggelsens färgsättning kan hämta inspiration från traditionell falu rödfärg eller slamfärger i dova kulörer, För tak kan gärna grå eller svart kulör användas. Ekonomibyggnader på landsbygden byggs i både trä och plåt idag. Korruerad plåt kan utgöra ett lämpligt material eftersom det på avstånd efterliknar träfasad. Uppförs byggnader i annat material än trä, kan mindre byggnadsdelar eller detaljer med fördel utföras i trä.

Entréer bör vara väl synliga och lättillgängliga för besökare. Skyltar kan integreras i fasaden, vilket kan ske genom målning eller fristående bokstäver och figurer. Storleken bör vara anpassad till byggnaden, landskapet och avstånd till anslutande vägar. Skyltar mot Österleden och riksvägarna ska inte vara blinkande eller bildväxlande av hänsyn till trafiksäkerheten, men kan gärna vara ljussatta. Ytor för inlastning och dylikt bör döljas på baksidan eller avskärmas från synliga platser.

Parkering ska ske på kvartersmark, och bör delas upp med planteringar för att bryta upp ytan i mindre rumsindelningar. Bestämmelsen **n₅** reglerar att parkering ska anordnas med minst ett träd per 10 parkeringsplatser. Träd och buskar kan även fånga upp vindar som riskerar att accelerera på stora och öppna ytor. Befintlig vegetation bör bevaras och nyplanterad vegetation ska i så stor mån det är möjligt spegla den naturliga floran i regionen.

För att området ska uppfattas positivt från omgivande vägar ställs höga gestaltungskrav på varje enskild byggnad. Planområdet föreslås få en generell maximal byggnadsarea på 40 procent av fastighetsarean. Marken i planområdets sydvästra del bör ej bebyggas av marktekniska skäl, och har därför försetts med prickmark. Prickmark är även markerad kring kvartersmarken med JZ-beteckning med ett respektavstånd. Kvartersmark ska liksom allmän platsmark ges en grön utformning.

Service

Planförslaget möjliggör för större sammanhängande arealer och byggnadsvolymer inom planområdet, vilket främjar fler och/eller större verksamheter och ett större utbud av varor och tjänster.

Jämställdhet, integration

Detaljplanen bedöms inte påverka jämställdhet eller integration i positiv eller negativ riktning.

Barnperspektiv

Barn bedöms inte beröras av den föreslagna detaljplanen.

Tillgänglighet

Tillkommande bebyggelse och tomtmark ska utformas enligt de bestämmelser som finns i lagar och förordningar vad gäller tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt orienterings- och rörelseförmåga.

Friytor

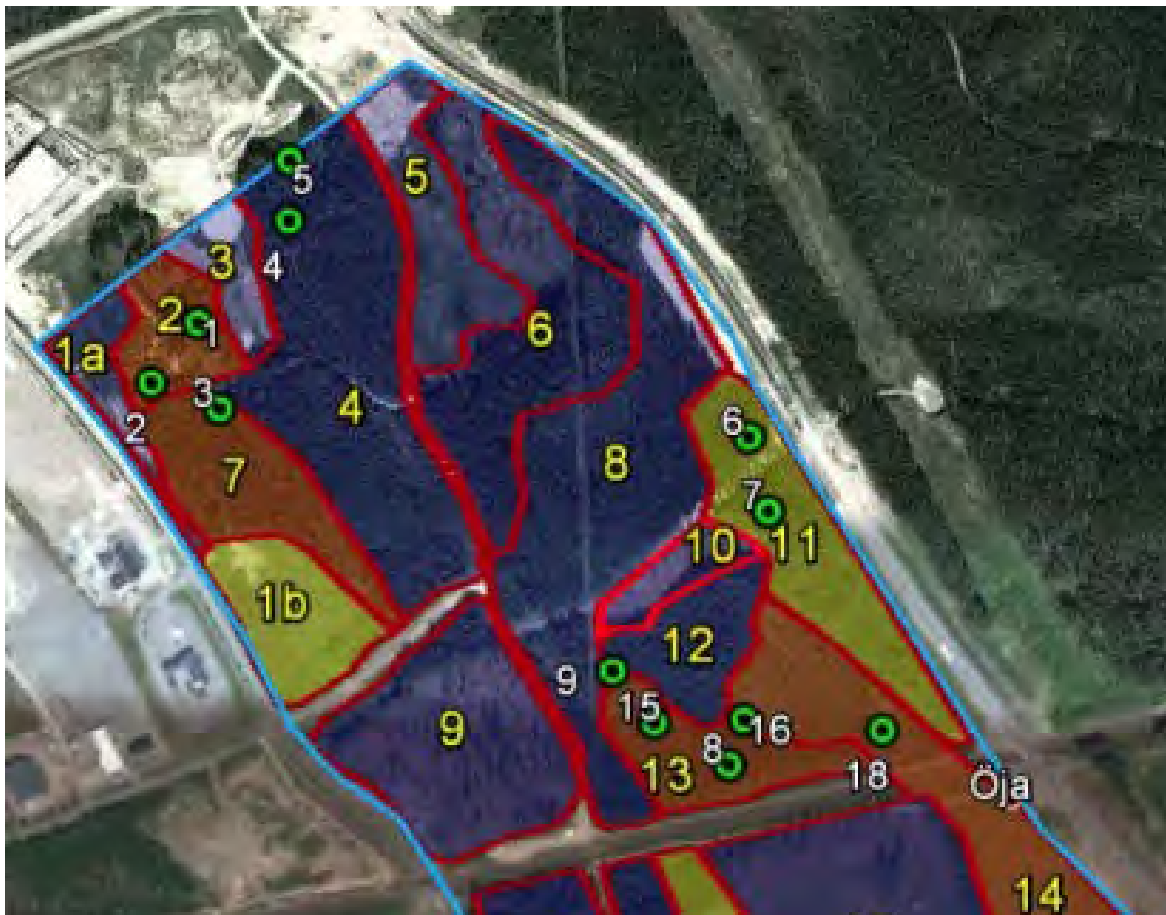
Lek och rekreation

Det finns inga kända platser för lek och rekreation i planområdet. Kommunen planerar att bevara två befintliga grönytor inom planområdet, som i framtiden kan fungera som områden för rekreation om tillgängligheten ses över.

Naturmiljö

Detaljplaneförslaget medför att naturmark ianspråktas för kommersiellt ändamål. Naturen har inventerats och inga höga naturvärden har påträffats. Naturvärdesinventeringen genomfördes med detaljeringsgrad "fält-medel", vilket innebär att naturvärdesobjekt större än 0,1 hektar har bedömts. Dessutom har "värdeelement" lagts till, liksom "detaljerad redovisning av artförekomst".

Naturvärdesinventeringen (NVI) har klassificerat naturen inom planområdet med utgångspunkt i en 5-gradig skala i vilken klass 1 har högst naturvärde och klass 5 lägst naturvärde. Huvuddelen av planområdet klassades som lågt naturvärde (klass 5), med mindre inslag av områden klassade som visst naturvärde (klass 4) samt påtagligt naturvärde (klass 3). Planområdet består i dagsläget huvudsakligen av hyggen, med inslag av ung produktionskog. I den sydöstra delen av planområdet finns en sumpskog med påtagligt naturvärde som ska bevaras, och längst i norr ska en grönyta med låga naturvärden omvandlas till en våtmark med en dagvattendamm.

Ovan: Karta från naturvärdesinventeringen. Orange och gulmarkerade områden hyser påtagliga respektive vissa naturvärden, medan områden i blått klassas som lågt naturvärde. Gula siffror indikerar delområden, gröna punkter/vita siffror indikerar värdeelement och naturvårdsarter.

Nedan redovisas områden med visst respektive påtagligt naturvärde enligt naturvärdesinventeringen.

Område nr: 11 Biotoptyp: Barrskog

Beskrivning: Gran- och tallskog på flack, delvis småblockig mark. Linnea och signalarterna blomkålssvamp och grönpyrola indikerar äldre träd och skoglig kontinuitet, men få fynd gör signalvärdet lägre. I sydost ökar inslaget av ung gran och björksly. Triviala mossor täcker marken, och fältskiktet är delvis dominerat av blåbär mycket glest. Död ved förekommer i begränsad omfattning – enstaka torrträd och lågor.

Naturvärdesbedömning: "Visst naturvärde" – klass 4.

Naturvårdsarter: Blomkålssvamp, grönpyrola, linnea.

Område nr: 13 Biotoptyp: Blandsumpskog

Beskrivning: Sumpskog med gran, tall, glasbjörk och klibbal. Tallarna börjar nå en ansenlig ålder och många har passerat hundraårsgränsen. Flera av träderna har utvecklat stora mossbelupna socklar. Blåbär dominerar i fältskiktet, men arter som skogsfräken, tuvull och skvattram är också vanligt förekommande. Här växer även ett stort bestånd med revlumner. Inslaget av död ved är tämligen stort och många vedsvampar noterades björkticka, svart eldticka, fnöskticka, klibbticka och blodticka.

Skötsel förslag: Skapa död ved, lämna all naturligt död ved. I övrigt fri utveckling.

Naturvärdesbedömning: "Påtagligt naturvärde" – klass 3.

Naturvårdsarter: Blodticka (på tall), revlummer.
Värdeelement: Lågor och torrträd (tall).

”Påtagligt naturvärde” innebär att området hyser naturvärden som i dagsläget inte uppfyller kraven på att vara nyckelbiotop, men ändå kan vara viktiga för den biologiska mångfalden. På sikt kan dessa områden utvecklas till nyckelbiotoper. ”Visst naturvärde” innebär att det trots stor mänsklig påverkan finns strukturer eller arter av positiv betydelse för biologisk mångfald. ”Lågt naturvärde” bidrar knappast eller inte alls till den biologiska mångfalden.

Värdeelement och naturvårdsarter som påträffades inom planområdet var följande (grön punkt/vit siffra på kartan):

6. Blomkålssvamp. 7. Grönpyrola, linnéa. 8. Tallåga med resupinat ticka – ej artbestämd.
9. Stort bestånd av revlummer. 15. Tallåga med blodticka. 16. Rikligt med död ved - främst lågor.
18. Rikligt med torrträd - glasbjörk.

Kommunen bedömer att planförslaget är av ett väsentligt samhällsintresse och av större vikt för kommunens ekonomi och attraktion än bevarande av planområdets natur i sin helhet. Kommunen kräver att kommande exploatörer kompenserar den åverkan som görs vid en exploatering genom att bekosta återplanteringar och tillgänglighetsförbättring av kvarvarande naturmark/grönytor i enlighet med grönplanen.

Vattenområden

Det finns inga vattenområden inom planområdet. Området har sin avrinning till Näsnaren som är ett Natura 2000-område med avseende på fågeldirektivet och habitatdirektivet. Recipienten ligger ca 2,5 km från planområdet. Näsnarens vattenstatus är låg, den ekologiska statusen är otillfredsställande och den kemiska statusen är inte god. Detaljplanen begränsar byggrätterna och föreslår lokala dagvattenåtgärder för att inte recipientens status ska försämrats.

Strandskydd

Det finns ingen mark inom planområdet som berörs av strandskydd.

Gator och trafik

Trafikverket planerar ett nytt sidospår längs med den södra sidan av Västra stambanan. En järnvägsplan kommer att upprättas i samband med detta. Tillgängligheten till Trafikverkets befintliga tekniska anläggningar längs med järnvägsspåret bör säkerställas genom servitut.

Planområdet ansluts från Uppsalavägen samt Österleden. Österledens årsdygnstrafik uppmättes år 2017 till 3854 fordon. Detaljplanen för Finntorp-Lövåsen (0483-P2018-2) undersökte trafiksituationen på Österleden och en trafikanalys uppskattade framtida trafikflöden.

Trafiken till och från området använder framförallt cirkulationsplatsen vid Stockholmsvägen och infarten vid Uppsalavägen för att ta sig till och från det befintliga handelsområdet strax norr och väster om planområdet för Lövåsen. När planområdet exploateras kommer dessa infarter att vara viktiga vägar till det nya planområdet. Även Videvägen kommer att bli en möjlig väg till området. Den nya trafiken som alstras kan därmed fördela ut sig på flera olika rutter.

Trafikbelastningen kommer efter en exploatering att öka, och den mest kritiska punkten är cirkulationsplatsen vid Stockholmsvägen. Vid maxtimmen kan köer komma att uppstå, framförallt för trafik som kommer norrifrån. Trafiksystemet inom planområdet kan hantera framtida trafikvolymer utan några åtgärder längs med Uppsalavägen.

Gång- och cykelvägar

Längs med Österledens västra sida löper en befintlig gång- och cykelväg. En gång- och cykelväg planeras från korsningen Österleden/Uppsalavägen, vidare på Uppsalavägen, runt planområdet i sydlig riktning parallellt med den planerade lokalgatan genom området, sedan västerut fram till korsningen Videvägen/Österleden.

Fastighetsägare bör samordna gång- och cykelpassager med varandra för att underlätta framkomligheten i området.

Kollektivtrafik

Planområdet har idag kollektivtrafikförsörjning med två busshållplatser i närområdet.

Parkering

Parkeringar i området kommer att ordnas av respektive verksamhet på egna fastigheten.

Cykelparkering ska finnas och placeras så nära entréer som möjligt. Fastighetsägare inom kvartersmarken **JZ** ska anlägga ett träd per tionde parkeringsplats enligt bestämmelsen **n₅** i plankartan för att parkeringsytorna ska brytas upp i mindre rumsindelningar. Parkeringsytor samt gång- och cykelvägar ska i möjligaste mån trädplanteras.

Tillgänglighet

Tillkommande bebyggelse och tomtmark ska utformas enligt de bestämmelser som finns i lagar och förordningar vad gäller tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt orienterings- och rörelseförmåga.

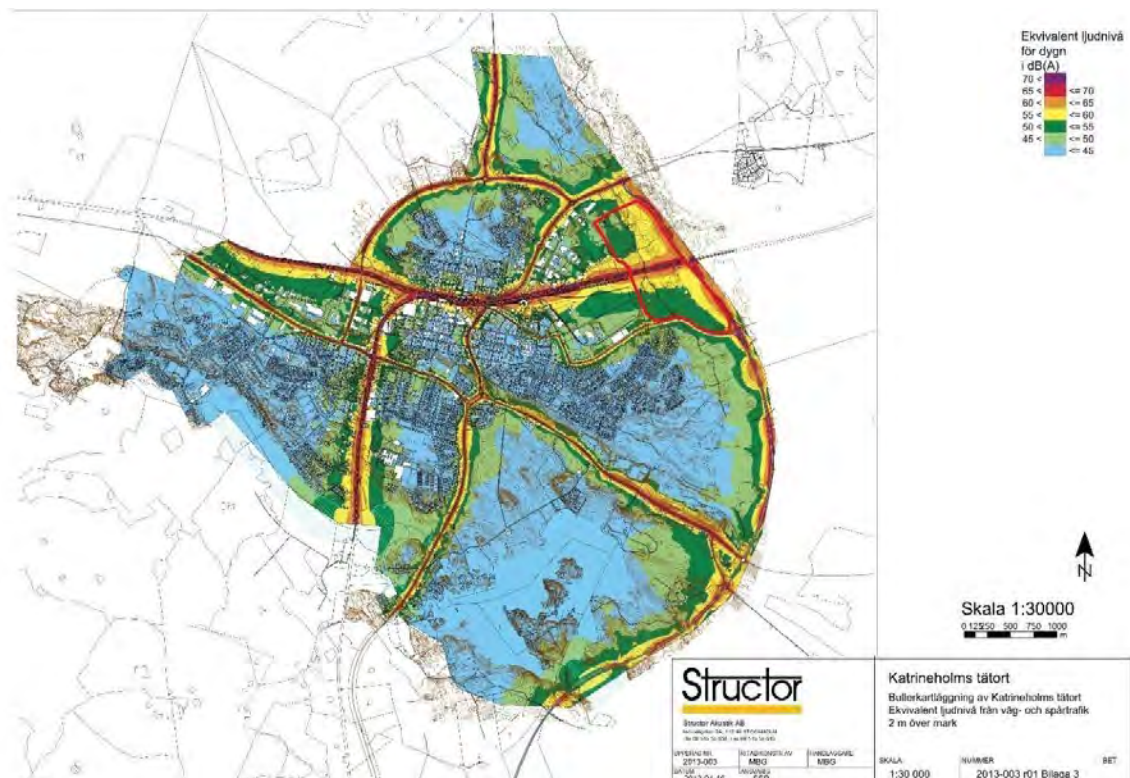
Störningar

Buller

Bullersituationen som den ser ut idag avseende trafik på omkringliggande vägar och järnvägen har utretts. Planområdet påverkas av buller från framförallt järnvägen och väg 52/ 55. Närmast järnvägen uppgår den ekvivalenta ljudnivån till över 70 dB(A), (Structor, 2013).

Trafikbuller

En utveckling av det föreslagna planområdet med mindre industrier samt lager- och logistikverksamheter kan medföra en ökad trafik av tunga fordon i området och längs Infartslederna i Katrineholm. Således kommer sannolikt även ljudnivån i området och längs infartslederna i staden att öka. Hur stor ökningen blir är dock i dagsläget svårt att uppskatta eftersom det beror på hur mycket trafik de kommande verksamheterna kommer att generera. Riktvärden för trafikbuller gäller vid nybyggnation av bostäder. Inga nya bostäder planeras i området. Det är positivt att infartslederna till Katrineholm generellt går utanför de centrala delarna av staden samt att de inte passerar så många bostadsområden. Det finns därför goda förutsättningar för att den tunga trafiken kan öka utan att bullerexponeringen ökar.

Bullerkarta som visar att de mest bullerutsatta områdena är bland annat närmast järnvägen.

Verksamhetsbuller

Den planerade verksamheten kommer att ge upphov till buller genom ventilation. Om lager eller annan logistikverksamhet kommer att etableras i planområdet kan detta ge upphov till verksamhetsbuller genom transporter inom området och genom lastning och lossning. På grund av avståndet mellan planområdet och närmaste bostadsområde, bedöms buller från trafiken och verksamheterna inte komma att påverka boende. Verksamheter inom planområdet ska uppfylla Naturvårdsverkets riktlinjer för både industribuller och trafikbuller. Den maximala ljudnivån (LFmax > 55 dBA) som når utanför planområdet bör inte förekomma nattetid klockan 22 - 06, annat än vid enstaka tillfällen.

Risker

Farligt gods

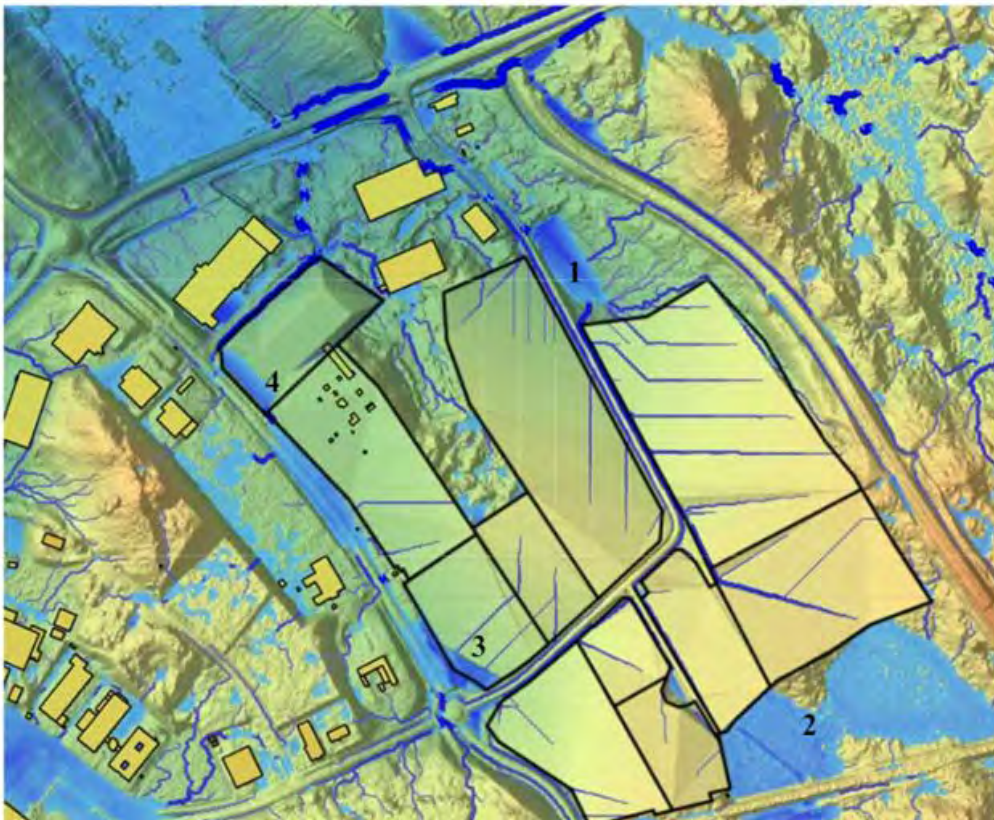
Transporter av farligt gods sker både på järnvägen och på väg 55/52 öster om planområdet. Enligt de rekommenderade skyddsavstånd som tagits fram av Länsstyrelsen bör avståndet från väg/järnväg till byggnad i områden för handel med sällanköpsvaror vara 30 - 70 meter. En öppen parkeringsplats kan ligga närmare än så, men bör ha ett skyddsavstånd på minst 30 meter. För områden med till exempel tekniska anläggningar och verksamheter med ett fåtal vakna personer rekommenderas också ett skyddsavstånd på 30 - 70 meter till väg/järnväg. Plangränsens avstånd till järnvägen säkerställer ett skyddsavstånd till kommande verksamheter.

En riskutredning avseende transporter på järnvägen genom Katrineholms tätort har genomförts av Structor. I riskanalysen bedöms att risken för en olycka till följd av urspårning är osannolik.

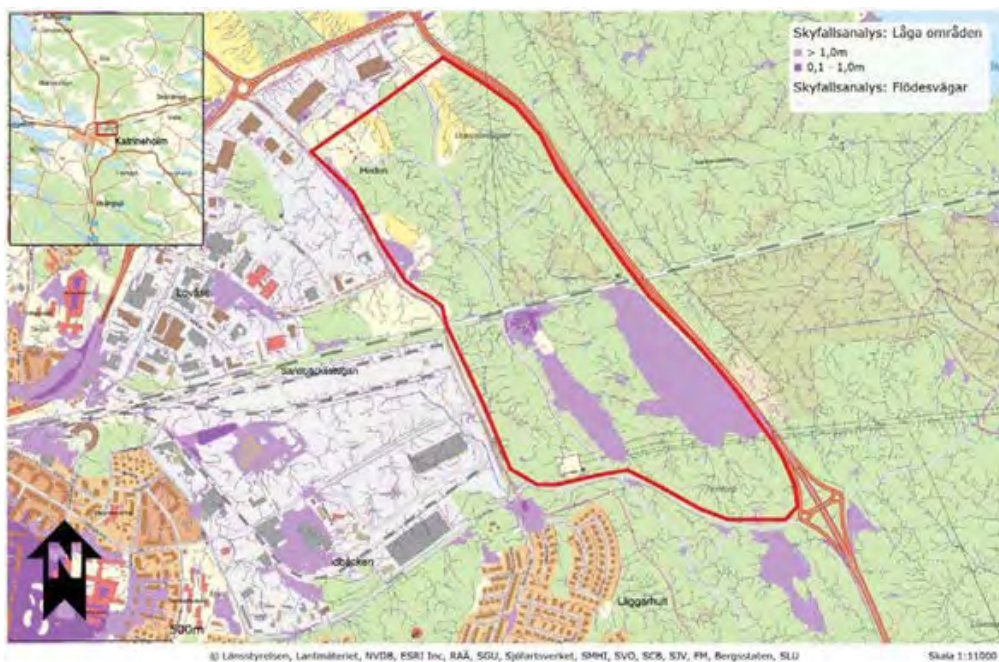
Höga flöden, översvämningsrisker

Enligt Länsstyrelsens rapport *Riskbild 2 Södermanland - skyfall, lokala avrinningsförhållanden och extrema havsvattenstånd* (2013) har ett mindre område vid Videvägen i planrådets sydvästra del pekats ut som känsligt vid större nederbördsmängder.

Kvartersmarken har projekterats, och avvattningsplaneras ske mot gata. Projekteringen har tagit hänsyn till lågpunktsområden, och markhöjder är angivna för att undvika instängda områden. I bilden nedan visas terrängmodellen som är baserad på de nya markhöjderna. Risken för översvämning inom planområdet bedöms som låg.

Skyfallsanalys för 100-årsregn efter terrängmodell (Ramboll, 2021).

Lila ytor kan översvämmas vid skyfall. © Lantmäteriet, Geodatasamverkan.

Flygtrafik

Luftfartsverkets flyghinderanalys visar ingen påverkan på CNS-utrustning, luftrummet, civila in- och utflygningsprocedurer eller flygplatsers hinderbegränsade områden. Etableringen påverkar inte heller Katrineholms flygklubbs start- stig- och inflygningsyta enligt flyghinderanalysen.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Planområdet ligger inom befintligt verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp. Bebyggelsen i området är tänkt att anslutas till det kommunala VA-nätet. Anläggningsavgift tas ut enligt gällande taxa. Kapacitet och lämpliga anslutningspunkter i VA-nätet hanteras i exploateringskedet.

Ytor för tekniska anläggningar såsom pumpstationer och transformatorstationer är markerade på plankartan med beteckningen (E). I de fall där ledningsflytt är nödvändigt, initieras och bekostas detta av exploatören i samråd med ledningsägaren.

Dagvatten

Dagvatten ska i första hand omhändertas lokalt enligt kommunens dagvattenpolicy. Det innebär att dagvatten ska renas, reduceras och fördröjas inom varje fastighet där det bildas och därmed minimera behovet av bortledande och även minimera risk för översvämning och föroreningar i vattnet. I Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten finns ett utpekat ansvar för kommunen och det är i EU:s ramdirektiv för vatten i svensk lagstiftning genom 5 kap. miljöbalken tydliggjort att miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten inte får försämrats. Det är därför viktigt att på olika sätt arbeta för att minska föroreningarna i dagvattnet.

Dagvatten från Lövåsen avvattnas till recipienterna Näsnaren och Lerboån - Värnaån.

Flödeskapaciteten till Näsnaren är låg på grund av liten höjdskillnad till recipienten.

En exploatering av planområdet kommer att bidra till ökad flödes- och föroreningsbelastning om inte omfattande åtgärder skapas och upprätthålls. Reningsåtgärder och fördröjningsåtgärder krävs för att inte öka flödes- och föroreningsbelastningen.

Inför detaljprojekteringen för VA och gata av detaljplanen Lövåsen, samt angränsande detaljplan i väster Lövåsen-Heden, togs en sammanfattning av tidigare utförda dagvattenutredningar fram för hela planområdet, både norra och södra delarna. Nya beräkningar för flöden, föroreningar och skyfall utfördes. Rapporten sammanställde nedanstående utredningar och gäller endast området norr om järnvägen.

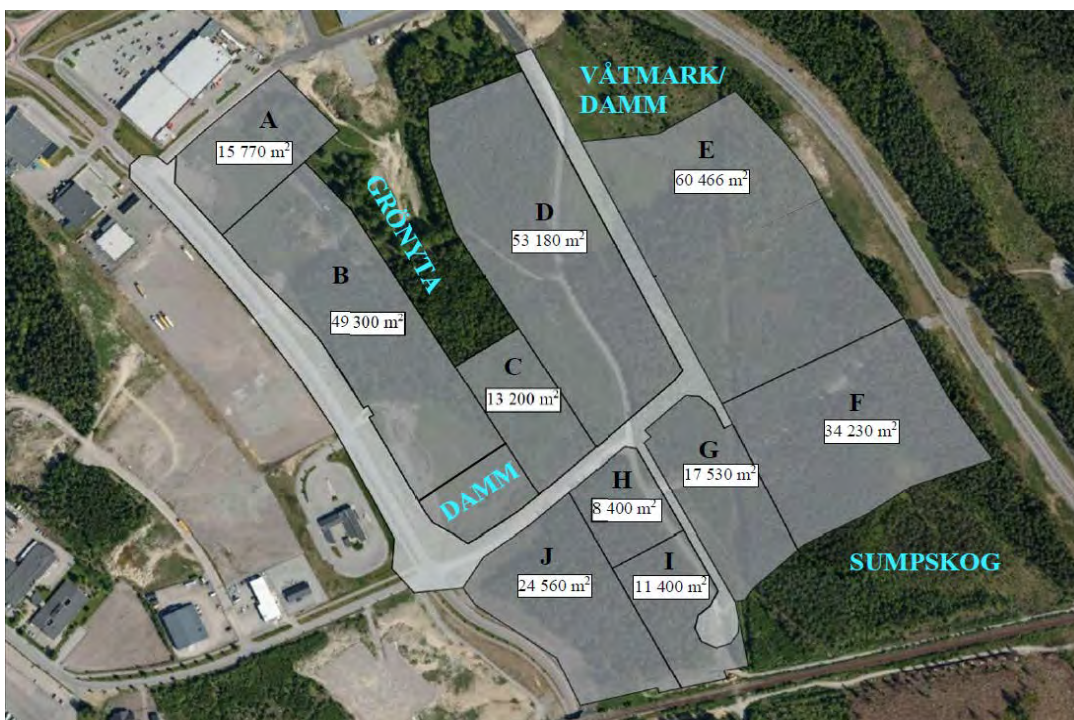
- Dagvattenutredning 2017-06-12 för Lövåsen-Finntorp-Heden, WSP
- Komplettering av ovanstående dagvattenutredning 2017-12-19, WSP
- Rapport dagvattenutredning Lövåsen-Heden 2020-09-22, Norconsult

Utredningens syfte var att utreda markens möjlighet till lokalt omhändertagande av dagvatten för att minska föroreningspåverkan på sjön Näsnaren. Utredningens slutsats var att LOD är möjligt och åtgärder föreslogs. Efter utredningen beslutade kommunen att påbörja projektering av hela området norr om järnvägen fram till Uppsalavägen. Syftet var att massbalansera området, projektera den nya lokalgatan, samt att göra en mer noggrann undersökning av dagvattenhanteringen.

För att planera framtida dagvattenhantering har först det befintliga respektive framtida flödet beräknats. Därefter har fördröjningsbehov för att inte öka flödet efter exploatering uppskattats.

Föroreningsbelastning före och efter exploatering har beräknats med hjälp av programmet StormTac. Beräkningar har gjorts utifrån riktlinjer i P110, Svenskt Vatten.

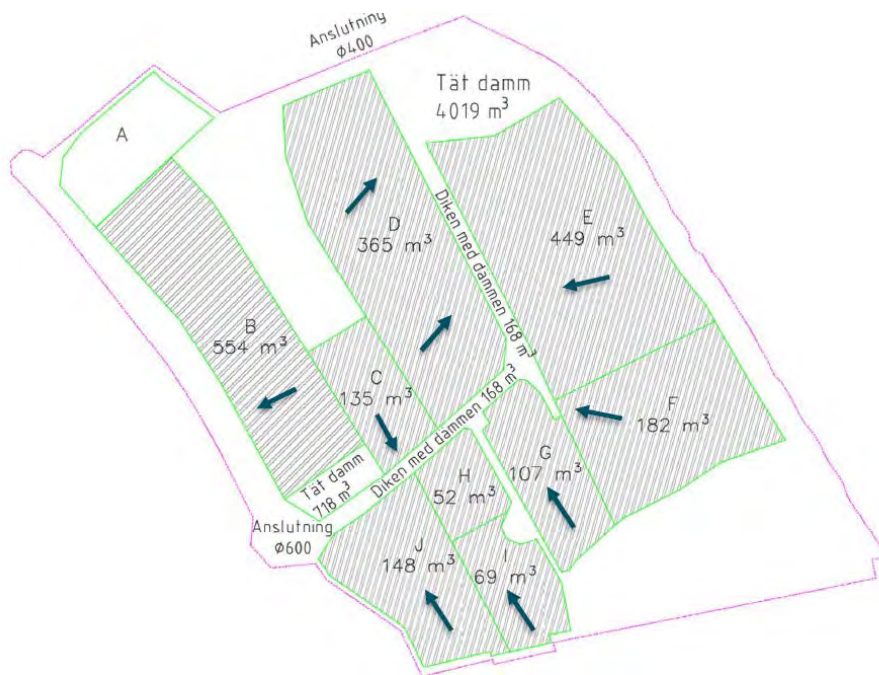
Dagvattenutredningen har utgått från ett klimatanpassat 10-årsregn med en rinntid på 10 minuter för åtgärder inom kvartersmarken. För åtgärder på kommunal mark (nya gator) har ett klimatanpassat 30-årsregn med rinntid 10 minuter använts som variabler i dimensionering av nya diken och dammar. För fördröjningsbehov har en klimatfaktor inkluderats på 25 %. Dikena längs med nya lokalgatan ska ha utloppsledningar med dimension 800-ledning och dikenas magasinvolym ska vara på 168 kubikmeter mot både norra och södra dammen för att uppnå fördröjningsbehovet. Dammen strax utanför planområdet, i korsningen Österleden-Videvägen, ska dimensioneras med ett utloppsflöde på 470 l/s mot befintlig 600-servis och en magasinvolym på 718 kubikmeter. Inloppsflödet till dammen är beräknat med 1280 l/s. Dammen i planområdets norra del ska ha ett utloppsflöde på 250 l/s mot befintlig 400-servis och en magasinvolym på 4019 kubikmeter. Inloppsflödet till dammen är beräknat med 3332 l/s. Flödesreglering ut från dagvattendammarna rekommenderas för att inte förvärra situationen nedströms. Inom samtliga områden behöver dagvatten fördröjas/renas inom kvartersmark innan det släpps mot dike och anslutningspunkter. Avstängningsventiler monteras på dagvattendammarnas utloppsledningar för att möjliggöra avstängning vid eventuell olycka med risk för förorening, så att föroreningen inte sprids vidare i ledningsnätet och till recipient Näsnaren. Dagvatten från planområdet avleds i nordlig riktning under väg 55/57. På norra sidan av vägen släpps dagvattnet till ett dike som leder mot recipient.

Dagvattenutredningen har studerat område A-J. Områden som berörs i denna detaljplan är område E, F, G, H, I och J (Ramboll, 2021).

För område H, I, J fördröjs flöden inom kvartersmark före anslutning i ledning mot planerad damm vid korsningen Videvägen - Österleden. Denna dagvattendamm är belägen strax utanför planområdet för Lövåsen.

För område E, F, G fördröjs flöden inom kvartersmark före anslutning i ledning mot planerad våtmark/ damm i norr. Dikena intill ny lokalgata ska transportera dagvatten mot projekterade täta dagvattendammar.

Bilden ovan visar området avrinning, erforderlig fördröjningsvolym och förslag på åtgärder. Område E, F, G, H, I, J och dammen i norr ingår i planområdet för Lövåsen.

Område och anläggning	Fördröjningsbehov (m ³) Flöden	Fördröjningsbehov (m ³) Föroreningar	Ytbehov (m ²)
C (växtbädd)	135	66	130
H (växtbädd)	52	42	80
I (växtbädd)	69	57	110
J (växtbädd)	148	130	240
D (växtbädd)	365	320	610
E (växtbädd)	449	300	570
F (växtbädd)	182	170	320
G (växtbädd)	107	88	170

Tabellen ovan redovisar fördröjningsbehov för kvartersmark för 10-årsregn. Områdena E, F, G, H, I, J ingår i planområdet för Lövåsen.

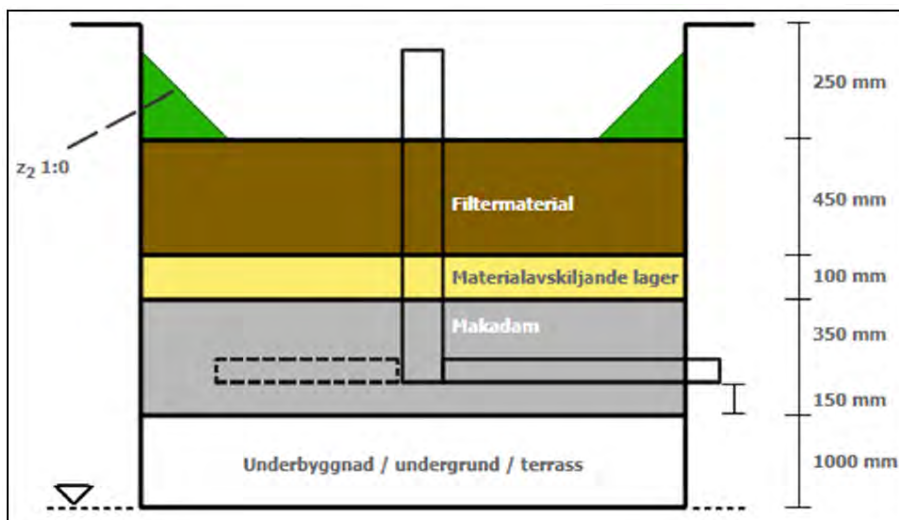
Utredningar pågår om hur dagvatten ska hanteras i framtiden (projekt Metkroken).

Dagvatten ska ledas om via en dagvattentunnel från Logistikcentrum till Sveaplanstunneln, och en våtmark planeras att byggas på Djulö gårde, vilket kommer att minska föroreningsbelastningen samt mängden dagvatten i Näsnaren. Ett u-område som har lagts in i plankartans sydvästra del, parallellt med Österleden, är en del av detta.

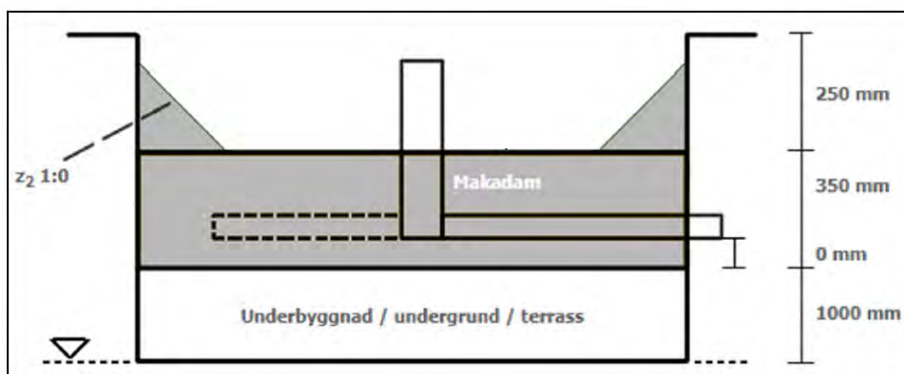
Med avseende på övergödningsproblem för recipienten, krävs riktade reningsåtgärder med en kombination av både tillräcklig rening för kvartersmark samt även diken, krossdiken och dammar. Krossdiken är att föredra framför andra dikestyper, då de bättre bidrar till rening av näringsämnen. Krossdiken har även hög avskiljningsgrad för metaller (från miljögifter).

Träd längs med diken bidrar ytterligare till rening och lokal fördröjning. För både planerade diken och krossdiken behövs överfall som fungerar som nivåreglerande konstruktion, där vatten rinner över en kant. Detta är ett effektivt sätt att reglera vattennivån mot dammar och låta dagvatten infiltrera.

För att mer effektivt rena dagvattnet bör dagvatten med olika föroreningsgrad inte blandas. Mer förorenat dagvatten från parkeringar och industriverksamheter bör passera en anläggning med god oljeavskiljande funktion innan det leds till dagvattensystemet och reningsåtgärder såsom infiltrationsanläggningar. För mindre förorenat dagvatten från takytor kan dagvattenhanteringen fokusera på fördröjning samt rening inom kvarteretsmarken. Möjligheter för infiltration av mindre förorenat dagvatten bör skapas i möjligaste mån så att den naturliga vattenbalansen bevaras.

Bilden ovan visar uppbyggnaden av en växtbädd från beräkningsprogrammet StormTac. Växtbäddar är en lämplig åtgärd att anlägga på fastigheter (Ramboll, 2021).

Bilden ovan visar uppbyggnaden av ett krossdike från beräkningsprogrammet StormTac (Ramboll, 2021).

För att skapa erforderlig reningseffekt krävs reningsåtgärder i kombinationslösningar. Dagvattenanläggningar anläggs med fördel i ett så tidigt skede som möjligt, eftersom föroreningsbelastningen ofta är störst i samband med byggskedet. Anläggningsarbete är också starkt grumlande, och vid eventuell sprängning kommer sprängämnesrester (kväve) samt vittringssalter från berget att tillföras. Vidare finns risk för oljeläckage från de arbetsmaskiner och fordon som används i byggskedet. Samtliga föroreningshalter klarar gällande riktvärden och MKN om före-

slagna åtgärder vidtas. Om inga reningsåtgärder vidtas, kommer föroreningshalter att överskrida riktvärdena för fosfor, bly, zink, kadmium, suspenderat material, olja och benso(a)pyren.

		Riktvärde	Befintligt µg/l	Framtida µg/l
Näringsämnen	P	175	41	230
	N	2500	1 500	1 600
Tungmetaller	Pb	10	3,70	17
	Cu	30	6,00	26
	Zn	90	12	150
	Cd	0,50	0,13	0,79
	Cr	15	1,20	6,70
	Ni	30	1,50	8,90
	Hg	0,07	0,009	0,050
Suspenderat material	SS	60 000	28 000	70 000
Olja	Olja	700	150	1 200
Polycykliska aromatiska kolväten	PAH16	-	0,064	0,550
	BaP	0,07	0,0068	0,0760

Tabellen ovan visar föroreningsbelastning för hela området vid exploatering om inga åtgärder vidtas.

		Riktvärde	Rening kg/år	Rening µg/l
Näringsämnen	P	175	15	150
	N	2500	120	1200
Tungmetaller	Pb	10	0,70	7,00
	Cu	30	1,5	15
	Zn	90	5,4	55
	Cd	0,50	0,029	0,30
	Cr	15	0,38	3,90
	Ni	30	0,33	3,30
	Hg	0,07	0,0035	0,035
Suspenderat material	SS	60 000	3600	36 000
Olja	Olja	700	64	650
Polycykliska aromatiska kolväten	PAH16	-	0,02	0,20
	BaP	0,07	0,0031	0,031

Tabellen ovan visar föroreningsbelastning vid exploatering med reningsåtgärder för hela området, utifrån föreslagna dagvattenanläggningar.

Brandvatten

Fyra brandvattenposter ska anläggas längs med den nya lokalgatan, dimensionerat efter VAV P114: industriområden eller motsvarande med hög brandbelastning, minst 40 liter vatten/sek (det kan behövas ännu mer vatten beroende på vilka verksamheter som kommer att etablera sig i området). Om fler brandposter behöver anläggas på tomtmark, bekostas detta av verksamhetsutövaren.

EI

Elnätet är utbyggt till Österleden och ledningsägare är Tekniska Verken. Elnät behöver byggas ut till framtida anslutningspunkter längs med Österleden, i planområdet och den nya lokalgatan. Ledningsägaren bekostar utbyggnaden och en anslutningsavgift tillkommer för fastighetsägare. Inom planområdet betecknas ytor för ledningar med **(E)** och **(u)**. Bebyggelsen kan anslutas till befintligt elnät genom ett antal nya transformatorstationer. Befintlig ledningsrätt för starkström till förmån för Astern 6 utgår. Ny ledning läggs i planområdets lokalgata. Kommunen och ledningsägaren ansvarar för att bekosta och ta bort befintlig starkströmsledning.

Fjärrvärme

Fjärrvärme är utbyggt och det finns möjlighet att ansluta till fjärrvärmenätet. Fjärrvärmeleverantören bekostar eventuell utbyggnad av fjärrvärme till ny bebyggelse inom planområdet och en anslutningsavgift tillkommer för fastighetsägare.

Tele

Ledningar finns längs med Österleden och Uppsalavägen.

Bredband

Fiber är utbyggt till planområdet.

Avfall

Ingen ny återvinningsstation planeras i området, men det finns en återvinningscentral norr om Katrineholms centrum, cirka 1,5 km nordväst om planområdet. Avfallshanteringen inom planområdet kommer att ske enligt kommunens gällande renhållningsordning.

Konsekvenser av planens genomförande

Sociala konsekvenser

Anläggning av nya gång- och cykelvägar ökar tillgängligheten till området för barn och personer som inte har tillgång till bil. Parkeringsytor torde dock inte vara en säker plats för barn då de syns dåligt i trafiken. Boende i närområdet kan komma att påverkas negativt vid ökade transporter på Österleden.

Kulturmiljö

Planförslaget innebär ingen påverkan på någon kulturmiljö.

Bebyggelse

Planområdet är oexploaterat, och detaljplanen innebär att naturmark tas i anspråk. Den nya bebyggelsens omfattning kommer till viss del att vara mycket hög och kunna ses från stora delar av Katrineholm. Kommunen bedömer att Lövåsens bebyggelsestruktur saknar kulturella mervärden, och därför regleras inte byggnaders utformning i detalj.

Trafik

En exploatering av planområdet, som i nuläget är obebyggt, kommer att medföra ökad trafik i närområdet samt inom planområdet.

Ekonomiska konsekvenser

Utvecklingen av planområdet kan innebära ökade arbetstillfällen för boende i kommunen, vilket genererar positiva ekonomiska konsekvenser.

Ekologiska konsekvenser

Omvandlingen av naturmark till ett område för verksamheter och industri orsakar ofrånkomligen ekologiska konsekvenser. Påverkan kan till viss del minskas genom anläggande av en park med dagvattendamm/våtmark i den norra delen av området samt bevarande av den befintliga sumpskogen i sydost.

Park och natur

Föreslagen park- och naturmark kan tillgängliggöras för allmänheten genom stigar, bänkar och spänger, vilket skulle kunna bidra till att öka deras attraktivitet som rekreationsområden.

Nollalternativet

Nuvarande markanvändning fortsätter. Inga nya etableringar kan ske i området och staden får färre nya arbetstillfällen på Lövåsen.

Genomförande

Organisatoriska frågor

Tidplan

Samråd	2021:2
Granskning	2021:4 – 2022:1
Antagande	2022:1
Lagakraft	2022:2

Genomförandetid

Exploateringen av området kommer att ske i etapper, och genomförandetiden föreslås vara 10 år från den dagen då detaljplanen vinner laga kraft.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän platsmark.

Ansvarsfördelning

Kommunen svarar för genomförandet av de delar som omfattar allmän plats inom planområdet. Respektive exploatör svarar för genomförandet inom kvartersmark och bekostar eventuell flytt av ledningar. Kommunen ansvarar för att anlägga gata fram till fastighetsgräns.

Fastighetsrättsliga frågor

Berörda fastigheter

Planområdet, som omfattar del av fastigheten Lövåsen 3:1, ägs av Katrineholms kommun.

Fastighetsbildning

Kommunen avser att sälja fastigheter för industri- och verksamhetsändamål. Kommunen står för förräntningskostnader kopplade till avstyckningen enligt köpeavtal.

I planområdets sydöstra del ska en mindre yta fastighetsregleras för att en byggnad som tillhör Trafikverket ska hamna utanför planområdet och övergå från fastigheten Lövåsen 3:1 till järnvägsfastigheten Stora Malm 1:1. Även plangränsen justeras.

Byggnaden längst till vänster ska fastighetsregleras över till fastigheten Stora Malm 1:1. Den streckade linjen visar justerad fastighets- och plangräns, som flyttas 10 meter längre västerut.

Gemensamhetsanläggningar

Det finns inga gemensamhetsanläggningar inom området.

Ledningsrätt

Kommunen, i samråd med ledningsägaren, ansvarar för att initiera och bekosta eventuella ledningsrättsåtgärder. Detta innefattar även att bekosta själva arbetet med ledningsflytt.

Övrigt

Delar av området längs med järnvägen omfattas av ett servitut för trädsäkring. Servitutet innefattar området 20 m från spårets mitt, och inom detta område ansvarar Trafikverket för avverkning, röjning och skötsel. Utöver denna 40 m breda skötselgata finns även en kantzona där Trafikverket har möjlighet att averka endast de träd som är stora nog att störa tågtrafiken om de faller.

Ekonomiska frågor

Kostnader

Detaljplanen bekostas av kommunen då den är av allmänt intresse och det är angeläget för kommunen att mark finns tillgänglig att anvisa för framtida verksamhetsetableringar. Planarbetet samt genomförande av planen finansieras genom försäljning av tomtmark. Planavgift kommer att tas ut i samband med bygglov.

Tekniska frågor

Behov av ledningsomläggningar inom planområdet kan uppstå. Om ledningar behöver flyttas i samband med exploatering så ansvarar kommunen för åtgärden i samråd med ledningsinnehavaren.

Vatten och avlopp

Ledningsnätet för vatten och spillvatten byggs ut till nya fastigheter. Sörmland Vatten och Avfall AB ansvarar för att ledningsnätet byggs ut. Anläggningsavgift tas ut från fastighetsägarna enligt gällande taxa.

Dagvatten

Fastighetsägarna ansvarar för att fördröja och rena ett framtida klimatanpassat 10-årsregn inom deras fastighet innan avledning till kommunala nätet. Kommunen och det kommunala VA-bolaget ansvarar för dikessystem, ledningsnät och dammar på allmän platsmark. Dagvattenanläggningar anläggs med fördel i ett så tidigt skede som möjligt, eftersom föroreningsbelastningen ofta är störst i samband med byggskedet. Anläggningsarbete är också starkt grumlande och vid eventuell sprängning kommer att tillföra sprängämnesrester (kväve) och vitteringssalter från berget. Vidare finns risk för oljeläckage från de arbetsmaskiner och fordon som används i byggskedet.

Brandvatten

Brandposter kommer att anläggas inom planområdet. Kommunen ansvarar för utbyggnaden.

EI

Elnätet är utbyggt till Österleden och ledningsägare är Tekniska Verken. Elnät behöver byggas ut till framtida anslutningspunkter i planområdet. Ledningsägaren bekostar utbyggnaden och en anslutningsavgift tillkommer för fastighetsägare.

Fjärrvärme

Fjärrvärme är utbyggt till platsen och det finns möjlighet att ansluta till fjärrvärmenätet. Fjärrvärmeleverantören bekostar eventuell utbyggnad av fjärrvärme till ny bebyggelse inom planområdet.

Tele

Kopparledningarna finns längs med Österleden och Uppsalavägen.

Bredband

Fiber finns utbyggt i närområdet. En fiberledning behöver flyttas till den nya lokalgatan och nya anslutningspunkter behöver upprättas i området. Kommunen bekostar flytt av optokabeln. Nätägaren bekostar utbyggnad av optonätet. Anslutningsavgift tillkommer för fastighetsägarna.

Marksanering

Det finns inga kända markföroreningar i planområdet.

Avtal

Inget exploateringsavtal avses upprättas, eftersom all mark ägs av kommunen.

Ett genomförandeavtal ska upprättas mellan kommunen och Sörmland Vatten och Avfall AB gällande utbyggnad av vatten och avlopp inom detaljplanen. Avtalet ska reglera kostnads- och ansvarsfördelning mellan parterna

Särskild hänsyn under byggskede

Det är av största vikt att justeringar av marknivån inte påverkar grundvattnet negativt.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Katrineholm 2022-02-23

Yeneba King Liljencrantz
Planarkitekt

Erik Bjelmrot
Avdelningschef

Bilaga 1, Siktanalys

3D-modeller med 36 meter hög byggnad

Vy från väg 52/55, planområdet sett från sydost.

Vy från bostadsområdet Lasstorp, norr om Stockholmsvägen.

Vy från cirkulationsplatsen norr om planområdet, väg 52/55/Stockholmsvägen.

Vy från Lasstorp, norr om Stockholmsvägen.

Vy från cirkulationsplatsen Österleden-Stockholmsvägen.

Vy från Vasavägen/järnvägsbron i centrala Katrineholm (inom riksintresset) mot nordost. Den vita byggnaden som skymtar vid horisonten är belägen inom planområdet för Lövåsen-Heden. Den är 36 meter hög och döljer därför bebyggelsen inom planområdet för Lövåsen, som ligger bakom Lövåsen-Heden.

Vår handläggare

Yeneba King Liljenkrantz
PlanarkitektBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

6. Detaljplan för Solparken, fastigheten Gersnäs 3:17 m.fl.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att ge Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för Solparken, fastigheterna Gersnäs 3:17 m.fl, i syfte att möjliggöra utveckling av ETC Solpark med konsthall, hotell, visningshus, solcellsanläggningar m.m.

Motivering

Exploatören har tidigare sökt bygglov för olika åtgärder, men vill nu göra en större satsning med många olika typer av verksamheter, och då fordras planläggning. Området är i ÖP2030 - del staden utpekade som område för mindre störande verksamhet. Planområdet omfattas inte av detaljplan.

Detaljplanen uppfyller kriterierna för att placeras i prioritetsgrupp 2, eftersom den möjliggör mindre än 20 nya arbetstillfällen.

Exploatören bekostar detaljplanen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att detaljplanen bör tas fram med standardförfarande enligt nedanstående tidplan:

Uppdrag:	Kv. 1, 2022
Samråd:	Kv. 4, 2022
Granskning:	Kv. 1, 2023
Antagande:	Kv. 2, 2023
Laga kraft:	Kv. 3, 2023

Beslutsunderlag

Beslutsmottagare

ETC Elproduktion i Katrineholm AB
Akten

Plan PM

Syftet med detta plan-PM är att i tidigt skede utreda vad som kan komma att krävas i kommande detaljplanearbete. Förutsättningarna beskrivs i detta PM innan ett uppdrag om detaljplan tas upp i Bygg- och miljönämnden.

Planområdets ungefärliga avgränsning norr om förbifarten/riksväg 52.

Detaljplan för Solparken, fastigheten Gersnäs 3:17 m.fl.,
Katrineholm, Katrineholms kommun

Bakgrund

Vad initierar ett PM

Exploatören har inkommit med förfrågan om att utveckla parken med bland annat hotell, konsthall, visningshus, odlingslotter och utökad solcellsanläggning. På grund av omfattningen av utveckling inom området har kommunen bedömt att en detaljplan behöver tas fram.

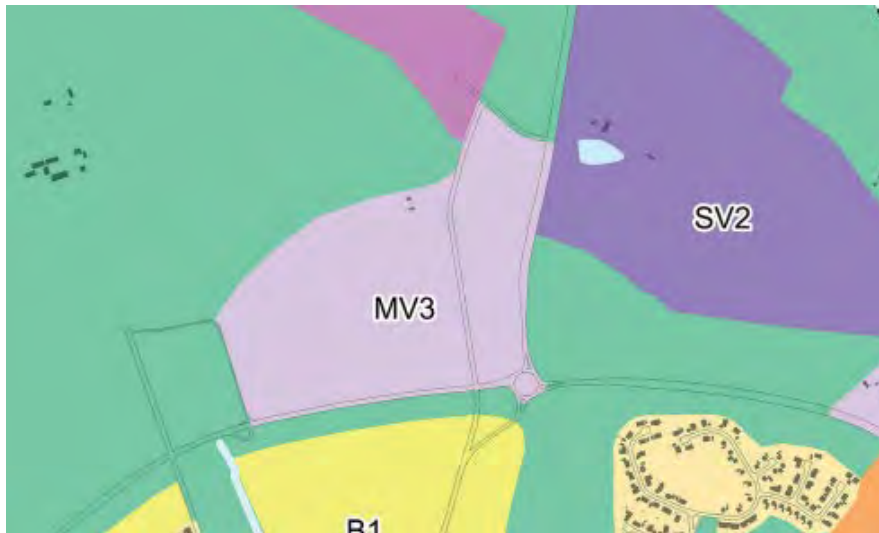
Syfte

Syftet med en ny detaljplan är att undersöka möjligheterna för hur området kan utvecklas framöver för till exempel tillfälligt boende.

Gällande planer

Översiktsplan

Området är utpekad som område för mindre störande verksamhet i Katrineholms Översiktsplan 2030, område MV3, Energipark och räddningstjänst. Utveckling av området ska ske med koppling till nuvarande verksamhet.

Utklipp från plankarta tillhörande Översiktsplan 2030 Katrineholms kommun, antagen 17 november 2014.

Detaljplan

För området gäller ingen detaljplan.

Förutsättningar

Beskrivning av området

Området ligger i norra Katrineholm, i anslutning till förbifarten/riksväg 52, cirka 1,5 kilometer från centrum och resecentrum. Inom området ligger idag ETC Solpark som bland annat omfattar solcellsanläggningar, café och butik, serverhall, visningshus och är besöksmål i Katrineholm. Området omfattar cirka 17 hektar, och de delar som inte är exploaterade består av skog och åkermark.

Genom området går ett dike som rinner ut i Lasstorpsdiket och vidare till Näsnaren, som är Natura2000-område. Inom området finns även en dagvattendamm.

Någon naturinventering för området finns inte.

Markägoförhållande

Marken inom planområdet ägs av privata markägare samt delvis av kommunen.

Frågor att behandla i kommande planarbete

Detaljplanens omfattning

Nedan följer en lista på de idag identifierade frågor som kan bli aktuella för detaljplanen att ta ställning till:

- Möjligheterna till, placering, samt omfattning av ny bebyggelse och anläggningar inom området
- Strandskydd och biotopskydd
- Påverkan på Natura2000-området vid Näsnaren
- Riksväg 52 och 56 är rekommenderade primära leder för farligt gods, och detta behöver tas hänsyn till i planarbetet
- Trafikbuller från riksväg 52 och 56
- Tillfart till området samt vägar och parkering inom området behöver ses över
- Exploatering på jordbruksmark
- Avloppshantering inom området behöver utredas
- Dokumenterade fornlämningar finns i östra delarna av området

Behov av utredningar

Nedan följer en lista på de utredningar som kan komma att bli aktuella att ta fram under detaljplanearbetets gång. Exploatören står för alla utredningskostnader.

- Arkeologisk förundersökning (ca 200 t kr)
- Buller och risk (ca 100 t kr)
- Dagvattenutredning (ca 200 t kr)
- Geoteknisk undersökning (100 t kr)
- Avloppslösning (100 t kr)
- Naturinventering inklusive strandzon (dike och damm) (50 t kr)

Handläggning, tidplan och planavgift

Förfarande och plankostnad

Detaljplanen föreslås hanteras med ett standardförfarande.

Ett planavtal med exploatören kommer att tecknas där plankostnaden redovisas och baseras på gällande taxa:

- Planavgift för ett standardförfarande 270 921 kr (kommunen handlägger detaljplanen)
- Kostnader för konsulttjänster, utredningar, grundkarta, annonser och fastighetsförteckning tillkommer utöver planavgiften.

Tidplan

Kommunen tar upp detaljplanen för beslut om uppdrag i Bygg- och miljönämnden (BMN). När ett uppdrag finns följer sedan en handläggningstid på cirka 1,5 – 2 år.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Katrineholm den 18 februari 2022

Yeneba King Liljencrantz
Planarkitekt

Sara Eresund
Plansamordnare

Vår handläggare

Elin Svedling
MiljöinspektörBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

7. Föreläggande med vite, XXXXX, fastigheten XXXXX

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att XXXXX senast den 2022-08-31 ska:

1. Vid vite om 2.000 kronor följa villkor i beslut om föreläggande om försiktighetsmått.
2. Vid vite om 5.000 kronor städa upp på fastigheten genom att sortera avfall som ska vara kvar på fastigheten i tydliga fraktioner och köra resterande avfall till godkänd avfallsmottagare.
3. Vid vite forsla bort de fordon som stått avställda mer än 3 år från fastigheten till godkänd avfallsmottagare. Med ovanstående så avses:

7.500 kronor för fordon (buss) med registreringsnummer XXXXX

7.500 kronor för fordon (lastbil) med registreringsnummer XXXXX

1.500 kronor för fordon med registreringsnummer XXXXX

1.500 kronor för fordon med registreringsnummer XXXXX

1.500 kronor för fordon med registreringsnummer XXXXX

4. Vid vite om 32.000 kronor gräva bort oljefläckar på fastigheten och skicka med godkänd transportör till godkänd mottagare. Skicka kopia på transportdokument till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

5. Vid vite om 2.000 kronor skicka det oljeförorenade vattnet från invallningen med godkänd transportör av farligt avfall till godkänt mottagare. Skicka kopia på transportdokument till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

6. Förvara flytande kemikalier och flytande farligt avfall invallat, märkt och nederbördsskyddat.

7. Förvara fordonsbatterier och liknande farligt avfall på hårdgjord yta och nederbördsskyddat.

Motivering

De åtgärder som verksamhetsutövaren föreläggs att utföra är problem som antingen är återkommande eller har kvarstått under längre tid. I inspektionsrapporter från 2019 och 2020 noterades flera av de anmärkningar som kvarstår idag. Även om verksamheten har åtgärdat vissa problem så är problematiken överlag densamma.

Verksamheten utför bland annat rivningsarbeten och en större del av verksamheten går ut på att hantera och lagra bygg- och rivningsavfall på fastigheten. Verksamhetsutövaren har vid flertalet tillfällen informerats om att avfallet behöver sorteras och förvaras separerat. Vid tillsyn har verksamhetsutövaren inte visat att avfallet behandlats i enlighet med 3 kap 10-11 §§ Avfallsförordning (2020:614). Bygg- och miljönämnden ser därför ett behov av att förelägga verksamheten om att städa upp och sortera avfallet som finns på fastigheten.

Fordon som varit avställda sedan 2018 eller tidigare, ska bortskaffas från fastigheten eftersom dessa numer anses utgöra farligt avfall. Avfall som förvarats på fastigheten längre än 1 år alternativt 3 år utgör en olaglig deponi enligt 15 kap. 5a § MB. Bygg- och miljönämnden gör bedömningen att även om vissa av fordonen har en ålder som överstiger 30 år så är fordonen i sådant skick och har förvarats på ett sätt som visar på att det inte handlar om veteranfordon av historiskt intresse. Fordonen som avses i föreläggandet anses därför inte vara av historiskt intresse och ska därigenom ses som uttjänta fordon.

I och med det omfattande oljespill som uppstått och inte grävts bort på fastigheten, den bristande kemikaliehanteringen, den olämpliga hanteringen av farligt avfall och de fordonsbatterier som stod runt om på fastigheten utan nederbördsskydd, har verksamheten brutit i att efterleva de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap 3§ MB. Verksamheten har även brutit i att efterleva villkor 3-5 i beslut om föreläggande om försiktighetsmått som anger hur verksamheten ska hantera kemikalier och farligt avfall.

Utifrån ovanstående information så anses det vara motiverat att ha ett föreläggande med vite enligt 26 kap 9 och 14§§ Miljöbalken.

Sammanfattning av ärendet

Under tillsynsbesök 2021-06-24 överenskom verksamhetsutövaren och Samhällsbyggnadsförvaltningen att verksamhetsutövaren senast 2021-08-31 skulle åtgärda brister som framkom under inspektionen. Ingen redovisning inkom och följande tillsynsbesök den 2021-12-10 informerades verksamhetsutövaren om att ett föreläggande kopplat till ett vite kommer att skrivas för ovanstående punkter.

Bakgrund

Bristerna i miljöskyddet har noterats vid flertalet tillfällen i samband med tillsyn av verksamheten som bedrivs på fastigheten XXXXX. Verksamhetsutövaren

har underlåtit att skydda människors hälsa och miljö från påverkan genom att inte följa villkoren i föreläggande om försiktighetsmått och gällande lagstiftning. Verksamheten har exempelvis inte åtgärdat oljespill som skett på marken och hanterat icke-farligt avfall, farligt avfall och flytande kemikalier på ett olämpligt sätt. Bygg- och miljönämnden ser därför ett behov av att med vite förelägga vederbörande om att följa de villkor som finns i föreläggande om försiktighetsmått och gällande lagstiftning. Verksamhetsutövaren har inte åtgärdat ovanstående brister trots skriftliga och muntliga påminnelser. Vissa åtgärder som genomförts av verksamhetsutövaren har inte utförts enligt överenskommelse. Exempelvis har farligt avfall skickats med icke-godkänd transportör och eldningsaska från avfallseldning har skickats med metallskrot utan att informera transportör eller mottagare om askan.

Ärendebeskrivning och beredning

Förslag till beslut kommunicerades muntligen den 2022-02-14. Inga synpunkter lämnades i samband med kommunikeringen.

Upplysningar

Detta beslut går att överklaga.

Beslutsunderlag

Inspektionsrapport	2021-06-24
Inspektionsrapport	2020-11-18
Inspektionsrapport	

Beslutsmottagare

XXXXX

Vår handläggare

Jessica Sundkvist
MiljöinspektörBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

8. Ansökan om utdömande av vite, Kronfågel AB, Sköldinge-Valla 16:1

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun beslutar att hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt ansöka om utdömande av vite på 40.000 kronor, för Kronfågel AB, organisationsnummer 556145-4223, fastigheten Sköldinge-Valla 16:1. Överträdelsen består i att Kronfågel AB inte följt beslut om föreläggande med vite (MIL.2020.350, 2020-05-04). Överträdelsen konstaterades den 2022-01-24 när verksamheten skickade in analysresultaten för december månad. Perioden för utdömande av vite gäller december 2021.

Motivering

Verksamheten skickade in den 2022-01-24 analysresultaten för utgående processvatten till samhällsbyggnadsförvaltningen. Vid granskning kan det konstateras att verksamheten har brutit mot föreläggande MIL.2020.350, datum 2020-05-04, gällande om att följa sina villkor gällande mängden processvatten per dygn samt medelvärdet av totalkväve och totalfosfor. Överträdelse under december månad har skett gällande mängden utgående processvatten 6 av 10 gånger enligt analysresultaten samt gällande medelvärdet av totalkväve och totalfosfor.

Tabell1: Sammanställning av analysresultaten för december månad på åtgående processvatten. Värden som överskrider gränsvärden är rödmarkerade.

Datum	Flöde (m3)	Kväve (mg/l)	Fosfor (mg/l)	Fett totalt mg/l	BOD7 mg/l
02-dec	2130	140	10	67	22
07-dec	2228	64	2,1	13	250
08-dec	2305	97	1,5	12	300
10-dec	2268	150	11	250	740
14-dec	2250	100	1,5	8	300
16-dec	2276	81	2,8	88	360
17-dec	2192	78	2,4	52	320
21-dec	2323	89	2,7	29	330
22-dec	2162	99	2,4	27	350
28-dec	2191	93	2,1	26	360
Medelvärde		99,10	3,85	57,20	333,20

Nämndens föreläggande med löpande vite, MIL.2020.350, ställer krav på att bolaget ska:

- utföra 10 provtagningar i månaden för ett representativt värde för de prover där månadsmedelvärde räknas ut.
- Om mängden processvatten överstiga 2200 kubik per dygn ska bolaget betala ett vite på 5.000kr för varje dygn som överträdelse har gjorts.
- Om månadsmedelvärdet för totalkväve går över 75 mg/liter ska bolaget betala ett vite på 5.000kr.
- Om månadsmedelvärdet för totalfosfor går över 2 mg/liter ska bolaget betala ett vite på 5.000kr.

Sammanfattning av ärendet

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun fattade 2020-05-04 beslut om föreläggande med löpande vite för Kronfågel AB för varje gång bolaget överträder sitt tillstånd gällande mängden avloppsvatten per dygn samt månadsmedelvärdet för totalkväve och totalfosfor. Bolaget delgavs vitesföreläggandet den 2020-06-08.

Bolaget har överklagat nämndens beslut upp till Mark- och miljööverdomstolen som den 2021-11-23 beslutade att inte ger Kronfågel AB prövningstillstånd. Mark- och miljödomstolens beslut att avslå överklagandet står därför fast. Beslutet har därmed vunnit laga kraft 2021-11-23.

I samband med att bolaget skickade in analysresultaten för december 2021 den 2022-01-24 kunde det konstateras en överträdelse gällande mängden processvatten per dygn samt månadsmedelvärdet för totalkväve och totalfosfor. Bolaget har därmed inte följt föreläggandet.

Bakgrund

Ärendet initierades efter att bolaget gjort ett flertal överträdelse av sitt egna tillstånd gällande utsläpp av mängden processvatten per dygn samt för höga månadsvärden gällande totalkväve och totalfosfor.

Beslutsmottagare

Nacka tingsrätt

Vår handläggare

Jessica Sundkvist
MiljöinspektörBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

9. Ansökan om utdömande av vite, Kronfågel AB, Sköldinge-Valla 16:1

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun beslutar att hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt ansöka om utdömande av vite på 10.000 kronor, för Kronfågel AB, organisationsnummer 556145-4223, fastigheten Sköldinge-Valla 16:1. Överträdelsen består i att Kronfågel AB inte följt beslut om föreläggande med vite (MIL.2020.350, 2020-05-04). Överträdelsen konstaterades den 2022-02-15 när verksamheten skickade in analysresultaten för januari månad. Perioden för utdömande av vite gäller januari 2022.

Motivering

Verksamheten skickade in den 2022-02-15 analysresultaten för utgående processvatten till samhällsbyggnadsförvaltningen. Vid granskning kan det konstateras att verksamheten har brutit mot föreläggande MIL.2020.350, datum 2020-05-04, om att följa sina villkor gällande medelvärdet av totalkväve och totalfosfor. Överträdelse under januari månad har skett gällande medelvärdet av totalkväve och totalfosfor.

Tabell1: Sammanställning av analysresultaten för januari månad på åtgående processvatten. Värden som överskrider gränsvärden är rödmarkerade.

Datum	Flöde (m3)	Kväve (mg/l)	Fosfor (mg/l)	Fett totalt mg/l	BOD7 mg/l
03-jan	1448	90	7	96	410
05-jan	2099	86	3,6	77	350
07-jan	1286	100	8,5	140	640
11-jan	2112	100	4,7	85	630
13-jan	2095	120	5,2	100	490
18-jan	2083	78	1	9,1	310
20-jan	2147	89	0,78	6,2	290
25-jan	2034	97	1,3	13	330
27-jan	2068	100	2,4	61	410
28-jan	2072	67	1,2	14	240
Månadsmedl.		92,7	3,568	60,13	410

Nämndens föreläggande med löpande vite, MIL.2020.350, ställer krav på att bolaget ska:

- utföra 10 provtagningar i månaden för ett representativt värde för de prover där månadsmedelvärde räknas ut.
- Om mängden processvatten överstiga 2200 kubik per dygn ska bolaget betala ett vite på 5.000kr för varje dygn som överträdelse har gjorts.
- Om månadsmedelvärdet för totalkväve går över 75 mg/liter ska bolaget betala ett vite på 5.000kr.
- Om månadsmedelvärdet för totalfosfor går över 2 mg/liter ska bolaget betala ett vite på 5.000kr.

Sammanfattning av ärendet

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun fattade 2020-05-04 beslut om föreläggande med löpande vite för Kronfågel AB för varje gång bolaget överträder sitt tillstånd gällande mängden avloppsvatten per dygn samt månadsmedelvärdet för totalkväve och totalfosfor. Bolaget delgavs vitesföreläggandet den 2020-06-08.

Bolaget har överklagat nämndens beslut upp till Mark- och miljööverdomstolen som den 2021-11-23 beslutade att inte ger Kronfågel AB prövningstillstånd. Mark- och miljödomstolens beslut att avslå överklagandet står därför fast. Beslutet har därmed vunnit laga kraft 2021-11-23.

I samband med att bolaget skickade in analysresultaten för januari 2022 den 2022-02-15 kunde det konstateras en överträdelse gällande månadsmedelvärdet för totalkväve och totalfosfor. Bolaget har därmed inte följt föreläggandet.

Bakgrund

Ärendet initierades efter att bolaget gjort ett flertal överträdelse av sitt egna tillstånd gällande utsläpp av mängden processvatten per dygn samt för höga månadsvärden gällande totalkväve och totalfosfor.

Beslutsmottagare

Nacka tingsrätt

Vår handläggare
Eva Frykman
Avdelningschef Miljö

Bygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

10. Kontrollplan för livsmedelskontrollen 2022

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att anta kontrollplan för livsmedelskontrollen 2022.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat ett förslag till kontrollplan för bygg- och miljönämndens livsmedelskontroll 2022. Planen redovisar bland annat vilka resurser och andra förutsättningar kommunen har för kontrollen, hur livsmedelskontrollen bedrivs och vilka planer för kontrollen som finns för året.

Beslutsunderlag

Kontrollplan 2022

Beslutsmottagare

Eva Frykman

Kontrollplan Livsmedel 2022

Operativ kontrollmyndighet:

Bygg- och miljönämnden Katrineholms
kommun

Innehåll

1.Sammanfattning	3
2.Mål för den offentliga kontrollen	4
2.1 Effektmål.....	4
2.2 Operativa mål för livsmedelskontrollen 2020–2022	5
2.3 Bygg- och miljönämndens mål med kontrollen.....	5
3. Ansvarsfördelning inom kontrollområdet	6
3.1 Behörig central myndighet	6
3.2 Behörig myndighet för kontrollen	6
4. Samordning	7
4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter	7
5. Befogenheter och resurser för kontrollen	8
5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter	8
5.2 Kontrollpersonal och utrustning.....	8
5.2.1 Personella resurser	8
5.2.2 Rutiner för jäv, bisysslor och mutor	8
5.2.3 Utrustning/utrymmen.....	8
5.3 Finansiering av kontrollen.....	9
5.4 Kompetenskrav och utbildning.....	10
6. Organisation och utförande av kontrollen	11
6.1 Registrering av kontrollobjekt	11
6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll.....	12
6.2.1 Riskklassning och kontrollfrekvens	12
6.2.2 Planerade kontrollprojekt 2022.....	13
6.3 Rutiner för utförande av kontroll.....	13
6.4 Provtagning och analys	14
6.5 Rapportering av kontrollresultat.....	14
6.5.1 Rapportering till verksamhetsutövare	14
6.5.2 Rapportering till Livsmedelsverket.....	14
6.6 Öppenhet i kontrollen	14
7. Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad	16
8. Uppföljning och utvärdering av kontrollen	17
8.2 Revisioner	17
8.3 Utvärdering	17
9. Beredskap	18

1. Sammanfattning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun är enligt lagstiftningen kontrollmyndighet för de livsmedelsverksamheter som bedrivs i kommunen. Nämnden utför kontroll utifrån gällande lagstiftning och vägledningar framtagna av EU och livsmedelsverket.

2. Mål för den offentliga kontrollen

Det övergripande målet för den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan, från jord till bord, är att skydda människors och djurs hälsa och värna om konsumenternas intressen. Det omfattar att vi som konsument inte ska bli vilseledda eller lurade utan att vi ska kunna lita på märkning och information om maten.

Den nationella kontrollplanen (NKP) är gemensam för samtliga kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan och tas fram av Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Regioner och Försvarinspektören för hälsa och miljö gemensamt.

Den nationella kontrollplanen följer EU-reglerna för kontroll i livsmedelskedjans alla led – från jord till bord – och brukar visualiseras som en produktionskedja. Den riktar sig till chefer och ledare på myndigheter i livsmedelskedjan med ansvar för att planera, genomföra och följa upp kontroll.

Myndigheterna har flera olika roller: att ge råd, stöd och vägledning, att leda kontrollen och samordna kontrollen, att arbeta med kartläggning och övervakning, att göra riskvärderingar och nyttovärderingar, att utföra kontroll samt att arbeta med beredskap och hantering i kris samt att utfärda lagstiftning.

Den nationella kontrollplanen fokuserar på kontrollen. Den är ett strategiskt verktyg för att den offentliga kontrollen ska utföras på ett enhetligt och samlat sätt samt bidra till att uppnå gemensamma mål i livsmedelskedjan.

I den nationella kontrollplanen grupperas lagstiftningen i tio övergripande områden.

Planen har två huvudsakliga funktioner:

Den första funktionen är att beskriva det svenska kontrollsystemet inom dessa områden, dvs. hur kontrollen är organiserad, hur den genomförs, följs upp och utvecklas.

Den andra är att ange strategisk inriktning för den offentliga kontrollen genom gemensamma mål och prioriteringar för kontrollen i hela kedjan, så att myndigheterna samverkar och "går" åt samma håll för att uppnå en ändamålsenlig och effektiv kontroll.

De gemensamma målen för alla myndigheter inom den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan är sedan 1 januari 2017 följande:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

2.1 Effektmål

Med utgångspunkt från de övergripande målen har fyra effektmål fastställts.

Effektmålen utgår från fyra fokusområden; Säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

- För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.
- Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, ehec/vtec och norovirus.
- Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCB: er), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
- Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

2.2 Operativa mål för livsmedelskontrollen 2020–2022

Med hjälp av operativa mål ska effekten av kontrollen öka, syftet är att göra verklig skillnad. Målen har tagits fram inom de fyra fokusområdena säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

Dricksvatten är ett baslivsmedel, där störningar i beredning eller distribution kan påverka många konsumenter. Att bereda och distribuera dricksvatten ställer höga krav på processtyrning och förebyggande åtgärder, för att vattnet som når konsumenterna ska vara säkert. Målen för kontrollen inom detta område handlar om att minska de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvattnet. Kontroll kommer att ske av att säkerhetsbarriärerna är anpassade till mikrobiologiska faror i dricksvattnet, av hur reservoarer sköts och underhålls samt av vattenverkens faroanalyser och eventuella övriga HACCP-system.

Kemiska faror som kan förekomma i livsmedel är av många olika slag. Myndigheterna i livsmedelskedjan har enats om att tungmetaller, miljöföroreningar (i synnerhet dioxin och PCB) och mykotoxiner (mögelgifter) är särskilt viktiga att fokusera på. Därför handlar de operativa målen för livsmedelskontrollen om dessa kemiska faror och hur det säkerställs att de inte förekommer i farliga nivåer i livsmedel. Under perioden kommer kontroll av att vete från bland annat alla kvarnar klarar gränsvärdena för kadmium och ochratoxin A.

Att informationen om livsmedel är korrekt är viktigt ur flera aspekter. Att det som sägs eller skrivs om ett livsmedel är sant avgör naturligtvis om konsumenterna får det som livsmedlet utges att vara, och inte blir lurade eller vilseledda. Att det inte fuskas är också en fråga om lika konkurrensförhållanden på marknaden. Under perioden kommer spårbarheten hos färskt och fryst kött av nöt, gris, får och lamm kontrolleras i butik, liksom spårbarheten hos ägg i bagerier, restauranger och butiker.

Korrekt information handlar också om konsumenters säkerhet så att exempelvis allergiker kan lita på att ingrediensförteckningen stämmer. Ett av målen för fokusområdet handlar om att verifiera att uppgifter som lämnas muntligt på olika typer av storhushåll (caféer, restauranger etc.) beträffande allergena ingredienser är korrekta. Ett annat mål innebär att kontroll ska ske av att ingrediensförteckningarna på produkter som märkts i butiker eller anläggningar i tidigare led som finns i vår kommun stämmer med verkligt innehåll. Särskilt fokus kommer att ligga på allergena ingredienser och på ingredienser som är säljande.

2.3 Bygg- och miljönämndens mål med kontrollen

Livsmedelskontrollens huvudsakliga syfte är att se till att konsumenterna har tillgång till säkra livsmedel och att de inte blir lurade. För att kunna säkerställa detta och att lagstiftningen efterlevs utförs kontroller hos livsmedelsföretagen i kommunen. Inom en treårsperiod ska samtliga livsmedelsanläggningar ha fått kontroll enligt tilldelad kontrolltid (enligt modell om riskklassificering).

3. Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

3.1 Behörig central myndighet

Den centrala kontrollmyndigheten är Livsmedelsverket, se 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverket uppgifter regleras bland annat i 18-24 §§ Livsmedelsförordningen (2006:813).

Artikel 4.1 förordning (EU) nr 2017/625

För vart och ett av de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 ska medlemsstaterna utse den eller de behöriga myndigheter som ska tilldelas ansvaret för att organisera eller utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

3.2 Behörig myndighet för kontrollen

Ansvar för livsmedelskontrollen ligger hos Bygg- och Miljönämnden i Katrineholms kommun. Nämndens delegation till förvaltningen redovisas i Delegationsordning Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun, antagen 2015-04-08, senast reviderad 2022-02-09.

Livsmedelslag (2006:804), 11 §

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. En kommuns uppgift skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

4. Samordning

4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

Om nämnden får in en anmälan/ansökan och det visar sig att objektet faller under fler kontrollmyndigheter kontaktar nämnden berörd kontrollmyndighet för samordning.

Vidare samverkar nämnden med grannkommunerna för att säkerställa beredskap för bland annat RASFF under semestrar och liknande.

5. Befogenheter och resurser för kontrollen

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Kommunens befogenheter och uppgifter i livsmedelskedjan regleras av Livsmedelslag (SFS 2006:804) och livsmedelsförordning (SFS 2006:813) samt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. För åtgärder vid bristande efterlevnad, sanktioner, se avsnitt 7. Av artikel 5 förordning (EU) 2017/625 framgår de allmänna skyldigheterna för behöriga myndigheter avseende bland annat förfaranden för att säkerställa att den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet är verkningsfull och lämplig

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

5.2.1 Personella resurser

Behovsinventering för livsmedelskontrollen genomförs inför varje nytt verksamhetsår. Enligt resultat från behovsinventering behövs för verksamhetsåret 2022 lite drygt 1,75 årsarbetskrafter som inspektörer. Därutöver behövs 0,35 årsarbetskrafter för verksamhetsstödande personal, där administratör arbetar 0,15 årsarbetskrafter och miljöchef 0,2 årsarbetskrafter. Behovsinventering av planerad tid sker via en objektslista i excel som benämns Objektslista kontrollplan 2022 där den planerade tiden framgår. Övrig tid såsom registrering, riskklassificering klagomål, information mm planeras utifrån historisk erfarenhet från tidigare år.

Faktiska personella resurser

Fem inspektörstjänster arbetar med livsmedelskontroll inklusive dricksvatten i varierande omfattning, från 20% till heltid. Sammanlagt drygt 1,75 årsarbetskrafter. En årsarbetskraft beräknas kunna arbeta 900 timmar med tillsyn (kontroll, information, rådgivning, provning mm). Restid tillkommer.

Sammantagen bedömning personella resurser

Enligt redovisade uppgifter ovan anser nämnden att det finns i det full täckning för verksamhetsåret 2022.

5.2.2 Rutiner för jäv, bisysslor och mutor

Katrineholms kommun arbetar med frågor om jäv, bisysslor och mutor enligt följande dokument:

- Finansdepartementet och Sveriges Kommuner och Landstings Vägledning om mutor och jäv – en vägledning för offentligt anställda.
- Bisysslor, Information till samtliga anställda gällande förtroendeskadliga bisysslor med hänvisning till Lag (1994:260) om offentlig anställning
- Rutin mot jäv upprättad, se på SharePoint: LIVS\Rutiner\Rutin för jäv

5.2.3 Utrustning/utrymmen

För livsmedelskontrollen finns följande utrustning/material tillgängligt:

- Engångsverktyg för provtagning
- Sterila provburkar från avtalat laboratorium (Eurofins from 2017-02-01)

- Termometrar
- ATP-mätare
- Digitalkamera
- Skyddskläder- rock, hårskydd, skoskydd. Samtliga inspektörer har ett komplett ombyte, reservkläder finns.
- Kylskåp för provförvaring
- Ficklampa
- Skruvmejel

Avtal med service- och teknikförvaltningen om att ett större parti livsmedel kan omhändertas och transporteras till en godkänd livsmedelsanläggning för torr-, kyl- och frysvaror.

5.3 Finansiering av kontrollen

Finansieringen av den offentliga livsmedelskontrollen sker i enlighet med:

- Förordning (EU) nr 2017/625,
- Förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
- Livsmedelsverkets vägledning om riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter och
- Taxa för offentlig kontroll inom livsmedelsområdet (Kommunfullmäktige 2019-12-16 § 186)

Kortfattat tas avgifter ut enligt följande:

- Avgift för registrering – för registrering av livsmedelsanläggning tas en avgift ut som motsvarar kostnaden för 1 timmes handläggningstid.
- Årlig kontrollavgift - avgiften baseras på riskerna i verksamheten. Antalet kontrolltimmar som beräknas med hjälp av livsmedelsverkets vägledning om riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter multipliceras med timtaxan beslutad av kommunfullmäktige. För verksamheter som registrerats betalas den årliga kontrollavgiften från och med det kalenderår då verksamheten påbörjas.
- Avgift för uppföljande kontroll och utredning av klagomål – när verksamhetsutövaren bryter mot regelverket t ex vid upptäckta brister eller befogade klagomål tas timavgift ut motsvarande faktiskt nedlagd kontrolltid.

Artikel 78 förordning (EU) nr 2017/625

1. Medlemsstaterna skall se till att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Artikel 79 2c) *De behöriga myndigheterna ska ta ut avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och som har blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad hos samma aktör påvisats under en offentlig kontroll som utförts i enlighet med denna förordning och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.*

Artikel 80 *Medlemsstaterna får ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter eller pålagor som avses i artikel 79,*

om detta inte är förbjudet enligt den lagstiftning som är tillämplig på de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2

5.4 Kompetenskrav och utbildning

För att arbeta med offentlig kontroll av livsmedel i Katrineholms kommun krävs utbildning som livsmedelsinspektör eller annan likvärdig utbildning samt B-körkort. All personal som jobbar inom livsmedelsområdet ska ha tillräckliga kunskaper inom sitt arbetsområde. Ansvarig chef ansvarar för att alla medarbetare har dessa grundläggande kunskaper. Behovsanalys av kompetens genomförs inom arbetsgruppen. Med denna som utgångspunkt upprättas en kompetensutvecklingsplan både på grupp- och individnivå på kort och lång sikt. Uppföljning sker via medarbetarsamtal som genomförs en gång per år. Fortlöpande utbildning sker kontinuerligt. Högskoleutbildning vid sidan av jobbet och aktualiseringskurser uppmuntras och sker efter den enskildes behov.

Samtliga inspektörer kommer, om plats bereds, delta i livsmedelsverkets uppskjutna utbildning om den nya kontrollförordningen och god kontrollsed.

Artikel 5 förordning (EU) nr 2017/625

4. Personal som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska

a) få ändamålsenlig utbildning för sitt kompetensområde så att den på ett kompetent sätt kan utföra sina uppgifter och utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett enhetligt sätt,

b) hålla sig uppdaterad på respektive kompetensområde och vid behov få regelbunden vidareutbildning, och

c) få utbildning på de områden som anges i kapitel I i bilaga II och om de behöriga myndigheternas skyldigheter till följd av denna förordning, på lämpligt sätt.

De behöriga myndigheterna, myndigheter för kontroll av ekologisk produktion och organ med delegerade uppgifter ska utarbeta och genomföra utbildningsprogram för att säkerställa att personal som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet får den utbildning som avses i leden a, b och c.

6. Organisation och utförande av kontrollen

6.1 Registrering av kontrollobjekt

För detaljerad planering av livsmedelskontrollen finns en särskild objektslista (exccelfil). Inför varje verksamhetsår körs objektslistan mot ärendehanteringssystemet Castor för att hålla registren uppdaterade. Detta brukar ske under november-december. Vid ingången av 2022 finns i Katrineholm 261 registrerade livsmedelsanläggningar som kommunen är kontrollmyndighet över. Vilka slags livsmedelsverksamheter som finns i Katrineholm och som bygg- och miljönämnden har tillsyn över framgår av tabell 1.

Tabell 1 Antal verksamheter av olika slag.

Typ av verksamhet	Antal i Katrineholms kommun
Restauranger (inkl. pizzerior och sushibarer)	51
Caféer*	46
Mottagningskök (skolor, förskolor, äldreboenden)	40
Butiker*	42
Tillagningskök (skolor, förskolor, äldreboenden)	38
Gatukök	8
Tillverkare (musteri, bryggeri m fl) *	8
Mobila anläggningar	6
Lager	5
Bagerier	3
Catering	4
Matmäklare	2
Marknader	2
E-handel	1
Grossist	1
Distribution & transport	2
Take-away	1

*Flera verksamheter erbjuder flera tjänster, t.ex. butik med tillhörande café.

6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

6.2.1 Riskklassning och kontrollfrekvens

Livsmedelskontrollen ska vara riskbaserad, genomförs regelbundet och så ofta som det är lämpligt för att uppnå lagstiftningens mål. Tilldelad kontrolltid, prioritering mellan kontrollobjekten, kontrollintervall och typ av objekt sker genom tillämpning av livsmedelsverkets vägledning "Riskklassning av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrolltid". Indelningen i riskklasser grundas på riskerna (i första hand mikrobiologiska) som finns i respektive verksamhet, verksamhetens/produktionens storlek och om man vänder sig till särskilt känsliga konsumentgrupper. I tabell 2 redovisas fördelningen av antalet verksamheter i respektive riskklass. Riskklass 1 innebär störst risk och riskklass 8 är de verksamheter med lägst bedömd risk. För detaljerad redovisning hänvisas till excelfilen *Objektslista kontrollplan 2022* som finns på samhällsbyggnadsförvaltningens SharePoint. Information om objekten finns även i ärendehanteringssystemet Castor.

Tabell 2 Verksamheter inom respektive riskklass 2022-01-01.

Risk-klass	Exempel på typ av verksamhet	Antal verksamheter
1	Stora eller mycket stora verksamheter med hög risk	0
2		0
3	större skolor med tillagningskök och utleverans, sjukhuskök o likn	10
4	skolor och förskolor med tillagningskök, stora butiker	16
5	oftast större restauranger	27
6	oftast förskolor med mottagningskök eller mindre restauranger	54
7	caféer, mindre butiker	95
8	Små verksamheter med låg risk	57

Utöver risk påverkas den årliga kontrolltiden också av behovet av att kontrollera märkning på verksamheten samt av tidigare erfarenheter av kontrollen.

Hos livsmedelsverksamheter i riskklass 1–6 genomförs kontroll/-er vanligen årligen, verksamheter i riskklass 7 får kontroll minst vartannat år och verksamheter i riskklass 8 minst vart tredje år.

Antalet planerade kontroller per år	2021	2022	2023
	242	272	213

Tabell 3 Vattenverk; riskklass och planerad kontroll

Riskklass	Antal verksamheter	Antal planerade kontroller 2021
5	1	2
7	14	14
8	14	15

6.2.2 Planerade kontrollprojekt 2022

Spårbarhet ägg

Operativt mål 6 i nationella kontrollplanen. Projektet syftar till att offentlig kontroll utförs för att verifiera att spårbarhet finns för ägg i bagerier, restauranger och butiker som inte är anslutna till de stora detaljhandelskedjorna. I förekommande fall ska kontrollen i butik också verifiera påståenden om svenskt ursprung.

Projektet kommer att pågå under hela året.

Uppgifter om ingredienser

Operativt mål 9 i nationella kontrollplanen. Projektet syftar till att genomföra kontroll i butiker och tidigare led (tillverkning, import/införsel) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att uppgifter som anges i ingrediensförteckningar stämmer med tillsatta ingredienser (verkligt innehåll). De ingredienser som avses i detta mål är allergener samt de som kvalificerar för mängdangivelse.

Projektet ska utföras under hela 2022.

Provtagning av kebabskött

Projektet innebär att offentlig kontroll med provtagning och analys av tillagat och därefter nedkyllt kebabskött på restauranger, pizzerior och gatukök. Provtagningen utförs för att verifiera att halter sjukdomsframkallande mikroorganismer understiger gällande gränsvärden. Målsättningen är säkra livsmedel genom minskad risk för livsmedelsburna utbrott orsakade av bristande hantering. Eget projekt som genomförs perioden februari-april 2022.

Tillsyn marknader och festivaler

När inte pandemin längre leder till omfattande restriktioner räknar vi med att det återigen kommer att arrangeras marknader och festivaler i kommunen. Kontroll av såväl hantering av livsmedel som serveras som av livsmedel som saluhålls på marknader, festivaler och liknande arrangemang.

Säkert dricksvatten

Operativt mål 2 i nationella kontrollplanen, Kemiska risker och cyanotoxiner i dricksvatten. Gäller verk med >100 m³/dygn. Kontroll för att bedöma att kemiska faror i råvattnet har beaktats i faroanalysen och att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att eliminera farorna. Vid ytvattentäkter och vattentäkter med konstgjord infiltration också vad gäller faran cyanotoxiner.

6.3 Rutiner för utförande av kontroll

För kontrollverksamheten används vägledning, kontrollhandböcker och branschriktlinjer som är framtagna av livsmedelsverket och som finns på livsmedelsverkets hemsida www.slv.se. Då nya vägledningar kommer eller gamla uppdateras anpassas kontrollen till dessa. Före

kontrollen bestäms vilka lagstiftningsområden som ska kontrolleras under kontrollen. Alla relevanta lagstiftningsområden kontrolleras regelbundet. I rapporteringen till Livsmedelsverket används den checklista som är kopplad till rapporteringen. Mallar för de skrivelser som används är finns i ärendehanteringssystemet Castor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens informationsmaterial om livsmedelslagen finns på SharePoint samt på www.katrineholm.se.

De kontrollmetoder som används är inspektion, revision och provtagning, rutiner finns på SharePoint.

6.4 Provtagning och analys

Katrineholms kommun har sedan 2017 avtal med det ackrediterade laboratoriet Eurofins AB i Lidköping. Avtalet är baserat på Livsmedelsverkets vägledning "Upphandling av analystjänster för offentlig kontroll av livsmedel och för föreskriven regelbunden kontroll av dricksvatten". Provtagning sker huvudsakligen vid misstanke om matförgiftning eller allergisk reaktion. Laboratoriet kontaktas vid behov för råd om hur provtagning ska utföras. Rutin för att skicka prover sker genom att prov förvaras i kylskåp på samhällsbyggnadsförvaltning i avvaktan på hämtning från labbet. På samhällsbyggnadsförvaltningen finns ett lager med burkar och skedar (minst 20 st.) för provtagning samt ett kylskåp endast avsett för förvaring av prover/omhändertaget. Avtal med service- och teknikförvaltningen finns för förvaring av större parti omhändertaget livsmedel om kylskåpet inte skulle räcka till. Uppföljning av ackrediteringen sker årligen genom kontakt med laboratoriet och i samband med upphandlingar.

Rutin för provtagning finns på SharePoint.

6.5 Rapportering av kontrollresultat

6.5.1 Rapportering till verksamhetsutövare

Då kontroll genomförts skickas kontrollrapport enligt artikel 17, kontrollförordningen (2017/625). Kontrollrapport skickas ut till verksamheten oavsett resultat. Utskick sker via post eller e-post senast två veckor efter utförd kontroll. Ett kontrollkort har tagits fram som kan överlämnas direkt vid kontrollen om ingen avvikelse konstaterats. Kontrollkortet ersätter då kontrollrapporten. Ett digitalt verktyg i form av en app är under framtagande av leverantören av ärendehanteringssystemet vilket kommer att innebära ytterligare effektivisering och förenkling av arbetet.

6.5.2 Rapportering till Livsmedelsverket

Kontrollresultat för livsmedelsanläggningar i kommunen ska enligt LIVSFS 2009:13 årligen rapporteras till Livsmedelsverket. Underlaget till rapporteringen hämtas från ärendehanteringssystemet.

6.6 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock vara sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

Kontrollrapporter eller resultatet av dem publiceras inte men lämnas ut vid efterfrågan.

Artikel 11 förordning (EU) 2017/625 Öppenhet i offentlig kontroll

1. De behöriga myndigheterna ska utföra offentlig kontroll med en hög grad av öppenhet och ska åtminstone en gång om året, bland annat genom offentliggörande på internet, tillhandahålla allmänheten relevant information om hur den offentliga kontrollen är organiserad och hur den utförs. De ska också säkerställa att information om följande offentliggörs regelbundet och i vederbörlig tid:

- a) Typ, antal och resultat av offentliga kontroller.*
- b) Typ av och antal fall av bristande efterlevnad som påvisats.*
- c) Typ av och antal fall där de behöriga myndigheterna vidtagit åtgärder i enlighet med artikel 138.*
- d) Typ av och antal fall där de sanktioner som avses i artikel 139 ålagts.*

Den information som avses i andra stycket a–d i denna punkt får, där så är lämpligt, tillhandahållas genom offentliggörande av den årliga rapport som avses i artikel 113.1. 2. De behöriga myndigheterna ska fastställa förfaranden för att säkerställa att oriktigheter i den information som tillhandahålls allmänheten vederbörligen rättas till. 3. Behöriga myndigheter får offentliggöra eller på annat sätt tillhandahålla allmänheten information om klassningen av enskilda aktörer på grundval av resultatet från en eller flera offentliga kontroller, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda: a) Klassningskriterierna är objektiva, öppet redovisade och allmänt tillgängliga. b) Lämpliga arrangemang har införts för att säkerställa att klassningsförfarandet är rättvist, enhetligt och öppet.

7. Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad

I "Livsmedelsverkets vägledning om sanktioner i livsmedelslagstiftningen" finns beskrivet vilka åtgärder som kan vidtas om lagstiftningen inte följs. Nämnden arbetar efter denna vägledning. För att säkerställa att brister åtgärdas har inspektörerna delegation på att meddela föreläggande, föreläggande med vite och förbud. Att åtalsanmäla betraktas som verkställighet.

Den 1 januari 2019 infördes sanktionsavgifter för vissa överträdelse av livsmedelslagstiftningen, däribland bristande registrering av livsmedelsanläggningar. Nämnden följer livsmedelsverkets vägledning i frågan. Inspektörerna har delegation på sanktionsavgift upp till 5 000kr.

8. Uppföljning och utvärdering av kontrollen

8.1 Uppföljning

Förvaltningens uppföljning och planering av den offentliga kontrollen

Livsmedelsinspektörerna har planeringsmöte inför varje nytt kvartal. Där följs föregående kvartal upp och nästa planeras. Vid halvårsskiftet sker en utökad utvärdering huruvida kontrollen följt verksamhetsplanen. Vid årsskiftet utvärderas även den årliga verksamhetsplanen. För att öka samsynen mellan inspektörerna genomförs då och då kontroll där man går ut två och två. Iakttagelser från inspektioner, och kontrollrapporter går igenom i arbetsgruppen för att systematiskt förbättra och lära av varandra. För samsyn inom länet och landet sker kontakt med andra myndigheter som bedriver livsmedelskontroll, tex länsträffar och utbildningar. Varje år sker genomgång och uppdatering av samtliga rutiner.

Avdelningschefen medverkar vid enstaka inspektionstillfällen med respektive handläggare och granskar likaså stickprovsmässigt kontrollrapporter för att säkerställa att kontrollen håller jämn och hög kvalitet.

8.2 Revisioner

Bygg- och Miljönämnden revideras av länsstyrelsen i Södermanland. Detta skedde senast den 1 december 2021.

8.3 Utvärdering

Samhällsbyggnadsförvaltningens kontrollverksamhet kommer att följas upp av nämnden genom redovisning av nyckeltal såsom antal utförda kontroller, registreringar och riskklassificeringar per kvartal. Även andra nyckeltal kan förekomma. Nämndens myndighetsutövning ingår i kommunens Nöjd Kundindex-undersökning som numera genomförs årligen.

Förvaltningen skickar också ut en kundenkät i samband med varje beslut och inspektionsrapport för att följa upp handläggningstid, bemötande, tillgänglighet och information via hemsidan. Digital inspektionsrapport åtföljs av digital enkät. Sammanställning och uppföljning av kundenkäter görs varje halvår.

Artikel 6 förordning (EU) 2017/625 *Revision av behöriga myndigheter*

1. För att säkerställa sin efterlevnad av denna förordning ska de behöriga myndigheterna utföra internrevisioner eller låta sin myndighet revideras, och de ska med beaktande av resultaten vidta lämpliga åtgärder.

2. De revisioner som avses i punkt 1 ska vara föremål för oberoende granskning, och utföras på ett öppet sätt.

9. Beredskap

Vid utbrott av matförgiftningar hänvisas till "Rutin för matförgiftning" som finns på SharePoint. Beredskapsplan för dricksvatten finns i pärm "Katastrofplan Kerstinboda Vattenverk". Huvudman för det kommunala dricksvattnet är Sörmland Vatten och Avfall AB. Kommunövergripande finns en krishanteringsplan och en risk- och sårbarhetsanalys.

En beredskapsplan vid livsmedelsutbrott har upprättats av samhällsbyggnadsförvaltningen i december 2016; på SharePoint\MILJÖ\LIVS\Rutiner\Beredskapsplan

Vår handläggare

Christoffer Björnqvist
MiljöinspektörBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

11. Sanktionsåtgärd enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter - XXXXX på fastigheten XXXXX

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att återkalla tobakstillståndet som XXXXX med enskild firma, innehar på XXXXX, XXXXX, på fastigheten XXXXX, Katrineholm.

Motivering

Nämnden bedömer att den omärkta tobak som påträffats i rörelsen vid inspektion den 16 december 2021 varit avsedd för försäljning. Att näringsidkaren historiskt och vid upprepade tillfällen tillhandahållit röktobak i portionspåsar utan märkning likt den som påträffades i december stärker bilden av att tobak varit avsedd för försäljning till kund.

Näringsidkare som bedriver försäljning av tobaksvaror har en skyldighet att ha en god kännedom om de regler som gäller enligt tobakslagen. För att få sälja tobak till konsument måste man ha ett tobakstillstånd och tobaksprodukterna måste ha korrekt märkning. Att i näringsverksamhet tillhandahålla konsumenter tobaksvaror som saknar hälsovarning eller har uppenbart oriktig hälsovarning är ett brott mot 3 kap 1 § LTLP.

Enligt LTLP får en kommun återkalla ett försäljningstillstånd om tillståndshavaren inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande. Återkallelse med stöd av 7 kap. 10 § punkt 2 LTLP aktualiseras om det uppstår sådana brister i tillståndshavarens personliga eller ekonomiska förhållanden att dessa, om förhållandena förelegat vid tillståndsprövningen, inneburit att sökanden inte skulle ha uppfyllt lämplighetskravet i 5 kap 2§ LTLP vid tillståndsgivningen (Prop. 2017/18:156 s. 213). Utgångspunkten är att ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs i Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP).

Av förarbetena (Prop. 2017/18:156 s. 214) framgår att kommunen i stället för återkallelse enligt 7 kap. 10 § får meddela tillståndshavaren en varning. Återkallelse av ett försäljningstillstånd är en mycket ingripande åtgärd och bör därför förekomma endast i de allvarligaste fallen.

Utifrån vad som framgår av förarbetena bedömer nämnden att näringsidkaren inte skulle ha uppfyllt lämplighetskraven i enlighet med 5 kap 2§ LTLP. Av utredning i ärendet framkommer också att röktocken (2,5 kilo) enligt egna uppgifter tagits in från Kurdistan men inte tullats. Enligt gällande regler gör man sig då skyldig till smuggling.

Nämnden bedömer att det inte kan ha undgått näringsidkaren att de produkter som funnits i rörelsen inte uppfyllt lagstiftningens krav.

Det kan anses olyckligt att myndigheter inte tidigare tydligt agerat när uppenbara brister och misstankar om brott funnits i verksamheten, det är dock ingen förmildrande omständighet då ansvaret att ha god kännedom om gällande regler ligger på näringsidkaren.

Med hänsyn till de högt ställda krav som ställs för att få bedriva försäljning av tobak och med utgångspunkt i det som nu har framkommit av utredningen och med beaktandet av återkommande och upprepade brister kring efterlevnaden av tobakslagen under lång tid, samt att det funnits försvårande omständigheter redan vid tillståndsgivning så har nämnden fått anledning att omvärdera näringsidkarens personliga lämplighet att sälja tobak.

Nämnden bedömer det sammantaget så pass allvarligt att en varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd utan att det istället motiverar en återkallelse av tobakstillståndet.

Sammanfattning av ärendet

Under ordinarie tillsyn den 16 december 2021 besökte miljöinspektörer från kontrollmyndigheten samt polis verksamheten XXXXX för en tobakskontroll. Verksamhetsutövaren var på plats vid besöket. Ingen tobak uppgavs förvaras i butikens bottenvåning/källare. Vid besöket fann Polisen 2600 gram tobak fördelat på 13 påsar instoppade i en sopsäck i verksamhetens tvättmaskin på nedervåningen, samt ytterligare en påse innehållande 117 gram i en kartong tillsammans med andra tomma zip-lockspåsar i verksamhetens källaren. I källaren fanns även en våg där även tobakspill fanns, i anslutning till vågen fanns även ett stort antal påsar av samma sort som tobaken förvarades i. Vid besöket påträffades även en påfyllnadsbehållare för elektroniska cigaretter innehållande nikotin. Verksamheten är inte anmäld för försäljning av elektroniska cigaretter.

Vid tillsynsbesöket uppgavs tobak vara för eget bruk. Verksamhetsutövaren lämnade uppgifter om att tobaken köpts i Årsta i samband med tillsynsbesöket. Verksamheten skulle enligt uppgifter på plats inkomma med kvitto/följesedlar om att tobaken köpts lagligt i Sverige. Uppgifter om ursprung har sedermera ändrats i inkommet yttrande och härrör enligt ägaren från Kurdistan som han besökte i november 2021.

En anmälan om olovlig tobakshantering har enligt uppgift upprättats av polisen och översänts till åklagare för beslut om åtal ska väckas.

Meddelande om inledd tillsynsutredning med anledning av ovanstående skickades 2022-01-04. Näringsidkaren inkom med ett skriftligt yttrande i ärendet 2022-01-07.

Med anledning av näringsidkarens yttrande begärde kontrollmyndigheten in tullhandlingar för de 2,5 kilo tobak som näringsidkaren uppgav ha förts in i Sverige enligt inkomna uppgifter. 2022-02-21 inkommer näringsidkaren med svar att tobak inte tullats enligt gällande regler, och att han inte haft kännedom om att tobaken behövde tullas.

Av utredning och historisk skötsamhet framgår att det funnits upprepade avvikelser & brister i verksamheten samt att Polismyndigheten vid två tidigare tillfällen (2012 och 2016) även beslagtagit tobak.

Bakgrund

Se bilagd tillsynsutredning

Upplysningar

Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten i Linköping.

Beslutsunderlag

Tillsynsutredning

Beslutsmottagare

XXXXX

Vår handläggare

Christoffer Björnqvist

Miljöinspektör

0150-576 17

christoffer.lundgren.bjornqvist@katrineholm.se

Utredning gällande sanktionsåtgärd enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter - XXXXX på fastigheten XXXXX

Sammanfattning av ärende

XXXXX med den enskilda firman och organisationsnummer XXXXX har 2020-05-13 meddelats ett tobaksförsäljningstillstånd för verksamheten XXXXX

Bygg- och miljönämnden har på nedan angivna skäl fått anledning att utreda huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med reglerna i *Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter* samt huruvida åtgärd i form av föreläggande, varning eller återkallelse av tillstånd är aktuellt.

Utredning

Butiken har haft tobakstillstånd sedan 2020-05-13. XXXXX drivs av XXXXX och bolaget drivs som enskild firma.

Belastningsregistret

Inget att redovisa 2021-12-29

Bolagets tidigare skötsamhet

Verksamheten anmälde försäljning av tobak 2011-01-10. Verksamheten inkommer inte med egenkontrollprogram trots uppmaning från kontrollmyndigheten. Kontrollmyndigheten förelägger 2011-06-13 verksamheten och förenar föreläggandet med ett vite om 5000 kronor.

2012-11-08

Vid inspektion påträffas receptfria läkemedel som bjuds ut till försäljning, verksamheten är inte anmäld till Läkemedelsverket. Enligt uppgift rör det sig om Alvedon, ärende XXXXX. Kontrollmyndigheten meddelar uppgifterna till läkemedelsverket.

2012-12-14

Genomförs en oanmäld kontroll tillsammans med polisen. Av anteckning i ärendet framgår följande; *"Vid besöket konstaterade att portionsförpackad rökto bak om 100 gram-påsar saknade märkning. Punktskatten på 100 gr rökto bak är 156 kr men dessa förpackningar*

såldes för 50 kr/st. Butiken packar om till dessa påsar. Grossisten är ett företag i Årsta i Sthlm. Butiken ska inkomma med följesedel. Polisen beslagtog tobaken då den saknade korrekt märkning och även receptfria läkemedel då anmälan om handel ej gjorts till Läkemedelsverket."

Vidare hantering av kontrollmyndighet eller polismyndigheten till följd av konstaterade brister saknas i ärendet.

2015-08-31

avvikelser enligt tillsynsprotokoll ärende XXXXX:

"Vid kontrollen konstaterades att egenmald rökto bak fanns i ett antal portionspåsar om 100 gram utan märkning. Detta åtgärdades dock på plats under kontrollen. Inget omhändertagande gjordes. Det anmärkningsvärda var priset på dessa påsar som uppgick till 50 kr. Punktskatten för denna rökto bak uppgår till 1.84 kr/g vilket för 100 gram motsvarar 184 kr! Råto baken som verksamheten mal själv köps in från ett företag i Årsta, Sthlm vid namn XXXXX. Kontakt kommer att tas med Stockholmspolisen angående detta företag. Försäljning skedde också av råto bak med smakessens avsedd för egen malning.

Vidare såldes melass till vattenpipa till priset av 100 kr för 250 g. Skatt för melass utan to bak ska enligt skatteverket betalas med samma punktskatt som rökto bak vilket innebär att för en förpackning på 250 g utgår skatt med 1.84 kr/g vilket motsvarar 460 kr för en förpackning med 250 g. (se Lag (1994:1563) om tobaksskatt). I övrigt ingen avvikelse."

Vidare hantering eller annan uppföljning till följd av ovanstående saknas i ärendet.

2016-04-08

Genomförs en oanmäld kontroll tillsammans med polisen ärende XXXXX:

"Vid kontrollen konstaterades återigen att egenmald rökto bak fanns i ett antal portionspåsar om 100 gram utan märkning. Det anmärkningsvärda var priset på dessa påsar som uppgick till 50 kr. Punktskatten för denna rökto bak uppgår till 1.84 kr/kg vilket för 100 gram motsvarar 184 kr kg! Råto baken som verksamheten mal själv köps in från ett företag i Årsta, Sthlm vid namn XXXXX.

Vidare såldes spillto bak till ett pris långt under punktskatt på dessa produkter. Polisen beslagtog dessa produkter för vidare utredning."

Ur polisens rapport/kort beskrivning av brottet ärende XXXXX:

Olovlig befattning av punktskattepliktiga varor genom misstänkt säljer rökto bak som punktskatten inte är betald för, samt mot brott mot tobakslagen genom att misstänkt inte uppfyller kraven på märkning gällande varningstext på tobaksvaror enligt tobakslagen.

Vidare hantering av kontrollmyndighet eller polismyndigheten till följd av konstaterade brister saknas i ärendet.

2017-09-11

Följande avvikelser framgår enligt tillsynsprotokoll ärende XXXXX: "Försäljning av Elektroniska cigaretter sker. Anmälan överlämnades och ska skickas in till Myndigheten. Uppföljande kontroll av meddelade brister kommer att ske 2017 08 25"

Vidare hantering eller annan uppföljning till följd av ovanstående saknas i ärendet.

2019-03-27

Information från tillsyn:

"Övrigt: butiken säljer s.k. Strimlad råttobak/röktobak i "kakkartonger" och påsar om ca 300 gr för ca. 100 kr. Skatten enligt punktskattelagen för 300 gr är ca. 560 kr, enligt Lag (1994:1563) om tobaksskatt. Rökttobaken köps in från XXXXX med lokal XXXXX för 35 kr.

Trots tidigare information och har handel med E-cigaretter med behållare inte anmälts till bygg- och miljönämnden."

Vidare hantering eller annan uppföljning till följd av ovanstående saknas i ärendet.

2020-05-13

Anmälan om försäljning av tobaksvaror ärende XXXXX:

Av tillsynsutredning framgår bland annat följande omständigheter:

Utredning

"PBI i företaget har visat svaga inkomster varpå levnadskostnader har fått redovisats och får anses som godtagbara. Kronofogdens normalbelopp har använts."

Utredarens övervägande

"Utredaren har haft att pröva sökandens lämplighet. Utgångspunkten för bedömningen har varit att sökanden skall ha gjort sannolikt att denne kommer att bedriva försäljning i enlighet med lagens bestämmelser.

Utredaren finner det som en besvärande omständighet att man tillhandahållit elektroniska cigaretter utan att anmälan skett till kommunen. Eftersom inga vidare åtgärder vidtagits genom anmälan till kommunen av verksamheten eller åtgärd från myndighet förutsätter utredare att det i dagsläget inte sker någon försäljning av elektroniska cigaretter med tillhörande behållare.

Utredare har i övervägandet tagit ställning till inkomna remisser samt lämplighetsprövning samt omständigheter i övrigt. Utredaren gör bedömningen med viss reservation till tidigare stycke att verksamheten och dess företrädare har visat med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämpliga att utöva verksamheten och att verksamheten kommer att bedrivas i enlighet med lagens bestämmelser.

Tobakstillstånd kommer att beviljas."

Polismyndigheten remissyttrande: Polismyndigheten finner ingen anledning att ifrågasätta lämpligheten i att XXXXX erhåller tillstånd att bedriva tobakshandel i butiken XXXXX.

Tillsynsbesök 2020-11-11

Inga avvikelser vid tillsynsbesök med polisen.

Tillsynsbesök 2021-12-16

Den 16 december 2021 besökte miljöinspektörer från kontrollmyndigheten samt polis verksamheten XXXXX för en tobakskontroll. Vid kassan förvarades tobak för försäljning till kund. Verksamhetsutövaren var på plats vid besöket. Ingen tobak uppgavs förvaras i butikens bottenvåning/källare. Vid besöket fann Polisen 2600 gram omärkt tobak fördelat på 13 zip-lockpåsar instoppade i en sopsäck i verksamhetens tvättmaskin på nedervåningen. Ytterligare en liknande påse innehållande 117gram i en kartong i verksamhetens källaren. I källaren fanns även en våg där även tobakspill fanns, i anslutning till vågen fanns även ett stort antal påsar av samma sort som tobaken var förpackad i, som vid besöket uppgav användas till paketering av ex. chilifrukt vilket också fanns i butiken. Vid besöket påträffades även en påfyllnadsbehållare för elektroniska cigaretter innehållande nikotin. Verksamheten är inte anmäld för försäljning av elektroniska cigaretter. En anmälan om olovlig tobakshantering har upprättats av polisen.

Egenkontrollprogram behöver uppdateras framgår av kontrollrapport.

Verksamheten meddelas också muntligt samt skriftligt i kontrollrapporten att en tillsynsutredning kommer startas.

Meddelande om inledd tillsynsutredning och skäl till detta skickas 2022-01-04.

Yttranden

XXXXX 2022-01-17:

"Egenkontrollen har jag nu utbildat mig igenom att titta på film och läst på Kommunens hemsida. Jag har nu kunskap om tobakshanteringen.

Jag har nyligen varit i mitt hemland Kurdistan, och köpte då med mig tobak därifrån, som jag vill ha till eget bruk, svärfar och några släktingar (Jag skickar med kopia av pass stämpel och biljett, som bevisar att jag varit där.)

Jag jobbar i butiken långa dagar och tog med mig tobaken dit för att dela upp i påsar till oss, hemma har jag småbarn och en gravid fru, som inte tål tobak. Det jag hade var kryddpåsar till kryddor, som jag använde mig av, vågen ni hittade i butiken är inte till att väga något annat en kryddor."

Reshandling har bifogats.

Begäran om handlingar 2022-02-08

Då näringsidkaren ändrat uppgift om påträffad tobaks ursprung, se yttrande, har nämnden begärt in handlingar att tobak har tullats enligt gällande regler. Följande svar har inkommit 2022-02-21:

XXXXX 2022-02-21:

"Hej

Jag har tagit med mig 2,5 kg och visste inte att man skulle prata med tullen. På flygplatsen i Kurdistan fick jag ta med mig och jag hade den i resväskan som jag skickade iväg. Det är första gången jag hämtar och jag visste inte att man skulle prata med tullen men nu vet jag"

Begäran om underrättelse av polis med anledning av tillsynsutredning 2022-02-02

Nämnden begär underrättelse om förhållande som är av betydelse för tillsynsutredningen med hänvisning till 7 kap 3-4,10, 20 §§ Lag (2018:2088 om tobak och liknande produkter (LTLP. Svar önskas 2022-02-16. Svar inkommer 2022-02-23.

"Polismyndigheten lämnar följande svar på begäran från samhällsbyggnadsförvaltningen.

Den totala mängden tobak som omhändertogs var 2.717 gram fördelade på två beslag. Det ena beslag var 2.600 gram fördelat på 13 påsar instoppade i en sopsäck som var placerad i en tvättmaskin på nedervåningen.

Det anträffades också en liknande påse med 117 gram i en kartong tillsammans med andra tomma zip-lockpåsar.

Ärendet översänt till åklagaren för beslut om åtal ska väckas.

I tjänsten

Anders Carlsäter"

Lagstöd

Lag (2018:2088 om tobak och liknande produkter:

3 kap. 1§ Förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning som är avsedda att tillhandahållas konsumenterna på marknaden ska förses med texter och illustrationer som upplyser om de hälsorisker som är förenade med bruk av tobak och örtprodukter för rökning samt om rökavvänjning (hälsovarningar.

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en tobaksvara eller en örtprodukt för rökning saknar hälsovarningar, får varan eller produkten inte tillhandahållas konsumenterna eller, när det gäller tobaksvaror, detaljhandlarna på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

5 kap. 2 § Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

5 kap. 6 § Den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller gränsöverskridande distansförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram

7 kap. 3 § Kommunen utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. hälsovarningar, produktpresentation och identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 1, 3, 4 och 7 §§ på försäljningsställen,
2. tillhandahållande av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 7-9 §§ och 3 kap. 2, 5 och 6 §§ på försäljningsställen,
3. marknadsföring enligt 4 kap. 1, 2 och 5-7 §§ när det gäller marknadsföringsåtgärder på eller i anslutning till försäljningsställen, och
4. rökfria miljöer som avses i 6 kap. 2 § och som inte är upplåtta enbart för personal samt lokaler som avses i 6 kap. 3 §.

7 kap. 4 § Kommunen och Polismyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. tillhandahållande av nya tobaksvaror enligt 2 kap. 3 § på försäljningsställen,
2. försäljning av tobaksvaror, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 1, 6-10, 12 och 14 §§,
3. anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt egenkontroll, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 15 och 17 §§, och
4. åldersgräns enligt 5 kap. 18 och 19 §§.

7 kap. 9 § En tillsynsmyndighet som anges i 2-7 §§ får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag och anslutande föreskrifter ska följas.

I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten sätta ut vite. Vitet får inte omvandlas till fängelse.

7 kap. 10 § En kommun får återkalla ett försäljningstillstånd om:

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. tillståndshavaren inte uppfyller de krav som gäller för tillståndets meddelande,
3. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på försäljningsstället, eller i anslutning till detta, eller annars inom den tillståndspliktiga verksamheten utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
4. tillståndshavaren har tilldelats en varning utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

7 kap. 11 § I stället för återkallelse enligt 10 § får kommunen meddela tillståndshavaren en varning, om varning kan anses vara en tillräckligt ingripande åtgärd. En varning får också meddelas tillståndshavare vid allvarliga eller upprepade överträdelser av det som gäller enligt denna lag eller anslutande föreskrifter.

Utredarens överväganden

I övervägandet har nämnden bedömt det lämpligt att redogöra för tidigare ställningstaganden i ärendet. Av utredning vid tillståndsgivningen 2020-05-13 framgår att ej anmäld försäljning av elektroniska cigaretter sågs som en försvårande omständighet. Av utredningen framkommer också att verksamheten har svag ekonomi, nämnden önskade klagande hur man klarar sitt uppehälle, godtagbar redovisning lämnades av sökande. Det var fortfarande låga inkomster i relation till Kronofogdens normalbelopp. Oanmäld försäljning av elektroniska cigaretter som vid utredning om personlig lämplighet bedömdes som en försvårande omständighet men inte skäl till att neka tillstånd bygger dels på när bristen uppmärksammades och upprepades. Vid aktuella tillfällen för avvikelser enligt *Lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare*, var dessa brister inte straffsanktionerade, även om möjlighet till föreläggande och förbud fanns som sanktionsåtgärder mot företagare som inte självmant åtgärdade dessa brister. Straffsanktion kom först med tobakslagen *Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter* som trädde i kraft 1 juli 2019. Nämnden fann det ändå inte skäligt att neka sökande ett tobakstillstånd eftersom överträdelser skett före man skärpt lagstiftningen kring elektroniska cigaretter och det fanns inga uppgifter om faktiskt försäljning vid tidpunkt för prövning.

Nämnden valde inte heller att neka tillstånd kopplat till tidigare tobaksrelaterade brister samt misstankar om brott som låg några år bakåt i tiden. Vid tidpunkten för prövning gjordes därmed bedömningen att tidigare brister i verksamheten inte var skäl nog att neka rörelsen ett tillstånd. Beaktande gjordes bland annat utifrån vad som framgår i Prop. 2017/18:156 s. 63.

Av Prop. 2017/18:156 s. 63 kan man läsa:

"Hur brottslighet ska påverka bedömningen kan inte sägas generellt. När det framgår att sökanden varit inblandad i brottslig verksamhet måste en bedömning göras i varje enskilt fall utifrån brottets art, svårighetsgrad och relevans för sökandens lämplighet att bedriva tobaksförsäljning. Särskilt graverande bör vara t.ex. brott som har anknytning till rörelsen, ekonomisk brottslighet och tobaksrelaterad brottslighet. Innan försäljningstillstånd kan komma i fråga för någon som är brottsligt belastad, har varit ekonomiskt misskötsam eller fått

ett tidigare försäljningstillstånd återkallat måste sökanden visa att han eller hon under viss tid har levtt laglydigt och varit ekonomisk skötsam".

Även Polismyndighetens yttrande får dock anses ha väga tungt vid tidigare överväganden. Polismyndigheten såg vid tillståndsansökan inga hinder för tillståndsgivning.

Vid tillsynsbesöket 2021-12-16 påträffades omärkt tobak som uppgavs vara för eget bruk i butikens lokaler. Med hänsyn till den mängd som påträffades (2717 gram), att varorna förvarats dolt i butikens tvättmaskin, att tobaken varit förpackat i påsar om 200 g styck att tillhör i form av våg (med tobakspill), stort antal plastpåsar för förpackning gör det sannolikt att varorna varit avsedda att bjuda ut till försäljning. Att liknande försäljning skett tidigare och vid upprepade gånger stärker bilden av att tobaken inte varit för privat bruk enligt inkommet yttrande. Verksamhetsutövaren lämnade uppgifter om att tobaken köpts i Årsta i samband med tillsynsbesöket. Verksamheten skulle enligt uppgifter på plats inkomma med kvitto/följesedlar om att tobaken köpts lagligt i Sverige. Uppgifter om ursprung har sedermera ändrats i inkommet yttrande.

Nämnden har med anledning av verksamhetsutövaren yttranden begärt in tullhandlingar som styrker att tobak tullats. Omhändertagandet vid tillsynen uppgick till 2717 gram vilket utifrån näringsidkarens utsago var för eget bruk. Att inte tulla tobaksvaror överstigande det du fritt får ta med in (250 gram) innebär att man gör sig skyldig till smuggling. Näringsidkaren har 2022-01-22 inkommit med uppgifter om att varorna inte har tullats enligt gällande regler. I det enskilda fallet bedömer nämnden att även införsel av tobak som inte är tullad enligt gällande regler bör ses som ett brott som har nära anknytning till rörelsen eftersom det är sannolikt att tobaken varit avsedd för försäljning.

Vid tillsynsbesöket påträffades en påfyllnadsbehållare för elektroniska cigaretter innehållande Nikotin, det finns dock inget som tyder på att det funnits för avsikt att den skulle bjudas ut till försäljning, även om verksamheten historiskt haft försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare som inte anmälts. Produkten var delvis skadad i emballaget och såg ut att vara av äldre datum. Det finns inget i verksamheten som tyder på att sådan försäljning sker just nu, även om påfyllnadsbehållare för elektroniska cigaretter utan nikotin fanns vid verksamhetens kassa, samma produkter har påträffats vid tidigare tillsynsbesök.

Av Prop. 2017/18:156 framgår att *Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter* är en skyddslagstiftning vars främsta uppgift är att skydda människor från tobakens skadeeffekter. På grund av de hälsorisker som är kopplade till användning av tobak finns bestämmelser om tobaksförsäljning i tobakslagen. Att bedriva försäljning av tobaksprodukter är en ansvarsfull uppgift som ska skötas på ett sådant sätt att bruket av tobak begränsas och därmed dess skadeverkningar.

Av Prop. 2017/18:156 s. 135 kan också utläsas att; *skälet till att det införs tillståndsplikt för handel med tobaksvaror är framför allt att motverka illegal handel med tobaksvaror, se*

avsnitt 8.1. Sådan handel är problematisk av flera skäl, t.ex. leder den till uteblivna skatteintäkter, osund konkurrens och sämre kontroll av försäljningen. Illegal handel med främst cigaretter är också en viktig inkomstkälla i den organiserade brottsligheten. Illegala tobaksvaror är prismässigt överkomliga, inte minst för barn och ungdomar, vilket innebär att illegal handel med tobak är ett hot mot de folkhälsopolitiska målen.

Till skillnad från tidigare tobakslagstiftning med anmälningsplikt innebär en tillståndsprövning av ekonomisk och personlig lämplighet att tobakstillståndet också kan återkallas. Näringsidkare som bedriver försäljning av tobaksvaror har en skyldighet att ha en god kännedom om de regler som gäller enligt tobakslagen. För att få sälja tobak till konsument måste man ha ett tobakstillstånd och tobaksprodukterna måste ha korrekt märkning. Av Folkhälsomyndighetens föreskrifter om utformning av hälsovarningar och hälsovarningars placering på förpackningar av tobak framgår bland annat att förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning som är avsedda att tillhandahållas konsumenterna på den svenska marknaden ska vara på svenska. Att i näringsverksamhet tillhandahålla konsumenterna tobaksvaror som saknar hälsovarning eller har uppenbart oriktig hälsovarning är ett brott mot 3 kap 1 § LTLP.

Kontrollmyndigheten bedömde vid tillståndsgivningen 2020-05-13 att det inte funnits tillräckliga skäl att neka tobakstillstånd baserat på tidigare redogörelse, det fanns inte heller uppgifter som i närtid pekade på att omärkt tobak eller tobak utan korrekt beskattning skulle ha tillhandahållits till försäljning i butiken.

Nämnden bedömer att det inte kan ha undgått näringsidkaren att de produkter som tillhandahållits inte uppfyllt lagstiftningens krav. Att det sedan införandet av *Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter* även är straffbart att tillhandahålla tobak utan korrekt märkning.

Det kan anses olyckligt att myndigheter inte tidigare tydligt agerat när uppenbara brister och misstankar om brott funnits i verksamheten, det är dock ingen förmildrande omständighet då ansvaret att ha god kännedom om gällande regler ligger på näringsidkaren.

Med hänsyn till de högt ställda krav som ställs för att få bedriva försäljning av tobak och med utgångspunkt i det som nu har framkommit och med beaktandet av återkommande och upprepade brister kring efterlevnaden av tobakslagen har nämnden fått anledning att omvärdera tidigare bedömning av näringsidkarens personliga lämplighet att sälja tobak.

Nämnden bedömer det sammantaget så pass allvarligt att en varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd utan att det istället motiverar en återkallelse av tobakstillståndet.

Information till sökande

Sökande har tagit del av utredningen i enlighet med reglerna i 25 § förvaltningslagen (2017:900).

Christoffer Björnqvist
Miljöinspektör

Det här dokumentet är digitalt signerat

I vänsterkanten finns en digital signatur som ersätter den vanliga underskriften.

Vår handläggare

Eva Frykman
Avdelningschef MiljöBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

12. Yttrande över förslag till avfallsplan för Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner 2023-2032

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att

1. anta förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget och
2. lämna förslaget till remissvar till kommunstyrelsen för vidare beslut och överlämnande till Sörmland Vatten och avfall

Yttrande

Förslaget till ny avfallsplan har tagits fram gemensamt för och av de tre kommunerna och Sörmland Vatten. Att samverka i frågorna är en stor fördel då såväl utmaningar som åtgärder för desamma sannolikt är likartade i de tre kommunerna. Planen är ambitiös och ger förutsättningar för ett framgångsrikt arbete att minska mängden avfall i kommunerna och dess farlighet.

Den nya avfallsplanen spänner över en lång tid och omfattar en lång rad förslag till mål och åtgärder. Det kan dock noteras att planen är framtung, dvs det stora flertalet åtgärder är planerade att påbörjas redan 2023. Även om alla frågor är angelägna så anser nämnden att starten av ett antal åtgärder kan senareläggas för att utjämna arbetsbördan.

Sedan förslaget till ny avfallsplan togs fram så har regeringen lagt fram en promemoria "En förbättrad förpackningsinsamling" i vilken kommunerna föreslås ta över det operativa ansvaret för insamlingar av förpackningar från hushåll och verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll. Enligt förslaget ska de vanligaste förpackningsslagen insamlas hushållsnära, övriga förpackningsslag och skrymmande förpackningar ska kunna lämnas på lättillgängliga stationer (motsvarande dagens återvinningsstationer). Kommunerna ska sedan överlämna det insamlade förpackningsmaterialet till producentansvarorganisationerna. Det sker förslagsvis på en sådan omlasningsstation som omnämns i avfallsplanen, sid 12. Dessa frågor behöver beaktas i avfallsplanen redan nu och kan inte invänta nästa avfallsplaneöversyn.

Bygg- och miljönämnden beklagar att avfallsplanen saknar mål och åtgärder för avloppsfraktioner och filtermaterial från små avloppsanläggningar och latrin från torrtoaletter och liknande. Dessa avfallslag är inte definierade som kommunalt avfall men är fortfarande avfall som kommunen ansvarar för och borde därför ingå i avfallsplanen.

Bakgrund

Enligt Miljöbalken (SFS 1998:808) är varje kommun skyldig att upprätta en renhållningsordning, bestående av avfallsplan och avfallsföreskrifter, vilken ska antas av kommunfullmäktige.

Kommunerna har enligt 15 kap § 41 miljöbalken ett övergripande ansvar för omhändertagande av hushållsavfall och ansvar för avfallsplanering som en del av renhållningsordningen.

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument i kommunen och ett verktyg för att långsiktigt styra avfallshanteringen i en mer miljömässigt hållbar riktning.

Nuvarande avfallsplan gäller 2018-2022. Arbetet med att ta fram en ny avfallsplan påbörjades 2020 och har gjorts av Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner med hjälp av Sörmland Vatten och Avfall AB (Sörmland Vatten) som processledare för själva framtagandet.

Den nya avfallsplanen föreslås gälla 2023-2032, med en aktualitetsprövning under varje mandatperiod.

Planen är ute på samråd och utställning till den 15 mars.

Beslutsunderlag

Avfallsplan 2023-2032;

Bilagsdokument 2023-2032;

Bilaga-Miljökonsekvensbeskrivning;

Brev om samråd och utställning av förslag till ny avfallsplan

Beslutsmottagare

Kommunstyrelsen

Avfallsplan 2023–2032

Ett samarbete mellan Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner 2023–2032

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Syfte	3
3 Framtagande av avfallsplan 2023–2032	4
4 Målområden	5
4.1 Fysisk planering	5
4.2 Avfallsminimering	6
4.3 Nedskräpning	6
4.4 Förhindra spridning av farliga ämnen	7
4.5 Genomförande av åtgärder	7
4.6 Uppföljning av mål och åtgärder	8
4.7 Planperiod	8
5 Styrmedel och strategier för att uppnå mål i avfallsplanen	8
5.1 Avfallstaxa och föreskrifter	9
5.2 Tillsyn	9
5.3 Fysisk planering	9
5.4 Inköp och upphandling	10
5.5 Kommunikation och beteenden	10
6. Behov av framtida insamlingssystem och anläggningar	11
6.1 Förhållanden inom kommunen som påverkar avfallens mängd och sammansättning	11
6.2 Behov av nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall	12

1 Inledning

Enligt Miljöbalken (SFS 1998:808) är varje kommun skyldig att upprätta en renhållningsordning, bestående av avfallsplan och avfallsföreskrifter, vilken ska antas av kommunfullmäktige.

Kommunerna har enligt miljöbalkens 15 kap § 41 ett övergripande ansvar för omhändertagande av hushållsavfall och ansvar för avfallsplanering som en del av renhållningsordningen.

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument i kommunen och ett verktyg för att långsiktigt styra avfallshanteringen i en mer miljömässig hållbar riktning.

En fungerande och välplanerad avfallshantering är en viktig del av den kommunala infrastrukturen och en förutsättning för en hållbar kommunutveckling. Avfallsplanen är gemensam för Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner och syftar till att förebygga uppkomsten av avfall och hjälpa

2 Syfte

Syftet med denna avfallsplan är att bidra till en cirkulär ekonomi där vi förebygger uppkomst av avfall, ökar återanvändning och återvinning samt minskar nedskräpning.

Syftet är också att förbättra samverkan mellan kommunerna, företagen och hushållen för att sprida kunskap och goda exempel.

kommuninvånarna, fritidshusägare, företag med flera att göra kloka, hållbara val nu och för kommande generationer.

Som stöd i detta arbete har EU beslutat om en avfallstrappa som styr hur avfallet ska tas omhand i samtliga medlemsländer. I första hand handlar det om att se till att det uppstår så lite avfall som möjligt vilket är det bästa sättet för att minska användningen av jordens resurser och påverkan på miljön. Då avfall väl uppstått är det viktigt att det hanteras på ett sådant sätt att miljöpåverkan minimeras och resurser cirkuleras så långt möjligt.

Genomförandet av avfallsplanen bidrar till Agenda 2030 och FN:s 17 mål för hållbar utveckling. Utan en hållbar avfalls- och resurshantering så kan vi inte bygga ett hållbart samhälle. För att förverkliga Agenda 2030 är det centralt att ha ett cirkulärt samhälle där avfall minimeras.

3 Framtagande av avfallsplan 2023–2032

Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner har tagit fram en gemensam avfallsplan med hjälp av Sörmland Vatten och Avfall AB (Sörmland Vatten) som processledare för själva framtagandet.

Kommunerna har arbetat utifrån sin egen organisation och involverat tjänstepersoner inom områden såsom upphandling och inköp, måltidsenhet, tekniskt kontor, miljö- och bygg, näringslivskontor med flera för framtagande av mål och åtgärder. Genom detta har kommunerna skapat förutsättningar för att avfallsplan 2023–2032 blir ett viktigt styrdokument i sitt arbete att skapa en hållbar kommun för sina kommuninvånare och den egna organisationen.

Avfallsplan 2023–2032 omfattar delar av avfallet som kommunerna har rådighet över. Avfallsplanen har tagits fram utifrån

ett antal behov och utvecklingsområden som har identifierats utifrån bland annat nationella lagar och mål, lokala och regionala mål, strategier och styrdokument, lokala behov för avfallshanteringen samt diskussioner som har förts under arbetet med planen. Måluppfyllelsen i nuvarande avfallsplan har legat till grund vid framtagande av avfallsplan 2023–2032.

Arbetsgrupper samt projekt- och styrgrupp med representanter från respektive kommun har arbetat fram och fattat beslut om innehållet i den nya avfallsplanen. Arbetsgrupperna och projektgruppen består av tjänstepersoner medan styrgruppen består av samhällsbyggnadschef/miljöchef och politiker från Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner.

Samråd och utställning av förslaget har varit en del i förankringsarbetet och innefattar kommuninvånare, myndigheter, organisationer, företag samt förtroendevalda och tjänstepersoner inom kommunerna.

Avfallsplan 2023–2032 **antogs av respektive kommuns fullmäktige hösten 2022** men arbetet med att ta fram en ny avfallsplan startade redan under 2020. Mer ingående information kring denna process redovisas i bilaga 8.

4 Målområden

I arbetet med ny avfallsplan har fyra målområden identifierats för vilket kommunerna valt att ta fram mål och åtgärder. Dessa är *fysisk planering*, *avfallsminimering*, *minska nedskräpning* samt *förhindra spridning av farliga ämnen*.

I detta kapitel följer en beskrivning för de fyra målområdena mer ingående med precisering för vilka avfallsströmmar som

4.1 Fysisk planering

I arbetet med den fysiska planeringen i form av översiktsplaner och detaljplaner har kommunen goda förutsättningar att styra avfallshanteringen i en hållbar riktning genom att se till att avfallsfrågorna kommer in i ett tidigt skede. Det behöver säkerställas att det finns tillräckligt med platser både nu och i framtiden för att kunna hantera det avfall som uppstår i samhället på ett bra sätt och med bästa möjliga förutsättningar för återbruk och återvinning.

Avfallshanteringen behöver ses som en grundläggande infrastruktur som krävs för att samhället ska fungera väl.

respektive målområde ska fokusera på. I bilaga 1 redovisas mål, åtgärd, ansvar, projektmedlemmar, start- och slutdatum för mål och åtgärder, bakgrund, genomförande, resurser och finansiering som krävs för att genomföra åtgärden och på så sätt nå uppsatta mål.

Framtagna mål och åtgärder har under arbetets gång förankrats i styrgruppen.

Avfallsfrågorna behöver därför löpa med i hela samhällsbyggnadsprocessen, från översiktsplaner och ner till enskilda bygglov för både bostäder och verksamheter.

Alla behöver ges bästa möjliga förutsättningar att kunna sortera och hantera sitt avfall enkelt och smidigt och avfallet ska också kunna hämtas på ett tryggt och säkert sätt, både för de som hämtar avfallet men självklart också för omgivningen. När nya insamlingsystem införs för våra medborgare är det därför viktigt att kundens behov står i fokus.

Det ska vara lätt att göra rätt, vilket innebär både att vi har enkla system som minimerar risken för felsortering och närhet till den plats där det sorterade avfallet kan lämnas. Kommunerna behöver tillhandahålla information och råd till både den som planerar och bygger bostäder och verksamhetslokaler. Sörmland Vatten hjälper kommunerna med att på olika sätt tillhandahålla information till kommuninvånarna som är osäkra på hur man på miljöbästa sätt ska hantera sitt avfall.

4.2 Avfallsminimering

Avfallsminimering återfinns överst i EU:s avfallshierarki och är det bästa sättet att minska användningen av jordens resurser och vår påverkan på miljön. Förebyggande av avfall utgör en bärande del av en cirkulär ekonomi och ger flera positiva effekter, både ekonomiska och miljömässiga. Allt avfall har en gång varit nya produkter och för att producera dem krävs råvaror och energi.

4.3 Nedskräpning

Med nedskräpning menas att slänga eller lämna föremål av olika karaktär på marken till exempel fimpar, snabbmatsförpackningar, godispapper, tuggummi, påsar, engångsgrillar, glas och pantflaskor. Ett strategiskt arbete mot nedskräpning kan innebära positiva effekter för kommunen eftersom städinsatser medför betydande kostnader för kommunen och skattebetalarna varje år, pengar som skulle kunna användas till annat.

Ett rent samhälle ger bättre förutsättningar för turism och lokalt näringsliv, ger en tryggare och trevligare miljö för kommuninvånarna och leder till att skador på hälsa och miljö minskar.

Nedskräpade miljöer bidrar till en upplevelse av otrygghet, att minska nedskräpningen är därmed ett led i att öka tryggheten i offentliga miljöer. Genom att implementera ett strategiskt arbetssätt kan nedskräpning minskas.

På senare år har förekomsten av och problemen med mikroplast i världshaven uppmärksammas. Mikroplast är ett samlingsnamn för mycket små partiklar av plast som kan ha olika ursprung.

Genom att fokusera på återanvändning och smarta inköp kan mängden avfall minska vilket leder till miljövinster i form av lägre energibehov, minskad förbrukning av jordens resurser och lägre utsläpp av växthusgaser.

Detta målområde har brutits ned till ett antal områden, såsom Minimeringsmästarna, inköp/upphandling, matsvinn, bygg- och rivningsavfall samt cirkulär ekonomi.

De kan bildas oavsiktligt genom slitage av större föremål av plast men det finns också plast som från början tillverkas som små korn eller pellets exempelvis från konstgräsplaner. Mikroplasten hamnar i vattendrag och slutligen i haven. Nedbrytning av plast i naturen går långsamt och förekomsten av plastskräp och mikroplast i våra vattendrag och hav ökar risken för förekomsten av mikroplast i våra livsmedel.

Utöver den vardagliga nedskräpningen förekommer också illegal dumpning av avfall i naturområden, bostadsområden och vid återvinningsstationer. Dumpning i skog och mark sker av exempelvis vitvaror, skrotbilar och annat miljöfarligt avfall.

4.4 Förhindra spridning av farliga ämnen

Spridning av farliga ämnen sker när varor och material som innehåller farliga ämnen tillverkas, används och blir till avfall. Detta kan leda till akuta effekter och orsaka massdöd av olika arter, eller mindre akuta effekter som på sikt kan orsaka allvarliga störningar gällande exempelvis reproduktion, utveckling och beteende hos olika organismer.

För att skydda människors hälsa och den biologiska mångfalden måste spridningen av farliga ämnen förebyggas och minska. Detta kan ske dels genom att minska produktionen och konsumtionen av varor som innehåller farliga ämnen, dels genom en säker hantering av farligt avfall.

Stigande konsumtion och ökad kemikalie- och varuproduktion bidrar till ökad spridning av farliga ämnen och för många av ämnena råder fortfarande brist på kunskap om effekter, användning och exponering. Att den ökade produktionen i hög grad sker i länder med svag kemikaliekontroll bidrar till problemet. Halter av ämnen som inte har uppmärksammats och reglerats kan därigenom öka i miljön. Forskning visar på allt starkare samband mellan folksjukdomar och påverkan från

4.5 Genomförande av åtgärder

De mål som satts upp i avfallsplanen kräver engagemang och resurser för att kunna nås inom den angivna tidsperioden. Flera olika förvaltningar och kommunala bolag är ansvariga för eller förväntas bidra aktivt till olika åtgärder. En förutsättning för att avfallsplanens mål och åtgärder uppnås är att tillräckligt med resurser avsetts. Kommunerna står för finansieringen för de flesta åtgärderna och

industrikemikalier som vi utsätts för i låga doser under lång tid.

Begränsningsåtgärder är effektiva, men för bioackumulerande och svårnedbrytbara ämnen som redan är spridda i varor, byggnader och miljön sker minskningen långsamt.

Avfallsdeponier som är i drift i dag omfattas av deponeringsförordningen som ställer krav på bland annat uppsamling av lakvatten, bottentätning, skyddsåtgärder under och runt om deponin liksom en avslutande täckning. För äldre, nedlagda deponier är förutsättningarna dock annorlunda. Det finns ett stort antal äldre deponier som har avslutats enligt tidigare lägre krav för deponering eller innan krav på skyddsåtgärder fanns. Miljöskyddet vid dessa äldre deponier är generellt sämre än vid de deponier som är i drift idag. Nedlagda deponier kan påverka människors hälsa och miljön negativt genom förorening av mark, grund- och ytvatten samt utsläpp av deponigas. Dessa deponier behöver därför identifieras och risk klassificeras och de områden som innebär en risk för hälsa och miljö behöver åtgärdas.

avfallsplanen behöver därför integreras i kommunernas ordinarie styrprocesser och budgetarbete för att resursallokering ska ske enligt plan. Kommunala bolag som ska medfinansiera åtgärder behöver ha framförhållning och begära eventuella tillskott i budgetmedel från kommunerna. I bilagan 1 framgår vilken organisation som är ansvarig för genomförande och finansiering av olika åtgärder.

4.6 Uppföljning av mål och åtgärder

Under planperioden kommer det fortsatt finnas en projektgrupp och en styrgrupp med samma funktioner som ingått i framtagande av avfallsplanen. Efter att en ny avfallsplan har beslutats ska projektgruppen träffas utifrån behov men minimum fyra gånger per år genom kallelse från projektledaren. Styrgruppen ska träffas utifrån behov men minimum två

gångar per år för att stämma av och följa upp arbetet med mål och åtgärder genom kallelse från projektledaren.

Sörmland Vatten ska tillsammans med kommunerna rapportera status för mål och åtgärder i respektive kommuns kommunstyrelse en gång per år efter initiativ från kommunerna.

4.7 Planperiod

Den nya avfallsplanen kommer att ha en målinriktning på tio år. Åtgärder och mål kommer kunna revideras och utvecklas i samband med aktualitetsprövning av avfallsplanen som behöver ske minst vart fjärde år. Då beslut om samt ikraftträdandet av den nya avfallsplanen kommer att infalla samtidigt som en ny

mandatperiod påbörjas i kommunerna har styrgrupp beslut att avfallsplanen ska aktualitets prövas två år efter påbörjad avfallsplanperiod för att efterföljas av en revidering efter fyra år. Detta för att de politiska företrädarna ska hinna sätta sig in i avfallsfrågan och kunna fatta beslut.

5 Styrmedel och strategier för att uppnå mål i avfallsplanen

Kommunen har flera styrmedel att använda för att nå de mål som anges i

avfallsplanen och här nedan följer några av dem.

5.1 Avfallstaxa och föreskrifter

Föreskrifter och taxa är juridiskt bindande och fastställs genom beslut i respektive kommuns fullmäktige. I föreskrifterna slås fast vad som ska gälla för hushåll, verksamheter och för avfallsverksamheten i kommunerna avseende avfallshandlingens olika delar. Taxan finansierar avfallshandlingen i de tre kommunerna och kan utformas på ett sätt så att den styr

kunderna till att välja det bästa alternativet ur resurs- och miljöhänsen genom exempelvis differentierade avgifter där sortering och minimering av avfall innebär lägre avgift för abonnenten. En väl genomtänkt taxa kombinerat med tydliga bestämmelser i föreskrifterna ger önskvärd styrning gällande befolkningens beteende.

5.2 Tillsyn

Miljönämnden i varje kommun är tillsynsmyndighet när det gäller bland annat avfallsfrågor och uppdraget utförs av miljökontoret eller motsvarande. Tillsyn genomförs på såväl större som mindre verksamheter, till exempel industrier, verkstäder och avfallsanläggningar, lantbruk, skolor och förskolor, restauranger och livsmedelsbutiker. Därutöver hanterar miljökontoren nedskräpningsärenden, förorenade områden och renhållningsdispenser. Tillsynen syftar till att kontrollera så att miljöbalken och beslut efterlevs och tillsynsmyndigheten ska underlätta för den enskilde att göra rätt genom exempelvis information. Vid behov kan

tillsynsmyndigheten ställa krav för att få till stånd en bättre avfallshandling. Via tillsynen når vi avfall som inte omfattas av kommunens ansvar vilket gör att tillsynen är ett viktigt styrmedel för att styra avfallshandlingen i en hållbar riktning.

Även byggnadsnämnden i varje kommun hanterar frågor om avfall i sin handläggning av lov och anmälan gällande byggnation och rivning. Byggherrens kontrollplan ska innehålla uppgifter om hur avfall kan förebyggas och uppkommet avfall tas om hand. Bygg- eller rivningsarbeten får inte påbörjas förrän en kontrollplan är fastställd av byggnadsnämnden

5.3 Fysisk planering

Kommunen har i sitt arbete med fysisk planering möjlighet att forma samhället så att förutsättningarna för avfallshandlingen blir bra. Det kan till exempel handla om att se till att tillräckligt med mark finns för återvinningsstationer och i bra lägen. Men också att bevaka avfallsfrågorna i bygglov så att plats finns för avfallskärl väl tillgängliga för såväl boende som hämtningsfordon.

Översiktsplanen är ett av kommunernas styrdokument som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. Det behöver synliggöras vad det finns för fysiskt behov i kommunen för att hantera avfall för att skapa en fungerande och långsiktig infrastruktur som kan tillgodose människors behov.

Inför framtagande av framtida översiktsplaner är det viktigt att följande aspekter beaktas och tillgodoses:

- Behov av plats för återvinningscentraler för att kunna samla in grovavfall och farligt avfall från hushållen kommer behöva garanteras. Återvinningscentralen utgör en viktig funktion i dagens infrastruktur för avfallshantering och kommer göra det även framöver.
- Behov av plats för omlastning och eventuell behandling av avfall behöver identifieras. Omlastning och behandling av avfall kan ske i den egna kommunen eller om det ska ske utanför den egna kommunen måste det framgå att det är så det avses hanteras.
- Behov av framkomlighet för fordon utifrån bland annat arbetsmiljö och trafiksäkerhet är viktigt att beakta i planeringsprocessen. Det kan komma ökade krav på insamling av fler fraktioner bostadsnära vilket kan komma att innebära att större plats i avfallsutrymmen och vid småhus behövs för insamlingslösningar (ex. fler kärl).

I plan- och byggprocesser behöver Sörmland Vatten involveras tidigt för att frågor rörande avfallsutrymmens placering, utformning och transportvägar ska utformas för att skapa fungerande och långsiktig avfallshantering

5.4 Inköp och upphandling

Offentlig upphandling och inköp är ett viktigt verktyg för våra tre kommuner för att förebygga resursslöseri, utveckla

återanvändning och återvinning samt få bort ohållbara produkter och farliga ämnen ur kretsloppet.

5.5 Kommunikation och beteenden

Kommunikation är ett centralt verktyg för att få till beteendeförändringar hos såväl kommuninvånare som verksamhetsutövare i kommunen. För att nå uppsatta mål behöver kommunikationen skapa engagemang och förståelse som gör att kommuninvånare gör kloka och miljömässigt hållbara val.

När målet med kommunikationen är att få till beteendeförändring i samhället i stort måste det ske långsiktigt och med uthållighet. Stegen för att skapa beteendeförändring är förståelse, hitta personers drivkrafter, skapa en enkelhet för mottagaren, skapa trovärdighet gärna genom delaktighet och gemenskap samt våga prova annorlunda sätt. Sist men inte minst behöver resultatet återkopplas.

Budskapet behöver utformas för att kunna möta olika målgrupperna. Illustrationer och bilder är nyckelverktyg i kommunikation och ett enkelt språk bör väljas för att nå fler. Lämpliga kanaler för kommunikation är exempelvis personligt bemötande för att engagera, sociala medier med bild och rörliga medier, hemsidor samt artiklar i media. Kampanjer riktade till en specifik målgrupp under en utpekad period och genom flera kommunikationskanaler samtidigt har tidigare visat sig ge goda resultat i att nå igenom det informationsutbud som samhället idag erbjuder.

6. Behov av framtida insamlingssystem och anläggningar

6.1 Förhållanden inom kommunen som påverkar avfallens mängd och sammansättning

Befolkningsutvecklingen¹ i kommunerna påverkar avfallens mängd. Förhållandena i respektive kommun presenteras nedan.

- I Katrineholm med sina 34 764 invånare har de senaste tio åren en jämn ökning av antalet invånare skett, men med en viss avmattning sista året. Mellan 2010–2020 ökar antalet invånare med i medeltal 230 invånare per år. Kommunen har som mål att bli 40 000 invånare år 2030. Jämnt fördelat över åren skulle det innebära en befolkningsökning på 524 invånare per år från 2020 till 2030.
- I Flen med sina 16 431 invånare har det skett en svag minskning under lång tid men trenden bröts av ett ökande invånarantal mellan 2014 och 2017. Sedan 2017 har antalet invånare igen minskat med cirka 150 invånare per år. Den befolkningsprognos som tagits fram av SCB ger indikationer om fortsatt befolkningsminskning för kommunen fram till 2030.
- I Vingåker med sina 9 164 invånare har under de senaste åren fram till 2020 har befolkningsmängden legat stabil med en skiftning på några 10-tal invånare per år. Antalet invånare kan de närmaste åren förväntas öka till cirka 9 600 invånare till 2030.

Befolkningsförändringarna i kommunerna är inte av den storleksordning att det kan antas påverka mängden hushållsavfall nämnvärt under de närmaste åren. Inom verksamhetsområdet för Sörmland Vatten finns både kommuner med ökande invånarantal och kommuner med minskande invånarantal. Genom arbete med att förebygga att avfall uppstår kan också den förväntade ökade avfallsmängden till följd av ett ökat antal invånare i kommunerna motverkas.

Nationella utredningar avseende ansvarsfrågor påverkar inte i sig den mängd som uppstår i samhället, men kan påverka både mängder och vilka avfallsfraktioner som kommunerna genom Sörmland Vatten har att hantera.

Exempelvis gäller det utredning om ansvar gällande insamling av förpackningar. Lagkrav och nationell viljeinriktning talar för en utbyggnad av fastighetsnära insamling av förpackningar. En förbättrad service förväntas göra att fler sorterar bättre och bedöms ge en minskad mängd restavfall och ökad mängd utsorterade förpackningar.

¹ Statistik i kapitlet är inhämtat från SCB

Ett annat exempel på utredning om ansvar är den så kallade frivalsutredningen vilket, om det förverkligas, innebär att verksamheter själva får välja vem som transporterar bort den del av avfallet som

6.2 Behov av nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall

Insamling av mat- och restavfall sker bostadsnära i kärl, där matavfallet läggs i en grön påse som sedan sorteras ut genom optisk sortering och där matavfallet blir biogas och biogödsel medan restavfallet går till förbränning vilken genererar fjärrvärme och el.

Nationellt finns en viljeinriktning att även förpackningar ska samlas in bostadsnära, men det är oklart om ansvaret kommer att ligga på producenterna eller på kommunerna och lagkraven kan påverkas av nationella utredningar. Eventuella kommande krav skulle kunna innebära behov av att utveckla dagens insamlingssystem. Det är önskvärt att samordna insamling av mat- och restavfall med eventuell fastighetsnära insamling av förpackningar för att systemet i sin helhet ska upplevas så bra som möjligt av kunden.

Från 1 januari 2022 ansvarar kommunerna dessutom för insamling av returpapper. Kommunerna kommer genom Sörmland Vatten behöva planera för och hantera insamlingssystem för returpapper men också omlastning, mellanlagring och borttransport.

Sörmland Vattens återvinningscentraler är anpassade för att ta emot och omlasta dagens flöden och fraktioner. Återvinningscentralerna används framför allt som platser för insamling och omlastning av hushållsavfall, men med något undantag för behandling då kompostering och flisning sker på

idag faller under kommunalt ansvar. Skulle frivalet förverkligas kan mängderna mat- och restavfall som samlas in genom Sörmland Vattens försorg komma att minska över tid.

återvinningscentralen Vika i Katrineholm. Det finns inte fysisk plats på återvinningscentralerna idag för att kunna ombesörja omlastning av ett stort antal tillkommande fraktioner eller mer omfattande mellanlagring. Det är tveksamt om omlastning och mellanlagring av förpackningar och returpapper på Sörmland Vattens nuvarande anläggningar är möjligt.

Behandling av avfall eller förberedelse för behandling sker framför allt utanför kommunen. Bedömningen är att kapaciteten för exempelvis förbränning och rötning är god i regionen.

Sammanfattningsvis råder ett läge där många frågor avseende kommunernas framtida ansvar för flera avfallsslag är oklart och där både kommunernas viljeinriktning och framtida lagstiftning kommer styra behovet av framtida insamlingssystem och utveckling av anläggningarna i kommunerna.

Bilaga 9

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av avfallsplan för Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner

21 september 2021

Icke- teknisk sammanfattning

Flen, Katrineholm och Vingåker har tagit fram en gemensam avfallsplan. Avfallsplanen beskriver bland annat nuvarande avfallshantering, mål för framtidens avfallshantering, åtgärder för att nå målen och hur uppföljning ska ske för att målen ska uppnås.

Avfallsplanen bygger på prioriteringarna som anges i EU:s avfallshierarki, det vill säga att man i första hand bör minska avfallsmängden, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.

Avfallsplanens mål bidrar till att uppfylla Sveriges nationella miljö kvalitetsmål, etappmål och de globala målen. Avfallsplanens genomförande bedöms inte leda till att relevanta miljö kvalitetsnormer överskrids.

Positiv miljö påverkan bedöms främst kunna uppstå genom åtgärder för att minska mängden avfall som uppkommer och öka materialåtervinningen. Även åtgärder för att förbättra insamlingen av farligt avfall samt minska nedskräpningen kommer ha positiv inverkan.

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de utredningar och planer och de kommunikationsåtgärder som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar. Här råder kommunerna över ett flertal åtgärder inom sina egna verksamheter och kan påverka de upphandlingar som genomförs och de rutiner som tillämpas.

Negativ miljö påverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljö påverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller.

Sammanfattningsvis bedöms genomförandet av avfallsplanen främst medföra positiv miljö påverkan. Det som bedöms vara viktigast att beakta vid genomförande av planens åtgärder är att ha uthållighet beträffande kommunikationsinsatser kring förebyggande av avfall och ökad sortering för återvinning, eftersom det tar lång tid att förändra beteenden.

Innehåll

ICKE- TEKNISK SAMMANFATTNING	3
INNEHÅLL	4
1 INLEDNING	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning	6
1.3 Beslut om betydande miljöpåverkan	6
1.4 Avgränsningssamråd	6
2 AVFALLSPLAN FÖR FLENS, KATRINEHOLMS OCH VINGÅKERS KOMMUNER	7
2.1 Avfallsplanens syfte	7
2.2 Avfallsplanens innehåll	7
2.3 Avfallsplanens förhållande till andra planer och program	9
3 METOD FÖR MILJÖBEDÖMNING AV AVFALLSPLANEN	9
3.1 Bedömningsgrunder och avgränsningar	9
3.1.1 Miljöaspekter och huvudområde	9
3.1.2 Geografisk och tidsmässig avgränsning	10
3.1.3 Klimatanpassning	10
3.1.4 Svårigheter i samband med MKB	11
3.2 Alternativ	11
3.2.1 Nollalternativet, om avfallsplanen inte genomförs	11
3.3 Miljökvalitetsnormer	11
3.4 Globala mål för hållbar utveckling	12
3.5 Miljömål inom EU	12
3.6 Miljökvalitetsmål	13
3.7 Nationella etappmål	13
3.7.1 Avfallsområdet (inklusive cirkulär ekonomi och matsvinn) ...	13
3.7.2 Begränsad klimatpåverkan	13
3.7.3 Luftföroreningar	13
3.8 Nationell avfallsplan	14
3.9 Uppfyllelse av miljökvalitetsmål	14
3.9.1 Begränsad klimatpåverkan	14
3.9.2 Giffri miljö	14
3.9.3 God bebyggd miljö	14
4 BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	14
4.1 Människors hälsa	14
4.1.1 Nuläge och förutsättningar	15
4.1.2 Negativ miljöpåverkan	15
4.1.3 Positiv miljöpåverkan	15
4.1.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	16
4.2 Materiella tillgångar och resurshushållning	16
4.2.1 Nuläge och förutsättningar	16
4.2.2 Negativ miljöpåverkan	17
4.2.3 Positiv miljöpåverkan	17
4.2.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	17
4.3 Bebyggelse och kulturmiljö	18
4.3.1 Nuläge och förutsättningar	18
4.3.2 Negativ miljöpåverkan	18
4.3.3 Positiv miljöpåverkan	18

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av avfallsplan för Flens,
Katrineholms och Vingåkers kommuner

4.3.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	18
4.4	Luft- och klimatfaktorer.....	18
4.4.1	Nuläge och förutsättningar	18
4.4.2	Negativ miljöpåverkan.....	19
4.4.3	Positiv miljöpåverkan	19
4.4.4	Ökad materialåtervinning	21
4.4.5	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	21
4.5	Förorening och exploatering av mark och vatten.....	22
4.5.1	Nuläge och förutsättningar	22
4.5.2	Nedlagda och aktiva deponier.....	22
4.5.3	Negativ miljöpåverkan.....	22
4.5.4	Positiv miljöpåverkan	23
4.5.5	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	23
4.6	Inbördes förhållande mellan ovanstående miljöaspekter	23
5	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	23
5.1	Betydande miljöpåverkan.....	23
5.2	Nationella och internationella miljömål	24
5.3	Åtgärder mot negativ påverkan	24
5.4	Sammanfattande bedömning	25
6	UPPFÖLJNING	25
7	REFERENSER	25

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) avser den avfallsplan som Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner har tagit fram under 2020/2021 och som ska gälla för 2023-2032. Avfallsplanen är gemensam för kommunerna och tas fram som en del av renhållningsordningen för kommunerna i enlighet med 15 kap. 41 § miljöbalken (1998:808).

1.2 Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning

Behovet av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) utvärderas vid framtagandet av en avfallsplan enligt miljöbalken och miljöbedömningsförordningen. Syftet med MKB är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av planen. Bedömningen om avfallsplanen innebär betydande miljöpåverkan genomförs utifrån 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966).

Den gemensamma avfallsplanen kommer att ange förutsättningar för att bedriva verksamheter och genomföra åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön. Den nya avfallsplanen påverkar avfallshanteringen i regionen och har ambitioner att förändra beteende och resursförbrukning i en omfattning som bedöms medföra en betydande positiv miljöpåverkan.

Med ovanstående resonemang som grund görs bedömningen att avfallsplanen kommer att ha stor betydelse för hållbar utveckling inom såväl resursanvändning som avfallshandling i regionen. Genomförandet av avfallsplanen bedöms innebära betydande positiv miljöpåverkan.

1.3 Beslut om betydande miljöpåverkan

Styrgruppen för projektet med representanter från ägarkommunerna har beslutat att betydande miljöpåverkan (i huvudsak positiv) föreligger och att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram.

1.4 Avgränsningssamråd

Enligt 6 kap 10 § miljöbalken ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

2021-03-26 skickades ett underlag för ett avgränsningssamråd till Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2021-04-12 meddelade Länsstyrelsen i Södermanlands län att länsstyrelsen anser att föreslagen omfattning huvudsakligen är lämplig men att MKB:n även bör omfatta påverkan på mark- och vattenmiljön. Detta exempelvis i samband med uppkomst av förorenat dagvatten vid återvinningscentraler och lakvatten vid nedlagda deponier.

2 Avfallsplan för Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner

2.1 Avfallsplanens syfte

Syftet med avfallsplanen är att bidra till en cirkulär ekonomi där vi förebygger uppkomst av avfall, ökar återanvändning och återvinning samt minskar nedskräpning. Syftet är också att förbättra samverkan mellan kommunerna, företagen och hushållen för att sprida kunskap och goda exempel.

2.2 Avfallsplanens innehåll

Avfallsplanen innehåller fyra målområden med tillhörande mål och åtgärder för att uppnå målen. Följande målområden är aktuella:

1. Fysisk planering
2. Avfallsminimering
3. Nedskräpning
4. Förhindra spridning av farliga ämnen

Flera av de aviserade utredningarna/översynerna/planerna kan ha stor inverkan på miljöpåverkan under förutsättning att utredningarna och handlingsplanerna resulterar i verkliga åtgärder. Informationsinsatser kan, om de får avsedd effekt göra stor skillnad ur miljösynpunkt.

Avfallsplanen innehåller åtgärder inom följande områden, av särskild betydelse från miljösynpunkt:

- Ta fram riktlinjer för hur avfallshanteringen ska lösas i översiktsplan, i detaljplan och för stadsdelar
- Ta fram rutiner för hur förutsättningar för en bra avfallshantering granskas i bygglovsärenden
- Genomföra översyn av behov av bostadsnära insamling av ytterligare fraktioner, tex textiler, trädgårdsavfall, farligt avfall. Genomföra dialog med fastighetsägare om att införa fastighetsnära insamling av farligt avfall för flerbostadshus
- Ta fram digitalt material för information och rådgivning av sorteringslösningar och avfallsutrymmen
- Utredda behov av, och införa källsorteringsmöjligheter också i offentliga miljöer där många uppehåller sig eller annars mycket avfall uppstår
- Genomföra återkommande kommunikationsinsatser om farligt avfall till hushåll, om matsvinn till olika målgrupper samt för att säkerställa en hög och korrekt källsorteringsgrad.
- Arbeta med goda exempel kring frågan om avfallsminimering. Initialt i planperioden genom projektet Minimeringsmästarna för att sedan under planperioden arbeta med goda exempel och liknande koncept.

- Följa upp kommunernas och de kommunala bolagens totala avfallsmängder
- Plastinnehållet i avfallet ska minska genom miljösmarta inköp
- Kartläggning över vilka varor och tjänster som kan upphandlas med hållbarhetskrav
- Returpappersmängderna och elektroniskt avfall från kommunens förvaltningar och bolag ska minska och återvinningen av förpackningar ska öka
- Mäta matsvinnet årligen eller efter behov och ta fram en handlingsplan för minskat matsvinn i offentlig verksamhet
- Upprätta en handlingsplan för att öka återanvändning och återvinning i kommunala byggprojekt
- Genom information och kommunikation med berörda parter öka återvinning och återanvändning
- Kartläggningar och inventering över hur kommunerna arbetar med cirkulär ekonomi och hur näringslivet arbetar med industriell symbios, kunskapsutbyte och samverkan mellan kommuner och näringsliv för att öka cirkulär ekonomi i FKV-regionen, ta fram en handlingsplan eller motsvarande för att öka den cirkulära ekonomin i FKV-regionen samt ta fram förslag på hur kommunerna kan utveckla arbetet
- Varje kommun ska ha en aktuell plan för minskad nedskräpning och utsläpp av mikroplaster
- Utföra årliga skräpmätningar
- Vid arrangemang som festivaler och idrottsevenemang där det finns risk för nedskräpning utomhus ska kommunen och arrangören samverka för att minska nedskräpningen.
- Genomföra synlig städning som en del i det förebyggande arbetet
- Kartlägga problemet med dumpning och säkerställa att det finns rutiner vid hantering av ärenden gällande dumpningsärenden
- Varje förvaltning och bolag ska upprätta en plan för att byta ut miljöfarliga kemikalier mot bättre alternativ. Rutin upprättas för inköp av miljöfarliga kemikalier samt arbeta för att öka uppföljningen av dessa inköp
- Inventera risk avseende spridning av miljöstörande ämnen från alla nedlagda deponier och utifrån denna inventering utreda behovet av miljöövervakning och skyddsåtgärder vid aktuella deponier
- Säkerställa att nedlagda deponier inkluderas och prioriteras i enlighet med den kommunalt fastställda tillsynsplanen för förorenad mark

2.3 Avfallsplanens förhållande till andra planer och program

I arbetet med att ta fram den gemensamma avfallsplanen har hänsyn tagits till kommunernas översiktsplaner, miljömål och miljö- och hållbarhetspolicies.

3 Metod för miljöbedömning av avfallsplanen

3.1 Bedömningsgrunder och avgränsningar

3.1.1 Miljöaspekter och huvudområde

I denna MKB fokuseras redovisningen på de mest väsentliga miljöaspekterna och miljöeffekterna av dessa, se nedan. Dessa miljöaspekter är de aktiviteter eller tjänster som omfattas av avfallsplanen och som väsentligen kan påverka miljön. I MKB:n har även hänsyn tagits till kumulativa (samverkande) effekter där det bedömts relevant. Tyngdpunkten i MKB:n ligger på de avfallsfrågor där kommunerna har rådighet över hanteringen och behandlingen av avfallet.

I miljöbalkens 6 kap. 2 § anges de miljöaspekter som ska beaktas vid framtagande av en strategisk MKB. Av dessa bedöms följande miljöaspekter, och därmed miljöeffekterna, vara väsentliga eller eventuellt kunna vara väsentliga för genomförande av avfallsplanen:

- Människors hälsa; här behandlas främst åtgärder för att säkra hanteringen av farligt avfall, insamlingens påverkan genom buller, inköp av produkter och dess farlighet, samt minskad nedskräpning.
- Materiella tillgångar och resurshushållning; här behandlas främst åtgärder för att minska mängden avfall, förebyggande av avfall, samt öka återanvändning och återvinning, t.ex. genom reducerade mängder osorterat bygg- och rivningsavfall eller plastminimering.
- Bebyggelse och kulturmiljö; här behandlas främst om- och tillbyggnationer på grund av ändrade insamlingsystem eller liknande, på en mycket övergripande nivå.
- Luft och klimatfaktorer; här behandlas främst utsläpp från transporter samt möjligheter att använda biogas för att ersätta fossila bränslen.
- Mark och vatten; här behandlas främst åtgärder vid aktiva och nedlagda deponier, återvinningscentraler och återvinningsanläggningar.

Enligt 6 kap. 7 § miljöbalken är det planens genomförande som ska miljöbedömas, alltså det som kommer genomföras för att nå avfallsplanens mål.

Påverkan beskrivs övergripande utifrån vad som har bedömts rimligt med hänsyn till planens innehåll och detaljeringsgrad och den kunskap som finns tillgänglig. Det görs ingen djupgående beräkning av konsekvenser, som det exempelvis görs i en livscykelanalys (LCA).

Miljöpåverkan från de anläggningar i drift som finns inom kommunerna beskrivs inte i detalj utan detta hanteras inom ramen för tillståndsprövning/anmälningsärende och tillsyn för dessa anläggningar.

3.1.2 Geografisk och tidsmässig avgränsning

MKB:n fokuserar på den lokala påverkan i kommunerna. Avfallshanteringen är dock inte enbart lokal. Transporter till anläggningar utanför kommunerna förekommer i stor utsträckning. Dessa transporters miljöpåverkan bedöms dock endast generellt som en del i beskrivningen av transportererna.

Miljöpåverkan som kan antas uppstå till följd av behandling av avfall vid behandlingsanläggningar i andra kommuner eller länder hanteras i tillståndsansökan till dessa anläggningar och berörs inte här.

Bedömningen görs i huvudsak av genomförandet av planen fram till det år som ges av tidsperspektivet för de mål som formulerats i avfallsplanen.

3.1.3 Klimatanpassning

Även om arbetet med att minska klimatförändringarna fortsätter bör anpassning i samhället göras för att kunna hantera de klimatförändringar som redan har skett och som kan komma att ske. I arbetet med framtagande av avfallsplanen för kommunerna samt därtill tillhörande MKB har följande klimateffekter identifierats som på olika sätt kan komma att innebära problem för avfallshanteringen:

- Problem med vägar (bärighet) på grund av förändrade vattenförhållanden (exempelvis översvämningar, skred/ras) samt ökad risk för tjälskador.
- Problem med nedlagda deponier på grund av förändrade vattenförhållanden (framförallt markvattenförhållanden) som kan medföra exempelvis sättningar eller förorening av grundvatten.
- Problem med lukt, mögel och skadedjur på grund av högre temperaturer och även värmeböljor.
- Problem med invasiva arter. Vissa invasiva arter gynnas av högre temperaturer och fuktigare klimat.

I arbetet med genomförande av avfallsplanen bör hänsyn tas till ovanstående klimateffekter.

3.1.4 Svårigheter i samband med MKB

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument, i jämförelse med exempelvis en detaljplan som är en fysisk plan. Utfallet av genomförande av planen är därför svårare att kvantifiera och bedöma i jämförelse med exempelvis fysiska åtgärder i en detaljplan.

I ett längre perspektiv krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket troligtvis inte kan ske under de år som avfallsplanen gäller. Avfallsplanen är ett viktigt steg på vägen för att på längre sikt kunna uppfylla globala och nationella miljömål, och andra mål som har en koppling till förebyggande av avfall och avfallshantering.

3.2 Alternativ

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken, ska uppgifter om miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs, anges i MKB:n.

3.2.1 Nollalternativet, om avfallsplanen inte genomförs

Nollalternativet avser en situation som kan uppstå om föreslagen plan inte beslutas och inte genomförs. Om inte förslaget till ny avfallsplan antas skulle kommunernas tidigare avfallsplan fortsätta att gälla. Den tidigare gemensamma avfallsplanen gäller för perioden 2018-2022. Uppföljning av denna avfallsplan för 2020 finns i bilaga 7 till avfallsplanen.

Det kan konstateras att med nollalternativet skulle ett viktigt verktyg saknas för att fortsätta arbeta för minskade avfallsmängder och ökad återvinning av avfall och flera av de positiva effekter som beskrivs skulle riskera att utebli eller försenas. Enligt avfallsförordningen ska kommunala avfallsplaner ses över minst vart fjärde år och vid behov revideras. Nollalternativet innebär därmed att föregående avfallsplaner inte skulle uppfylla nu gällande lagstiftning och är således inte ett relevant alternativ.

3.3 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel i miljöbalken som används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Det finns miljökvalitetsnormer för:

- Fisk- och musselvatten (normer för gräns och riktvärden)
- Vatten (normer för statusklassificering)
- Omgivningsbuller (målsättningsnormer gällande kartläggning och rapportering av bullerkällor)
- Utomhusluft (normer för halter)

Miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål beaktas i avfallsplanen genom att planen som helhet syftar till att främja hållbar utveckling och att de åtgärder som respektive kommun väljer att göra, ska genomföras med syfte att främja en god miljö och människors hälsa.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten bestäms i förordning SFS 2001:554. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte innebära att miljö kvalitetsnormen för fisk och musselvatten överskrids.

Miljö kvalitetsnormer för vatten (SFS 2004:660) bedöms ej överskridas till följd av planens genomförande.

Miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller (SFS 2004:675) omfattar kartläggning och åtgärdsprogram för större kommuner och vägar för kommuner med över 100 000 invånare. Ingen av kommunerna omfattas av dessa krav. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller överskrids.

Kraven på luftkvalitet i utomhusluft bestäms i "Luftkvalitetsförordningen" SFS 2010:477. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för luft överskrids.

3.4 Globala mål för hållbar utveckling

I september 2015 antog FN:s generalförsamling 17 globala mål för hållbar utveckling, den så kallade Agenda 2030¹. Dessa globala mål ska genomföras i FN:s samtliga medlemsländer, däribland Sverige. Vid framtagande av nya nationella mål kommer hänsyn tas till de globala målen men det bedöms inte innebära behov av någon drastisk förändring av inriktningen på de nationella mål som finns i Sverige och som berör avfallshanteringen. I kapitel 3.5 - 3.9 anges därför de mål på både nationell nivå och EU-nivå som berör avfallshanteringen och som bedöms vara relevanta för kommunernas avfallsplan.

3.5 Miljömål inom EU

Styrmedel och åtgärder på avfallsområdet utvecklas idag i många fall gemensamt inom EU. Målsättningar och strategier på övergripande europeisk nivå är av stor betydelse eftersom det finns direkta kopplingar till den svenska miljöpolitiken. I maj 2018 beslutades om en revidering av EU:s avfallslagstiftning. Ändringarna ska främja en mer cirkulär ekonomi genom minskade avfallsmängder, ökad återanvändning, ökad återvinning samt förbättrad avfallshantering. Bindande avfallsmål som ska uppnås till år 2025, år 2030 och år 2035 ingår också i beslutet.

¹ www.globalamalen.se

3.6 Miljö kvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål. Miljö påverkan från avfallshanteringen berör främst miljö kvalitetsmålen:

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Giffri miljö

Uppfyllelse av miljö kvalitetsmålen som en följd av kommunernas avfallsplan finns redovisat i kapitel 3.9

3.7 Nationella etappmål

För närvarande finns det drygt 20 etappmål beslutade av regeringen. Etappmålen är tänkta att vara steg på vägen för uppfyllande av generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. De etappmål som är mest aktuella för denna MKB listas nedan. Dessa återfinns inom avfallsområdet, klimatpåverkan och luftföroreningar. Förutom de nedan listade etappmålen finns etappmål avseende genetisk mångfald och skydd av områden, etappmål angående hållbar stadsutveckling samt etappmål avseende farliga ämnen som syftar till förbättrad information om farliga ämnen i varor, utveckling och tillämpning av EU:s kemikalierregler.

3.7.1 Avfallsområdet (inklusive cirkulär ekonomi och matsvinn)

- Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning till 2025
- Ökad resurshushållning i byggsektorn till 2020
- Ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall till 2023
- Återanvändning av förpackningar till 2030.
- Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall till 2025.
- Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat till 2025.

3.7.2 Begränsad klimatpåverkan

- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 40 % till år 2020.
- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 63 % till år 2030.
- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 75 % till år 2040
- Utsläpp av växthusgaser till år 2045 ska minska till nettonollutsläpp.
- Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030.

3.7.3 Luftföroreningar

- Minskning av nationella utsläpp av luftföroreningar till 2025

3.8 Nationell avfallsplan

I december 2018 antogs den senaste versionen av den nationella avfallsplanen. Den nationella avfallsplanen reviderades under 2020, främst utifrån EU:s avfallspaket. I den nationella avfallsplanen konstateras att Sverige behöver öka takten i omställningen mot cirkulär ekonomi. Den nationella avfallsplanen innehåller inga nya mål, men anger områden som är fortsatt prioriterade att arbeta med; bygg- och rivningsavfall, matavfall, elektronikavfall, textilier, plast samt nedskräpning.

3.9 Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål

Etappmålen till miljö kvalitetsmålen och strategierna i den nationella avfallsplanen har varit vägledande i processen att formulera mål och åtgärder i avfallsplanen. Nedan sammanfattas avfallsplanens påverkan på de mest relevanta miljö kvalitetsmålen. Målen och åtgärderna i avfallsplanen kan bidra till flera av miljö kvalitetsmålen. I sammanfattningen nedan anges de åtgärdsområden i avfallsplanen som särskilt bidrar till uppfyllelse av de olika miljö kvalitetsmålen. Sammantaget bedöms de nationella målen påverkas i positiv riktning av avfallsplanens åtgärder om de genomförs.

3.9.1 Begränsad klimatpåverkan

Miljö kvalitetsmålet "Begränsad klimatpåverkan" beaktas särskilt genom mål och åtgärder för att minska avfallsmängderna och öka återbruk/återanvändning/återvinning och därmed främja en resurssnål livsstil.

3.9.2 Giffri miljö

Miljö kvalitetsmålet "Giffri miljö", beaktas särskilt genom mål och åtgärder som syftar till att förbättra insamlingen av farligt avfall, minska nedskräpningen och förbättra miljöskyddet runt nedlagda deponier.

3.9.3 God bebyggd miljö

Miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö" beaktas särskilt genom mål och åtgärder för att minska nedskräpning och planera för en god avfallshantering i exempelvis översiktsplan och detaljplaner samt minska avfallsmängderna och öka återvinningen.

4 Betydande miljö påverkan

Här bedöms hur genomförandet av avfallsplanen påverkar miljön (miljöeffekterna) och de nationella miljö målen utifrån de föreslagna väsentliga miljö aspekterna för avfallshantering. Varje enskilt mål och åtgärd kommenteras inte. Bedömningen görs utifrån hur mål samt åtgärder inom respektive område sammantaget påverkar miljön och de nationella målen.

4.1 Människors hälsa

Här behandlas främst arbete för att säkra hanteringen av farligt avfall, minskad nedskräpning samt insamlingens påverkan genom buller. Konsekvenser för människors hälsa till följd av negativ påverkan på

luftkvalitet anges i kapitel 4.4. Avfallshanteringen ger även upphov till utsläpp till mark och vatten, vilket kan ge effekt på människors hälsa om det sker exponering av farliga ämnen. Hur avfallsplanen påverkar utsläpp till mark och vatten behandlas i kapitel 4.5.

4.1.1 Nuläge och förutsättningar

Farligt avfall innehåller ämnen som kan vara skadliga för människor och miljön. Om farligt avfall inte hanteras på ett säkert sätt finns risk för direkt eller diffus spridning av skadliga ämnen och risk för att människor påverkas negativt. Därför är en av avfallshanteringens viktigaste uppgifter att skapa förutsättningar för en säker hantering av farligt avfall.

Nedskräpning på offentliga platser upplevs idag vara ett problem i många kommuner och har därför lyfts fram i den nationella avfallsplanen och i föreskrifterna om kommunal avfallsplanering. En skräpig offentlig miljö kan bidra till upplevelse av otrygga² miljöer. Risken för mindre brott såsom klotter och skadegörelse kan därmed också öka. Nedskräpning kan även bidra till diffus spridning av farliga ämnen.

Buller uppstår från avfallshantering i insamlingsledet på flera sätt, exempelvis från både insamlingsfordon och hantering av behållare. Bullret är i dessa fall dock kortvarigt. Buller kan generellt sett ge upphov till störning av människors hälsa genom stress och störd sömn, vilket i sin tur kan leda till irritation, trötthet, högt blodtryck och hjärt- och kärlsjukdomar. Det nationella miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö" innefattar att störningar från trafikbuller ska minska.

4.1.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ påverkan bedöms kunna uppstå på människors hälsa exempelvis genom ökade bullernivåer och luftföroreningar orsakade av avfallstransporter vid insamlingsplatser och på vägnät.

Omfattningen av den negativa miljöpåverkan vid genomförande av föreslagen avfallsplan bedöms som liten. Inga av åtgärderna bedöms påverka bullernivåerna i någon betydande omfattning och transporterna kommer inte att öka i betydande omfattning (se även kap 4.4).

4.1.3 Positiv miljöpåverkan

I avfallsplanen finns åtgärder som handlar om farligt avfall:

- Översyn av behov av bostadsnära insamling av bl. a. farligt avfall och dialog med fastighetsägare om införande av insamling av farligt avfall för flerbostadshus
- Kommunikationsinsatser om farligt avfall till hushåll
- Arbeta med goda exempel kring avfallsminimering inom bl. a. farligt avfall (ex minimeringsmästarna)

² Stiftelsen Håll Sverige Rent, www.hsr.se

- Minska mängden elektroniskt avfall från kommunernas förvaltningar och bolag
- Upprätta planer och rutiner för att byta ut miljöfarliga kemikalier i förvaltningar och bolag samt öka uppföljningen

Om dessa åtgärder genomförs och om de medför förändrade beteendemönster kan detta i sin tur medföra minskade mängder farligt avfall i restavfallet.

Positiv påverkan bedöms även kunna uppstå på människors hälsa genom minskad nedskräpning i kommunerna, om de planer för minskad nedskräpning och rutiner för dumpning som ska tas fram verkligen resulterar i genomförande av åtgärder. Synlig städning och samverkan mellan kommuner och arrangörer av arrangemang kan även ha positiv inverkan på nedskräpning. Minskad nedskräpning innebär positiva effekter i bebyggd miljö och bidrar även till positiv upplevelse vid vistelse i naturen och andra områden, som är viktiga ur rekreationssynpunkt för boende, turister och andra besökande. Det bidrar även till upplevelse av ökad trygghet

4.1.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

För att minska risken för negativ påverkan på människors hälsa vid genomförande av planen bör det bland annat säkerställas att inga gifter som borde ha fasats ut ur kretsloppet återförs i produkter som återanvänds/återbrukas.

4.2 Materiella tillgångar och resurshushållning

Materiella tillgångar och resurshushållning omfattar hållbar konsumtion, återanvändning och materialåtervinning. Här behandlas främst:

- återbruk och avfallsförebyggande arbete
- utveckling av insamling av matavfall, förpackningar, returpapper och grovavfall

4.2.1 Nuläge och förutsättningar

Matavfall samlas in i kommunerna och sker i särskilda gröna påsar som lämnas i samma kärl som restavfallet och sorteras sedan ut genom optisk sortering.

Genom att matavfallet som samlas in går till rötning produceras biogas och biogödsel. Biogasen kan användas som fordonsbränsle och ersätter därmed fossilt bränsle, se kapitel 4.4 om påverkan på luft, där även minskad klimatpåverkan kopplat till minskat matsvinn tas upp. I rötningssprocessen bildas biogödsel som används som gödningsmedel. Biogödsel ersätter användning av en ändlig resurs i form av fosforgödselmedel.

Under 2020 insamlades per invånare ca 44 kg förpackningar och ca 13 kg returpapper³ för återvinning, vilket innebär att insamlingen av förpackningar

³ Källa FTI, Förpacknings- och tidningsinsamlingen.

och returpapper är något under genomsnittet nationellt (50 kg förpackningar och 14 kg returpapper per invånare nationellt).

Kommunerna är viktiga aktörer när det gäller att minska miljöpåverkan genom att ställa miljökrav i upphandlingar och inköp.

4.2.2 Negativ miljöpåverkan

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon negativ miljöpåverkan på materiella tillgångar och resurshushållning.

4.2.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv påverkan på materiella tillgångar och resurshushållning kan uppstå om mängden avfall totalt sett minskar eller om mängden avfall till återanvändning samt återvinning ökar.

Arbetet med att informera om och underlätta återanvändning och återvinning, exempelvis genom översyn av behov av bostadsnära insamling av ytterligare fraktioner och goda exempel på avfallsminimering, kommer, under förutsättning att det genomförs förändringar, att ha en positiv inverkan då återanvändning och återvinning förhoppningsvis kommer att öka.

Om föreslaget arbete med förbättring av kommunernas eget arbete med cirkulär ekonomi, förebyggande, återanvändning och sortering av avfall inom de kommunala verksamheterna genomförs kan kommunerna vara en förebild och gå före i arbetet för att utveckla en mer cirkulär ekonomi. I detta arbete är det viktigt att utveckla rutiner och bygga upp kunskap om miljökrav i upphandlingar och inköp.

Om återanvändning och återvinning av material ökar, så kan behovet av att ta ut jungfruligt material från jordens ändliga resurser minska. Det är alltid mer resurseffektivt att använda ett material flera gånger än att förbränna det och tillverka nya produkter av jungfruligt material (se även kap 4.4).

Omfattningen av de positiva miljökonsekvenserna beror på i vilken utsträckning människors beteenden förändras. Beteendeförändringar tar tid, men på lång sikt bedöms de positiva miljökonsekvenserna kunna bli stora.

4.2.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Resurser och kunskap behöver tillföras arbetet med offentliga upphandlingar för att kunna genomföra hållbara upphandlingar. Arbetet med offentliga upphandlingar är ett viktigt verktyg för att nå bättre resurshushållning och bidra till ökad cirkularitet.

Det behöver säkerställas att de insamlade och sorterade materialerna uppfyller de krav som återvinningsindustrin ställer för att återvinna materialerna till ny råvara. Detta bör bevakas bland annat i arbetet med att öka återanvändning och återvinning av bygg- och rivningsavfall från kommunala verksamheter.

4.3 Bebyggelse och kulturmiljö

Här behandlas främst om- och tillbyggnationer på grund av ändrade insamlingssystem eller liknande, och hur dessa påverkar bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.1 Nuläge och förutsättningar

Kommunerna består av tre större tätorter Flen, Katrineholm och Vingåker, mindre tätorter samt boende på landsbygden.

Avfallsplanen föreslår inga förändringar av insamlingssystem även om en översyn över behov av bostadsnära insamling ska genomföras. Den relativt nya producentansvarslagstiftningen och kommande förändringar till följd av förordningar gällande returpapper och förpackningar kan innebära behov av om- och tillbyggnader. Detta tas inte upp i avfallsplanen.

4.3.2 Negativ miljöpåverkan

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon betydande negativ miljöpåverkan på bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.3 Positiv miljöpåverkan

Om arbetet med att förbättra det förebyggande arbetet avseende avfallshantering i översiktsplaner och detaljplaner genomförs, kan detta medföra positiv miljöpåverkan eftersom ombyggnationer i efterhand ofta blir svårare och dyrare att genomföra.

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon ytterligare positiv miljöpåverkan på bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Inga ytterligare åtgärder föreslås.

4.4 Luft- och klimatfaktorer

Luft- och klimatfaktorer omfattar de växthusgaser som bidrar till den globala uppvärmningen och övriga luftföroreningar som är farliga för människa och miljö. Här behandlas främst minskad mängd avfall, återvinning av avfall samt transporternas påverkan.

4.4.1 Nuläge och förutsättningar

Livsmedelsproduktionen står för en stor påverkan på miljön. Cirka en tredjedel av all mat som produceras äts inte upp utan blir svinn och har därmed producerats helt i onödan. I genomsnitt beräknas varje person kasta ca 44 kg mat per år⁴, mat som istället hade kunnat ätas upp, och som kallas matsvinn.

De vanligaste luftföroreningarna består av kväveoxider, marknära ozon samt luftburna partiklar av olika storlek. Luftföroreningar kan ställa till problem

⁴ Naturvårdsverket rapport "Matavfall i Sverige 2018", Hushåll kastar totalt ca 95 kg matavfall per person (varav ca 26 kg är flytande som går till avlopp och ca 69 kg är fast avfall), av detta är ca 44 kg onödigt matavfall, matsvinn. Av matsvinnet är ca 18 kg fast avfall och 26 kg flytande enligt rapporten.

lokalt, till exempel för människors hälsa, när höga halter uppstår nära en föroreningskälla eller inom ett tätbefolkat område. I en studie som presenterades år 2018 uppskattades antalet dödsfall till följd av luftföroreningar (NO₂ och partiklar) till ca 7 600 i Sverige per år⁵.

Utsläpp från vägtrafik utgör, tillsammans med utsläpp från industrin, större delen av de totala utsläppen av klimatpåverkande gaser.

Avfallshanteringen är idag starkt beroende av transporter, främst med tyngre fordon för insamling av avfall och transporter till behandlingsanläggningar, men även av privatpersoners personbilstransporter för avlämning av avfall vid återvinningsstationer och återvinningscentraler. Det är dock bara en mycket liten del av utsläppen av klimatpåverkande gaser inom kommunerna som kommer direkt från avfallshanteringen.

I kommunerna finns sammanlagt 3 stycken återvinningscentraler som är lokaliserade i huvudorterna.

Från de nedlagda deponier som finns i kommunerna avgår deponigas i olika grad beroende på vad som har deponerats. Deponigas innehåller bland annat metangas, som är en klimatpåverkande gas. Metangas är en kraftigare klimatpåverkande gas än koldioxid och det är viktigt att säkerställa att det inte sker betydande läckage till luft.

4.4.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimat. Detta bedöms kunna ske om mängden transporter ökar när avfall (exempelvis grovavfall) i högre utsträckning sorteras i olika fraktioner som ska transporteras till olika platser för återvinning.

Miljöeffekterna av ökade transporter är ökat utsläpp av främst kväveoxider, koldioxid och partiklar till luft, vilket påverkar luftkvalitet och klimat negativt. Konsekvenser på människans hälsa kan bli exempelvis att fler får nedsättning av lungfunktion och cancer⁶. Konsekvenserna på miljön kan bli förhöjd temperatur och förändrat klimat. Miljökonsekvensernas omfattning av ökade transporter bedöms dock som små med hänsyn till avfallshanteringens ringa andel av transportsektorns utsläpp av föroreningar.

4.4.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimatfaktorer. Detta bedöms uppstå främst på grund av arbetet med åtgärder som syftar till att:

- Minska mängden avfall som uppkommer
- Öka materialåtervinningen

⁵ IVL 2018, "Quantification of population exposure to NO₂, PM_{2.5} and PM₁₀ and estimated health impacts", C 317

⁶ Lunds Universitet, Medicinska fakulteten 2017, "Fine and ultrafine particle exposure: Health effects and biomarkers", ISBN 978-91-7619-386-0. Det har visats samband mellan exponering för partiklar, särskilt mycket små partiklar till sjukdomar i luftvägarna, astma, kronisk bronkit och cancer.

4.4.4 Minska mängden avfall

Genom att förebygga att avfall uppstår minskar miljöbelastningen genom minskade utsläpp, både vid tillverkning och vid behandling av avfall. Om mängden avfall som uppstår i kommunerna skulle minska med exempelvis 50 kg/person och år (totala mängden avfall från hushållen i kommunerna år 2020 var ca 470 kg/person och mängden mat- och restavfall var ca 199 kg/person), skulle den totala minskningen bli ca 3 020 ton avfall. Denna minskning skulle medföra minskade utsläpp av koldioxid från avfallshanteringen med uppskattningsvis 6 600 ton koldioxidekvivalenter eller motsvarande ungefär 5 100 000 mil bilkörning med en medelstor bensindriven personbil⁷.

Tabell 1 Minskning av klimatpåverkan vid förebyggande av avfall motsvarande 50 kg per person och år. Källa: Avfall Sverige Rapport 2019:19

Material	Mängd förebyggt avfall, ton	Minskad mängd CO ₂ e, kg	Motsvarar mil/år (personbil, bensin)
Förebyggande, generellt	3 020	6 600 000	5 100 000

Livsmedelsproduktionen står för en stor påverkan på miljön. Cirka en tredjedel av all mat som produceras äts inte upp utan blir matsvinn och har därmed producerats helt i onödan. I genomsnitt beräknas varje person ge upphov till ca 44 kg matsvinn per år⁸, mat som istället hade kunnat ätas upp. Om arbetet med att minska matsvinnet skulle falla väl ut och det skulle innebära en minskning av mängden matavfall med 10 kg matavfall per invånare och år skulle detta kunna bidra till att CO₂-utsläppet (antalet koldioxidekvivalenter) minskar med totalt ca 1 300 ton, se Tabell 2 nedan. Detta motsvarar i sin tur cirka 1 000 000 mils körning med en medelstor bensindriven personbil.

Tabell 2 Minskning av klimatpåverkan från matavfall, motsvarande 10 kg per person och år, om det istället förebyggs genom minskat matsvinn. Källa: Avfall Sverige Rapport 2019:19.

Material	Mängd matavfall, ton/år	Minskad mängd CO ₂ e, kg/år	Motsvarar mil/år (personbil, bensin)
Matsvinn	600	1 300 000 ⁹	1 020 000

⁷ Folkmängd i kommunerna 2020: ca 60 340 personer. 50 kg x 60 340 personer = 3 020 ton. Enligt Avfall Sveriges rapport 2019:19 kan minskad mängd mat- och restavfall ge minskade utsläpp av koldioxid med ca 2,2 kg koldioxidekvivalenter (motsvarar ca 17 km bilkörning) per kg avfall.

⁸ Naturvårdsverket rapport "Matavfall i Sverige 2018", Hushåll kastar totalt ca 95 kg matavfall per person (varav ca 26 kg är flytande som går till avlopp och ca 69 kg är fast avfall), av detta är ca 44 kg onödigt matavfall, matsvinn. Av matsvinnet är ca 18 kg fast avfall och 26 kg flytande enligt rapporten.

⁹ Folkmängd i kommunerna 2020: ca 60 340 personer. 10 kg x 60 340 personer = 600 ton. Enligt Avfall Sveriges rapport 2019:19 kan minskad mängd matavfall ge minskade utsläpp av koldioxid med ca 2,2 kg koldioxidekvivalenter (motsvarar ca 17 km bilkörning) per kg avfall.

Bedömningen är att arbetet för ökad återanvändning och förebyggande av avfall som planeras kommer att ha stor positiv miljöpåverkan på luft och klimat när det får de effekter på människors beteenden som önskas.

4.4.5 Ökad materialåtervinning

Resultat från livscykelanalyser¹⁰ visar att nyttan ur ett miljöperspektiv är större vid materialåtervinning än vid förbränning, trots att mängden transporter bedöms öka. Det är således bättre ur miljöhänseende att återvinna material så många gånger som möjligt innan det förbränns.

Miljöeffekterna av att öka mängden produkter och material som kan återanvändas respektive återvinnas, är minskade utsläpp till luft i hela produktionskedjan - från utvinning till tillverkning och distribution av varor samt vid behandling av avfallet.

Genom att öka mängden material som samlas in för återanvändning och återvinning kan behovet av att framställa produkter från jungfruliga råvaror minska, åtminstone på lång sikt. Därmed kan utsläppen minska vid nyproduktion av produkter.

Som exempel kan nämnas att de förpackningar och tidningar som sorteras ut och lämnas till återvinning i kommunerna år 2020 skulle kunna bidra till att CO₂-utsläppet (antalet koldioxidekvivalenter) minskar med ca 1 600 ton om allt materialåtervinnas, se Tabell 3 nedan. Detta motsvarar i sin tur cirka 1 400 000 mils bilkörning med en medelstor bensindriven personbil.

Tabell 3 Minskning av klimatpåverkan från förpackningar och returpapper som sorteras ut i kommunerna. Källa: Avfall Sverige Rapport 2019:19

Material	Mängd avfall, ton/år	Minskad mängd CO ₂ e, kg/år	Motsvarar mil/år (personbil, bensin)
Papper	970	190 000	190 000
Plast	453	270 000	230 000
Metall	91	160 000	130 000
Glas	1 118	390 000	340 000
Returpapper	789	550 000	470 000
Totalt	3 421	1 560 000	1 360 000

4.4.6 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de utredningar och planer och de kommunikationsåtgärder som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinnas verkligen ökar. Här råder kommunerna över ett flertal åtgärder inom sina egna verksamheter och kan påverka de upphandlingar som genomförs och de rutiner som tillämpas. Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla

¹⁰ Nordiska ministerrådets rapport 2015:547

kommunala verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet och vara förebilder för kommuninvånarna.

För att ytterligare minska negativ påverkan på luft och klimatfaktorer vid genomförande av planen föreslås att genomförandet av efterbehandlingsåtgärder för avslutade deponier följs upp, så att miljömässigt riktig hantering av deponigas vid nedlagda deponier säkerställs.

4.5 Förorening och exploatering av mark och vatten

Här behandlas främst åtgärder vid nedlagda deponier men även till viss del återvinningscentraler och andra avfallsanläggningar.

4.5.1 Nuläge och förutsättningar

4.5.2 Nedlagda och aktiva deponier

Utsläpp till mark och vatten sker exempelvis i form av lakvatten från aktiva och nedlagda deponier. I kommunerna finns enligt förteckningen i bilaga 6 sammanlagt 47 stycken identifierade nedlagda deponier. Av dessa är 4 st i riskklass 2, 19 st i riskklass 3, 21 st i riskklass 4 och 2 st är inte klassade. Vid en av deponierna (som inte är riskklassad) pågår sluttäckning som ska vara klar till 2024. En av deponierna (Vika i Katrineholms kommun) är fortfarande aktiv.

4.5.2.1 Återvinningscentraler och andra avfallsanläggningar

I kommunerna finns sammanlagt 3 stycken återvinningscentraler (en i varje kommun). På återvinningscentralerna kan grovavfall, elektronik, vitvaror, farligt avfall och återbruk lämnas.

I kommunerna finns även anläggningar för hantering av slam från enskilda avlopp. I regionen finns dessutom flera andra anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall, se avfallsplanens bilaga 4.

4.5.2.2 Övriga utsläpp till mark och vatten till följd av avfallshantering

När avfall förbränns, vilket sker med en stor del av det kommunala avfallet, uppstår olika sorters aska. En stor del av askan har använts till anläggningsändamål på deponier under många år. För att undvika att aska måste deponeras är det extra viktigt att det kommunala avfall som skickas till förbränning inte innehåller farligt avfall. Det är också viktigt att mängden avfall som förbränns minskar genom att ta vara på sådant som kan återanvändas, materialåtervinnas eller behandlas biologiskt.

Utsläpp till mark och vatten kan även ske till följd av olyckor och spill vid hantering av farligt avfall.

4.5.3 Negativ miljöpåverkan

Genomförandet av planen bedöms inte öka risken för utsläpp till mark och vatten.

4.5.4 Positiv miljöpåverkan

Genom att motverka en ökning av mängden avfall i samhället med hjälp av kommunikationsarbete avseende förebyggande av avfall och ökad återanvändning, kan mängden material som utvinns ur jordskorpan på lång sikt minska och därmed även tillförseln av mängden giftiga ämnen till omgivande natur och miljö. Den positiva miljöpåverkan av ökad återanvändning och ökad materialåtervinning kan därför på sikt bli stor.

De åtgärder om inventering av risk och behov av åtgärder av gamla deponier som föreslås kommer, om det leder till åtgärder som genomförs, att minska risken för negativ miljöpåverkan.

4.5.5 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Vid åtgärder av nedlagda deponier behöver hänsyn tas till följder av klimatförändringar som exempelvis ökad eller minskad vattenhalt i marken samt uppkomna mängder lakvatten.

4.6 Inbördes förhållande mellan ovanstående miljöaspekter

Miljöaspekterna ovan hänger tätt samman. En åtgärd kan påverka flera aspekter samtidigt, både positivt och negativt. Ett exempel på detta är att information om avfallshantering kan leda till ökad sortering och bättre behandling av farligt avfall, vilket kan bidra till positiv miljöpåverkan genom bättre resurshushållning och minskad risk för exempelvis elavfall i restavfallet. Ökad källsortering skulle dock även kunna bidra till negativ miljöpåverkan på "Luft och klimatfaktorer" om transportererna vid insamling ökar. Miljövinsten med ökad källsortering är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade transporter.

5 Sammanfattande bedömning

5.1 Betydande miljöpåverkan

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de utredningar, planer, handlingsplaner, program och kommunikationsinsatser som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar. Här råder kommunerna över ett flertal åtgärder inom sina egna verksamheter avseende exempelvis matsvinn och bygg och rivningsavfall och kan även påverka exempelvis genom de upphandlingar som genomförs och de rutiner som tillämpas vid inköp. Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla kommunernas verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet och vara förebilder för kommuninvånarna.

Negativ miljöpåverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller.

Det tar lång tid att förändra beteenden, men på lång sikt och om informationsinsatserna får genomslag kan det få stor positiv påverkan. De positiva effekterna kommer framförallt visas genom bättre resurshushållning och minskade diffusa utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedöms den negativa påverkan av genomförandet av avfallsplanen vara liten.

5.2 Nationella och internationella miljömål

Avfallsplanens mål och indikatorer ligger i linje med nationella miljö kvalitetsmål och mål i Sveriges nationella avfallsplan med avseende på: ökad återanvändning av avfall, ökad återvinning av hushållens avfall, minskad nedskräpning, utsortering av matavfall och minskat matsvinn.

Avfallsplanens inriktning ligger i linje med hållbar utveckling och ansluter väl till globala miljömål samt nationella miljö kvalitetsmål och etappmål. Sammantaget bedöms de nationella miljö kvalitetsmålen påverkas i positiv riktning av genomförandet av avfallsplanen om målen uppnås.

5.3 Åtgärder mot negativ påverkan

Nedan beskrivs förslag att beakta vid genomförande av planen för att motverka negativ miljö påverkan eller optimera positiv miljö påverkan:

- För att minska risken för negativ påverkan på människors hälsa vid genomförande av planen bör det säkerställas att inga gifter som borde ha fasats ut ur kretsloppet återförs i produkter som återanvänds/återbrukas.
- Resurser och kunskap behöver tillföras arbetet med offentliga upphandlingar för att kunna genomföra hållbara upphandlingar. Arbetet med offentliga upphandlingar är ett viktigt verktyg för att nå bättre resurshushållning och bidra till ökad cirkularitet.
- Det behöver säkerställas att de insamlade och sorterade materialen uppfyller de krav som återvinningsindustrin ställer för att återvinna materialen till ny råvara. Detta bör bevakas bland annat i arbetet med att öka återanvändning och återvinning av bygg- och rivningsavfall från kommunala verksamheter.
- Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla kommunala verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet och vara förebilder för kommuninvånarna.
- Genomförandet av efterbehandlingsåtgärder för avslutade deponier behöver följas upp, så att miljömässigt riktig hantering av deponigas vid nedlagda deponier säkerställs.
- Vid åtgärder av nedlagda deponier behöver hänsyn tas till följder av klimatförändringar som exempelvis ökad eller minskad vattenhalt i marken samt uppkomna mängder lakvatten.

5.4 Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedöms miljökonsekvenserna av genomförandet av föreslagen avfallsplan vara positiva till följd av ökad återvinning och återbruk samt förebyggande av avfall. De negativa konsekvenserna av genomförandet av planen bedöms vara små och främst vara kopplade till risk för ökad mängd transporter av olika typer av avfall även om vinsten av återvinningen är större än dessa negativa konsekvenser av ökade transporter. Avfallsplanens inriktning ligger i linje med hållbar utveckling och ansluter till de nationella miljömålen.

6 Uppföljning

Miljöpåverkan kommer att ingå i uppföljningen av genomförandet av avfallsplanen. Efter att en ny avfallsplan har beslutats kommer projektgruppen träffas minst 4 gånger årligen och styrgruppen minst två gånger årligen för att stämma av och följa upp arbetet med mål och åtgärder.

Sörmland Vatten ska tillsammans med kommunerna rapportera status för mål och åtgärder i respektive kommuns kommunstyrelse en gång om året efter initiativ från kommunerna.

Det är viktigt att det säkerställs att det finns resurser för uppföljningen av målen och miljöpåverkan. Den uppföljning som anges i planen bedöms vara tillräcklig.

7 Referenser

Avfall Sverige	Nationell sammanställning av plockanalyser, rapport 2016:28.
Avfall Sverige	Klimatpåverkan från olika avfallsfraktioner, rapport 2019:19.
Flens kommun	www.flen.se
FN:s utvecklingsprogram, UNDP	De globala målen, www.globalamalen.se
Förpacknings- & tidningsinsamlingen	www.ftiab.se
Håll Sverige Rent	www.hsr.se
IVL 2018, Naturvårdsverket	Quantification of population exposure to NO ₂ , PM _{2.5} and PM ₁₀ and estimated health impacts, C 317
Katrineholms kommuns hemsida	www.katrineholm.se
Länsstyrelsen Södermanland	Riskbild Södermanland, Översiktlig regional klimat- och sårbarhetsanalys -naturolyckor, 2012:6

	Riskbild 2 Södermanland, Skyfall, lokala avrinningsförhållanden och extrema havsvattenstånd, 2013:24
	Riskbild3 Södermanland, extrema vädersituationer. Klimatföroreningar och lokala effekter, 2016:3
Miljöbalken med föreskrifter	www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/
Naturvårdsverket	"Att göra mer med mindre - Sveriges avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018–2023", www.naturvardsverket.se
Naturvårdsverket	"Matavfall i Sverige 2018", www.naturvardsverket.se
Nordiska ministerrådet	"Climate Benefits of Material Recycling: Inventory of Average Greenhouse Gas Emissions for Denmark, Norway and Sweden", Rapport 2015:547, www.norden.org
Regeringen	Nationella miljö kvalitetsmål
Sörmland vattens hemsida	www.sormlandvatten.se
Vingåkers kommun hemsida	www.vingaker.se

Bilagsdokument

Avfallsplan 2023–2032

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Bilaga 1. Mål och åtgärder 2023–2032	3
Målområde - Fysisk planering	3
Mål 1 Avfallsfrågorna ska vara en självklar del i alla led av den fysiska planeringen	3
Mål 2: De kundnära insamlingssystemen ska utvecklas för att öka återvinningen	5
Målområde – Avfallsminimering	7
Mål 3: Genom Minimeringsmästarna ska kommuninvånare	7
Mål 4: Kommunernas avfall ska minska genom smarta och hållbara inköp av varor	8
Mål 5: Matsvinnet ska minska	12
Mål 6: Cirkulariteten i kommunala om- och nybyggnadsprojekt ska öka.	15
Mål 7: Cirkulär ekonomi ska vara betydande som drivkraft i FKV-regionen	16
Målområde - Nedskräpning	19
Mål 8: Nedskräpning och utsläpp av mikroplaster ska minska och förebyggas.	19
Målområde - Förhindra spridning av farliga ämnen	23
Mål 9: Mängden farligt avfall i hushållens restavfall ska minska	23
Mål 10: Mängden miljöfarliga produkter som finns inom och köps in	24
Mål 11: Spridning av farliga ämnen från nedlagda deponier ska minska.	25
Bilaga 2. Nulägesbeskrivning	28
Bilaga 3: Nulägesbeskrivning för hantering av avfallsfrågor vid fysisk planering	38
Bilaga 4. Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avfallsanläggningar	40
Bilaga 5. Återvinningsstationer	42
Bilaga 6. Nedlagda deponier i Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner	44
Bilaga 7. Uppföljning av avfallsplan 2018–2022	48
Bilaga 8. Framtagande av avfallsplanen 2023–2032	58
Bilaga 9 Miljöbedömning och Miljökonsekvensbeskrivning	60
Bilaga 10 Samrådsredogörelse	60

Bilaga 1. Mål och åtgärder 2023–2032

Målområde - Fysisk planering

Mål 1 Avfallsfrågorna ska vara en självklar del i alla led av den fysiska planeringen

Åtgärd 1:1 Riktlinjer tas fram i översiktsplan (ÖP) för att på ett tidigt skede planera för avfallshanteringen i ett större område.	
Uppföljning: Implementering i ÖP.	
Ansvarig (funktion)	KS i Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Planering, strategi, tillsyn) SVAAB
Startdatum	230101–250101 (Avgörs av respektive kommuns tidplan för ÖP-arbete)
Slutdatum	26-12-31
Bakgrund/Varför	Det behöver säkerställas att vi har plats för avfallshanteringen i samhället framöver. Det behöver finnas plats för tillräckligt många och bra belägna återvinningsstationer, också för växande och förtätade samhällen. Det behöver säkerställas att tillräckligt med plats också finns för återvinningscentral, omlastning och annan utrymmeskrävande avfallshandling som kommunen behöver.
Genomförande	Riktlinjer tas fram i arbetet med översiktsplanen i respektive kommun.
Resurser	Skattemedel. Ingår i översiktsplanarbetet.
Finansiär	Kommun.

Åtgärd 1:2 Ta fram riktlinjer för hur avfallshanteringen ska lösas i varje detaljplan eller stadsdel.

Uppföljning: Riktlinjer framtagna.

Ansvarig (funktion)	KS i Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Planering, bygglov, strategi) SVAAB
Startdatum	2023-01-01
Slutdatum	2024-12-31
Bakgrund/Varför	Det behöver säkerställas att vi har plats för avfallshanteringen i samhället framöver. Det behöver finnas plats för tillräckligt många och bra belägna återvinningsstationer, också i en växande och förtätad stad. Riktlinjer behövs för när plats för återvinningsstationer ska läggas in i detaljplaner. Det behöver också tas fram riktlinjer så att platser för avfallshantering görs tillgängliga och säkra för såväl boende och verksamheter som för hämtningsfordon.
Genomförande	Riktlinjer tas fram för varje kommun. Framtagandet kan dock ske i samverkan mellan kommunerna.
Resurser	Nedlagd tid. Skattemedel.
Finansiär	Kommun.

Åtgärd 1:3 Ta fram rutiner för hur förutsättningar för en bra avfallshantering granskas i bygglovsärenden.

Uppföljning: Rutiner framtagna.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen i Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Bygglov, miljötillsyn) SVAAB
Startdatum	2023-01-01
Slutdatum	2024-12-31
Bakgrund/Varför	Det behöver säkerställas att vi har plats för avfallshanteringen i samhället framöver. I samband med bygglovsprövning har kommunen möjlighet att se till så att tillräckligt utrymme lämnas för avfallshantering. Plats ska möjliggöra en tillgänglig och bra service för boende och verksamheter som inbjuder till källsortering, men också fungera bra för hämtningsfordon och personal. I de fall som detaljplanen innebär begränsningar för en optimal avfallslösning genom exempelvis så kallad prickmark behöver rutiner tas fram för hur sådana avvikelser kan hanteras.

Genomförande	Rutiner tas fram för varje kommun. Åtgärden kan genomföras i samverkan.
Resurser	Nedlagd tid. Skattemedel.
Finansiär	Kommun.

Mål 2: De kundnära insamlingssystemen ska utvecklas för att öka återvinningen

Åtgärd 2.1: Se över behov av bostadsnära insamling av ytterligare fraktioner, tex textilier, trädgårdsavfall, farligt avfall.	
Uppföljning: Är översyn genomförd.	
Ansvarig (funktion)	SVAAB
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Strateg, miljötillsyn) SVAAB
Startdatum	2026-01-01
Slutdatum	2028-12-31
Bakgrund/Varför	I dag samlar kommunerna in matavfall och restavfall från hushållen. Inom kommande år kan förpackningsavfall även komma att samlas in bostadsnära. Andra avfallsfraktioner som uppstår i hushållen, t ex farligt avfall, textilier, bygg- och rivningsavfall och trädgårdsavfall får hushållet själv transportera till samlingsplats. Avfallet kan lämnas till återvinningscentral och i vissa fall också på andra ställen. En översyn behöver göras av vilket behov som finns för bostadsnära insamling av ytterligare fraktioner.
Genomförande	En gemensam lösning för alla tre kommuner ska eftersträvas
Resurser	Nedlagd tid.
Finansiär	SVAAB.

Åtgärd 2.2: Framtagande av digitalt material för information och rådgivning av sorteringslösningar och avfallsutrymmen.

Uppföljning: Material framtaget.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen i Flen Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholm Samhällsbyggnadsförvaltningen i Vingåker
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Kommunikatör, miljöstrateg, bygglov) SVAAB
Startdatum	2023-01-01
Slutdatum	2025-12-31
Bakgrund/Varför	Lättillgängligt informationsmaterial om hur avfallsutrymmen och uppställningsplatser för sopkärl kan utformas riktat till fastighetsägare och byggherrar kan öka återvinningsgraden av förpackningar, returpapper, matavfall och annat avfall.
Genomförande	Gemensamt med kommunspecifika anpassningar.
Resurser	Nedlagd tid.
Finansiär	Kommun.

Åtgärd 2.3: Utreda behov av, och införa källsorteringsmöjligheter också i offentliga miljöer där många uppehåller sig eller annars mycket avfall uppstår

Uppföljning: Genomförd utredning. Införda källsorteringsmöjligheter i offentliga miljöer.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen i Flen Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholm Samhällsbyggnadsförvaltningen i Vingåker
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Strateg, ansvarig för renhållning i offentlig miljö) SVAAB
Startdatum	2023-01-01
Slutdatum	2026-12-31
Bakgrund/Varför	I vissa offentliga miljöer uppstår mycket avfall, exempelvis i närhet av kiosker och snabbmatställen, vid badstränder och andra platser där många uppehåller sig en längre stund, liksom vid festivaler och andra evenemang på offentlig plats. När och var kan det vara befogat att införa källsorteringsmöjligheter och i så fall i vilka fraktioner?
Genomförande	Utredning görs gemensamt, införande i respektive kommun efter utredning.
Resurser	Nedlagd tid.
Finansiär	Kommun.

Åtgärd 2.4: Återkommande kommunikationsinsatser för att säkerställa en hög och korrekt källsorteringsgrad.

Uppföljning: Genomförda kommunikationsinsatser.

Ansvarig (funktion)	SVAAB
Projektmedlemmar (funktion)	Kommun (Kommunikatör, miljöstrateg) SVAAB
Startdatum	2023-01-01
Slutdatum	2032-12-31
Bakgrund/Varför	Genom att ha återkommande informationskampanjer om hur man ska sortera sitt avfall ökar förutsättningarna för att det utsorterade avfallet har en hög renhet och att restavfallet innehåller lite osorterat avfall. Kampanjerna kan behöva ha olika utformning beroende på målgrupp. Kontinuerligt arbete under hela planperioden.
Genomförande	Gemensamt i alla tre kommuner.
Resurser	Nedlagd tid.
Finansiär	SVAAB

Målområde – Avfallsminimering

Mål 3: Genom Minimeringsmästarna ska kommuninvånare i Flen, Katrineholm och Vingåker inspireras i en mer miljömässigt hållbar riktning.

Åtgärd 3.1: Arbeta med goda exempel kring frågan om avfallsminimering. Initialt i planperioden genom projektet Minimeringsmästarna för att sedan under planperioden arbeta med goda exempel och liknande koncept.

Uppföljning: Uppföljning sker enligt projekt- och kommunikationsplan.

Ansvarig (funktion)	Kommunikationsavdelningen på Svaab tillsammans med kommunikatörerna i kommunerna.
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunikatörer i bolag och kommuner
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Minimeringsmästarna Sörmland genomförs för andra gången 2021–22; denna gång som en del av det nationella projektet Minimeringsmästarna – Sverigekampen. Behovet att

	inspirera och involvera fler att bli Minimeringsmästare är större än någonsin och med ett inarbetat koncept blir startsträckan kortare och möjligheten att nå ut brett ökar. Syftet med projektet såväl nationellt som regionalt är att inspirera allmänheten till en mer ekologiskt hållbar livsstil. Behov av att öka sortering.
Genomförande	Följa kommunikationskampanjen nationellt mot målgruppen hushåll som betyder att jobba med goda förebilder inom områdena: - Hållbar konsumtion - Matsvinn - Textil - Farligt avfall - Delande
Resurser	Kommunikatörer
Finansiär	Sörmland Vatten

Mål 4: Kommunernas avfall ska minska genom smarta och hållbara inköp av varor och tjänster.

Åtgärd 4.1: Följa upp kommunerna och de kommunala bolagens totala avfallsmängder. Uppföljning: Genomförd uppföljning av avfallsmängder utifrån framtagna rutiner för redovisning.	
Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun i samverkan med SVAAB
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar Representanter från kommunala bolag SVAAB Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Avfallsminimering återfinns överst i EU:s avfallshierarki och är det bästa sättet att minska användningen av jordens resurser och vår påverkan på miljön. Förebyggande av avfall utgör en bärande del av en cirkulär ekonomi och ger flera positiva effekter, både ekonomiska och miljömässiga. Avfallsmängderna behöver följas upp för att kunna veta ifall förändring sker i önskad riktning.
Genomförande	De kommunala verksamheternas avfallsmängder följs upp och rapporteras årligen i uppföljningen av avfallsplanen i fraktionerna brännbart, farligt avfall samt förpackningar. Inventering av dataförekomster /statistik samt rutin för hur redovisning ska ske tas fram gemensamt för enhetlig och enkelt åtkomlig statistik. De första två åren redovisas statistik med luckor.
Resurser	Eventuellt programvara/externa resurser för att underlätta utsortering av data.

Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 4.2: Miljösmarta inköp för att minska plastinnehållet i avfallet.

Uppföljning: Statistik kring inköp av engångsplastartiklar och analys av avfallsmängder utifrån resultat i åtgärd 2.1.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Av det avfall som produceras i dagens samhälle orsakar plastfraktioner särskilda problem. Plast är mycket svårnedbrytbart, vilket innebär att den finns kvar under lång tid i vårt ekosystem och kan orsaka stora skador för exempelvis djurlivet. Vidare är plastavfall ofta uppblandat med andra fraktioner, till exempel trä och textilier, vilket försvårar effektiv materialåtervinning.
Genomförande	Minska inköpen av engångsplast genom att upprätta rutin för inköp av engångsartiklar av plast. Uppföljning av inköpen för att se vad som har köpts in enligt avtal samt vilka avsteg från avtal som har gjorts ska förbättras under planperioden. Kommunerna ansvarar för framtagande av egna riktlinjer utifrån inköpssystem mm.
Resurser	Inköpsavdelningar behöver ta fram rutiner och arbeta med uppföljning av inköpen, ryms inom ordinarie budget.
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 4.3: Minska elektriskt avfall från kommunala förvaltningar och bolag.**Uppföljning: Mätning utifrån framtagna rutiner.**

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar Kommunernas IT-avdelningar Representanter från kommunala bolag Representanter från förvaltningar som handlar upp mycket elektronik Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Elektriskt och elektroniskt avfall innehåller ämnen som kan vara skadliga för miljön. Avfallet innehåller vanligtvis tungmetaller och andra skadliga ämnen. Ofta finns även inbyggda batterier.
Genomförande	Förlänga livslängden samt öka återanvändningen av elektronik inom kommunkoncernen. Rutiner för genomförande och uppföljning arbetas fram i respektive kommun under de första två åren, sedan sker mätning under hela planperioden.
Resurser	Inom befintlig budget
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 4.4: Kartlägga vilka varor och tjänster som kan upphandlas med hållbarhetskrav.**Uppföljning: Varor och tjänster som har handlats upp med hållbarhetskrav utifrån kartläggningen.**

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar samt eventuella interna samverkansforum kring upphandling/inköp Representanter från andra förvaltningar som bör ställa hållbarhetskrav Representanter från kommunala bolag
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Miljömässigt hållbar upphandling bidrar till minskad miljö- och klimatpåverkan och att vi lättare når uppsatta mål. De offentliga affärerna blir hållbara genom strategiskt inköpsarbete och att ställa hållbarhetskrav i upphandlingar. Hållbar upphandling underlättar omställningen till ett fossilfritt samhälle, minskar

	användningen av plast, antibiotika och farliga kemiska ämnen samt skapar förutsättningar för tekniska innovationer inom miljöområdet.
Genomförande	En kartläggning ska göras över vilka varor och tjänster som kan upphandlas genom att ställa hållbarhetskrav tex återbrukade varor, tjänster för lagning av trasiga produkter mm. Åtgärden kopplas till åtgärder inom cirkulär ekonomi.
Resurser	Eventuellt externa resurser för kartläggning samt utbildning av berörda, annars ordinarie budget.
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 4.5: Minska returpappersmängderna från kommunens förvaltningar och bolag. Uppföljning: Mäta genom antal pappersflöden som har blivit elektroniska flöden.	
Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Digitalisering- och/eller service-funktioner i kommunerna Kommunernas inköpsavdelning Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Papperskonsumtionen i Sverige minskar, men i ganska långsam takt, trots en kraftigt ökad digitalisering. Digitalisering innebär många möjligheter att effektivisera kommunikationen med de kommunen arbetar för och det är viktigt att detta sker parallellt med en minskad pappersanvändning. På sätt bidrar digitaliseringen till en minskad miljö- och klimatpåverkan.
Genomförande	Minska och förebygga mängden returpapper genom att i större omfattning digitalisera kommunernas och bolagets verksamheter (omfattar blanketter, fakturering, reklam, tidskrifter och tidningar m.m.). Detta innebär även att utveckla en mer enkel, efterfrågad och effektiv kommunikation med medarbetare, kommuninvånare, besökare och näringsliv med början i kommunens egna verksamheter.
Resurser	Kostnad för införande av e-tjänster
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 4.6: Öka återvinningen av förpackningar från kommunens verksamheter och de kommunala bolagen.

Uppföljning: Analys av avfallsmängder utifrån resultat i åtgärd 2.1.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar Kommunernas kommunikatörer Representanter från kommunala bolag Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	En stor del av vårt avfall består av förpackningar. Genom att återvinna förpackningarna i stället för att de hamnar i det brännbara avfallet så sparas både råvaror och energi då de kan användas för att tillverka nya produkter och förpackningar.
Genomförande	Andelen återvunna förpackningar ökar i förhållande till brännbart från kommunens verksamheter och de kommunala bolagen. Detta genom kommunikationsinsatser och aktiva åtgärder anpassade till respektive verksamhet.
Resurser	Ordinarie budget
Finansiär	Kommunerna

Mål 5: Matsvinnet ska minska

Åtgärd 5.1: Matsvinnet mäts årligen eller efter behov.

Uppföljning: Mäta svinnet av mat i kommunal offentlig verksamhet (skola och äldreomsorg) under planperioden i enlighet med Livsmedelsverket nationella mätmetod.

Ansvarig (funktion)	Barn-, utbildnings-, och kulturförvaltningen i Flens kommun Service- och teknikförvaltningen i Katrineholms kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas mat-och måltidsenheter eller motsvarande
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	En tredjedel av all mat som produceras i världen slängs. Matsvinn är den mat som slängs i onödan, som hade kunnat ätas om den hanterats på ett annat sätt. Offentliga kök kan göra mycket för att bidra till att minska svinnet i sina verksamheter. Genom att mäta svinn synliggörs problemets omfattning och utveckling över tid.

Genomförande	Mätning av matsvinn i kommunens verksamheter (skola och äldreomsorg) enligt Livsmedelsverkets nationella mätmetod ska årligen eller efter behov genomföras. Rapportering sker till Livsmedelsverket och statistik ska följas upp årligen.
Resurser	Kommun ansvarar för resurser till mätningar.
Finansiär	Barn-, utbildnings-, och kulturförvaltning i Flens kommun Service- och teknikförvaltningen i Katrineholms kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun

Åtgärd 5.2: Ta fram en handlingsplan för minskat matsvinn i offentlig verksamhet.	
Uppföljning: Framtagen handlingsplan.	
Ansvarig (funktion)	Barn-, utbildnings-, och kulturförvaltningen i Flens kommun Service- och teknikförvaltningen i Katrineholms kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas mat- och måltidsenheter eller motsvarande
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Matsvinnet behöver minska. Genom en handlingsplan struktureras arbetet upp utifrån lämpliga åtgärder för att minska matsvinnet.
Genomförande	En handlingsplan för att minska matsvinnet i offentlig verksamhet ska tas fram. Handlingsplanen ska finnas i respektive kommun och kopplas till kommunens egna måltidspolitiska program och behöver inte vara politiskt beslutad. Handlingsplanen ska innehålla kommunikationsinsatser som riktas till olika målgrupper där åtgärderna måste vara specifikt kopplade till respektive verksamhet. Kommunikationsinsatser ska i första hand samordnas så att alla kommunerna kan använda sig av samma material.
Resurser	Ordinarie budget för framtagandet. Själva genomförandet av handlingsplanen kan kräva mer resurser, verksamheter får då äska mer medel till åtgärder.
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 5.3: Löpande aktiv kommunikation om matsvinn till olika målgrupper.**Uppföljning: Upprättad kommunikationsplan och genomförda kommunikationsinsatser.**

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningen i Flens kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun?
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunikatörer i kommunerna Kommunikatör SVAAB Kommunernas mat- och måltidsenheter eller motsvarande Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Matsvinn sker inte bara inom offentlig verksamhet utan även hos restauranger, storkök och i hushåll. Genom riktade kommunikationsinsatser kan kommuner och SVAAB bidra till minskat matsvinn hos dessa aktörer.
Genomförande	Aktiv kommunikation i syfte att minska matsvinnet hos restauranger, storkök och hushåll, samt hos livsmedelsbutiker och lokal livsmedelsindustri. Under de första två åren tas en kommunikationsplan fram bland annat med exempel på åtgärder gällande hur dessa aktörer kan arbeta för att minska sitt matsvinn. Kommunikationsplanen tas fram av kommunikatörer i respektive kommun och insatserna ska samordnas.
Resurser	Inom ordinarie budget
Finansiär	Kommunerna och SVAAB

Mål 6: Cirkulariteten i kommunala om- och nybyggnadsprojekt ska öka.

Åtgärd 6.1: Upprätta en handlingsplan för att öka återanvändning och återvinning i kommunala byggprojekt.

Uppföljning: Handlingsplan framtagen. Åtgärder för ökad cirkularitet finns med i kommunala ombyggnads- och nybyggnadsprojekt.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningen i Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar Representanter från kommunala bolag och berörda förvaltningar
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Inom byggsektorn skapas årligen ca en tredjedel av allt avfall som uppkommer inom Sverige och en fjärdedel av allt det farliga avfallet. Kommunerna och de kommunala bolagen har en viktig roll som beställare och utförare av stora publika byggprojekt samt ansvaret för en stor andel av hyresbostäderna vilket innebär ett ansvar för livscykelperspektivet i både renoveringar av befintliga bestånd samt vid nybyggnation. Kommunerna har också en viktig roll att skapa förutsättningar för återbruk och som samordnande funktion. Målet är starkt kopplat till åtgärderna under delmålet om cirkulär ekonomi.
Genomförande	Varje förvaltning och bolag som berörs ska inventera och upprätta en handlingsplan för att öka cirkularitet i samtliga ombyggnads- och nybyggnadsprojekt som genomförs. Livscykelperspektivet ska beaktas redan i upphandlingsprocessen.
Resurser	Kan behövas externa resurser som kan ge förslag på rutin.
Finansiär	Kommunen och kommunala bolag

Åtgärd 6.2: Information och kommunikation med berörda parter för att öka återvinning och återanvändning.

Uppföljning: Genomförda informationsträffar och utvärdering av dessa.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas bygglovshandläggare Kommunikatörer från kommuner och bolag
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Kommunerna och de kommunala bolagen har en viktig roll som beställare och utförare av stora publika byggprojekt samt ansvarig för en stor andel av hyresbostäderna vilket innebär ett ansvar för livscykelperspektivet i både renoveringar av befintliga bestånd samt vid nybyggnation. Kommunerna kan också styra i rätt riktning via bygglovsarbetet, till exempel genom kontroll att lagstiftning kring utsortering av bygg- och rivningsavfall efterlevs.
Genomförande	Återkommande informationsträffar/ utbildning riktad mot bygglovshandläggare, byggnadsinspektörer, kontrollansvariga, och större byggherrar för att öka återvinning och återanvändning av bygg- och rivningsavfall. Kommunernas bygglovsavdelningar ansvariga för samordning.
Resurser	Ryms inom ordinarie budget
Finansiär	Kommunerna

Mål 7: Cirkulär ekonomi ska vara betydande som drivkraft i FKV-regionen genom att återbruk och återvinning av varor och material ökar.

Åtgärd 7.1: Kartlägga och inventera hur näringslivet arbetar med industriell symbios.

Uppföljning: Genomförd utredning.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltning i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas näringslivskontor eller motsvarande Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	I en cirkulär ekonomi behålls resurserna i samhällets kretslopp istället för att bli avfall. Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan. Ett exempel är industriell symbios där verksamheters restprodukter eller avfall

	kan användas som råvara eller nytthet. Genom företagande och innovation, samverkan mellan näringsliv och kommunerna baserat på cirkulära materialflöden och affärsmodeller, kan utvecklingen av en resurseffektiv, giffri, cirkulär och biobaserad ekonomi stärkas i regionen.
Genomförande	Flera verksamheter arbetar med industriell symbios idag men för att hitta goda exempel och kartlägga behoven så behövs en utredning för att bättre kunna anpassa åtgärder efter behov. Kartläggningen köps in eller genomförs i projektform tex i samarbete med högskola eller universitet.
Resurser	Externa resurser kan krävas för kartläggning
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 7.2: Kartlägga hur kommunerna arbetar med cirkulär ekonomi samt ta fram förslag på hur kommunerna kan utveckla arbetet.	
Uppföljning: Genomförd utredning.	
Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningen i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas inköpsavdelningar Miljöstrateg Andra relevanta funktioner på kommunerna till exempel arbetsmarknad
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan. Genom företagande och innovation, samverkan mellan näringsliv och kommunerna baserat på cirkulära materialflöden och affärsmodeller, kan utvecklingen av en resurseffektiv, giffri, cirkulär och biobaserad ekonomi stärkas i regionen.
Genomförande	Den cirkulära ekonomin finns idag men för att hitta goda exempel och kartlägga behoven så behövs en utredning för att kunna bättre anpassa åtgärder efter behov samt förslag på hur kommunerna kan samverka och utveckla verksamheterna för att öka förutsättningarna för cirkulär ekonomi i framtiden. Kartläggningen köps in eller genomförs i projektform. Omvärldsbevakning är nödvändig.
Resurser	Externa resurser, ekonomiska eller personella kan krävas för kartläggning
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 7.3: Kunskapsutbyte och samverkan mellan kommuner och näringsliv för att öka cirkulär ekonomi i FKV-regionen

Uppföljning: Genomförda gemensamma aktiviteter för att öka cirkulär ekonomi.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningen i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas näringslivskontor eller motsvarande Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan. I FKV-regionen ska fokus ligga på dialog mellan verksamheter för att främja samverkan mellan kommunerna och näringslivet för att skapa förutsättningar för återbruk som en drivkraft i småföretagande samt kommunernas möjlighet att bidra till kompetenshöjning och dialog mellan parter i regionen.
Genomförande	För att skapa bra och varaktiga förutsättningar för kunskapsutbyte och nätverkande kan kommunerna bidra med att informera på näringslivsdagar, skapa förutsättningar för nätverk eller riktad kommunikation utifrån resultaten och behoven som framkommer i kartläggningarna som ska genomföras.
Resurser	Ingår i ordinarie verksamhet för till exempel näringslivsträffar
Finansiär	Ordinarie budget

Åtgärd 7.4: Ta fram en handlingsplan/ eller motsvarande för att öka den cirkulära ekonomin i FKV-regionen.

Uppföljning: Handlingsplan/ eller motsvarande upprättad. Genomförda projekt.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningen i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas näringslivskontor eller motsvarande Miljöstrateg Representanter från näringslivet
Startdatum	2024
Slutdatum	2026
Bakgrund/Varför	Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan. Genom företagande och innovation, samverkan mellan näringsliv och kommunerna baserat på cirkulära materialflöden och affärsmodeller, kan utvecklingen av en

	resurseffektiv, giffri, cirkulär och biobaserad ekonomi stärkas i regionen.
Genomförande	För att öka förutsättningarna för cirkularitet i regionen behöver varje kommun utifrån resultaten och behoven som framkommer i kartläggningarna ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärder. Under planperioden ska minst två projekt vara genomförda i varje kommun.
Resurser	Ordinarie budget för framtagandet. Själva genomförandet av handlingsplanen kan kräva mer resurser, verksamheter får då åska mer medel till åtgärder.
Finansiär	Kommunerna / näringslivet

Målområde - Nedskräpning

Mål 8: Nedskräpning och utsläpp av mikroplaster ska minska och förebyggas.

Åtgärd 8.1: Varje kommun ska ha en aktuell plan för minskad nedskräpning och utsläpp av mikroplaster. Uppföljning: Uppföljning sker utifrån genomförda åtgärder enligt handlingsplanerna.	
Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningen Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Funktioner som är ansvariga för åtgärder i respektive handlingsplan
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Nedskräpade miljöer bidrar till en upplevelse av otrygghet, att minska nedskräpningen är därmed ett led i att öka tryggheten i offentliga miljöer. Genom att implementera ett strategiskt arbetssätt kan nedskräpning minskas. När kommunerna har en aktuell plan för hur man ska arbeta för att minska nedskräpningen kan ett långsiktigt arbete mot nedskräpning säkerställas.
Genomförande	Varje kommun ska ha en aktuell plan för minskad nedskräpning. Planen kan anpassas efter de lokala behoven och förutsättningar men några områden är identifierade som extra viktiga och bör finnas med i samtliga kommuners plan. <i>1. Arbete med kommunikation och kampanjer. ex. skräpplockardagar</i> Uppmuntra och stöda det lokala arbetet mot nedskräpning och samtidigt visa att vi arbetar för en skräpfri kommun <i>2. Nudgingåtgärder</i> Genom att "knuffa" personer i rätt riktning kan man minska nedskräpning. Detta kallas för "nudging", vilket innebär att implementera åtgärder som gör det lättare för individer att göra en beteendeförändring.

	3. Samarbeta med näringsidkare - samarbete mellan kommunen och caféverksamheter, butiker samt restauranger/snabbmatsrestauranger Planen ska innehålla en förklaring till hur man vill samarbeta med näringslivet för att minska nedskräpning av exempelvis take-away muggar, glassbehållare och snabbmatsförpackningar mm. 4. Undersöka vad det finns för källor till utsläpp av mikroplaster i kommunerna och ta fram åtgärder för att begränsa utsläppet av dem. I planen ska det finnas förklarat hur kommunen ska arbeta med att begränsa och förebygga utsläpp av mikroplaster i natur och vattendrag.
Resurser	Kommun ansvarar för arbetstiden att ta fram planen, implementera arbetet och följa upp planen. I respektive plan tas beslut om finansiering. Eventuella resurser för åtgärder i planen beslutas i respektive kommun vid framtagande och revidering av plan.
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 8.2: Utföra årliga skräpmätningar.	
Uppföljning: Genomförda skräpmätningar och dess resultat över tid.	
Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen i Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Kommunledningsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommuners miljöstrateger Kommunernas tekniska enhet eller motsvarande
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Skräpmätningar ökar kunskapen om skräpet. Genom att mäta skräp kan man få en anvisning om var och vilka slags skräp som är vanligast i våra kommuner vilket kan hjälpa oss i utformningen av förebyggande insatser. På så sätt ökar också möjligheten att påverka aktörer som bidrar till nedskräpningen. Genom mätningarna blir det också lättare att följa upp om åtgärderna har fungerat.
Genomförande	Varje kommun tar fram egna rutiner för hur skräpmätningen ska genomföras och på vilka platser utefter kommunernas förutsättningar.
Resurser	Kommun ansvarar för utförandet av skräpmätningar
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 8.3: Vid arrangemang som festivaler och idrottsevenemang där det finns risk för nedskräpning utomhus ska kommunen och arrangören samverka för att minska nedskräpningen.

Uppföljning: Uppföljning av hur samverkan med arrangörer har gått vid relevanta arrangemang

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun Kultur- och fritidsförvaltningen i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas miljöstrateg Kommuners ansvariga för uthyrning av kommunens mark Kommunernas tekniska enhet eller motsvarande
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	För att minska nedskräpning i samband med större evenemang som arrangeras av externa aktörer eller kommunens verksamhet ska kravställas och samverkan ske kring avfallshantering och avfallssortering.
Genomförande	När större evenemang där risk för nedskräpning utomhus finns ska kommunen upprätthålla en dialog med arrangören angående avfallshantering och avfallssortering. Arrangören är ansvarig för att platsen inte lämnas nedskräpad. Kommunen kan ställa krav på arrangörer som utför aktiviteter på kommunal mark och uppmuntra till källsortering i det mån det är möjligt. På privat mark regleras beställning av hämtning av avfall efter gällande taxa och föreskrifter.
Resurser	Arbetstid för kommunen för att upprätthålla dialogen med arrangörer samt resurser vid eventuellt samarbete.
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 8.4: Synlig städning som en del i det förebyggande arbetet.

Uppföljning: Uppföljning sker av genomförda synliga städinsatser.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningen Flens kommun Service och teknikförvaltningen i Katrineholms kommun Samhällsbyggnadsförvaltning i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas miljöstrateg Kommunernas tekniska enhet eller motsvarande Kommunernas kommunikatörer
Startdatum	2023
Slutdatum	2032

Bakgrund/Varför	Synlig städning kan fungera som en typ av förebyggande arbete. Att till exempel genomföra skräpdyk är ett sätt att synliggöra problemet med skräp i våra sjöar och vattendrag och på så sätt påverka människors beteenden.
Genomförande	Synliga städinsatser, till exempel skräpdyk, genomförs och kommuniceras ut till media och allmänhet för att synliggöra problemet med skräp i sjöar och vattendrag.
Resurser	Arbetstid för kommunerna
Finansiär	Kommunerna

Åtgärd 8.5: Kartlägga problemet med dumpning och säkerställa att det finns rutiner vid hantering av ärenden gällande dumpningsärenden.

Uppföljning: Framtagna rutiner efterföljs samt genomförd kartläggning.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltning i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Miljöstrateger Miljötillsyn Tekniska kontoret eller motsvarande
Startdatum	2023
Slutdatum	2025 (för kartläggning av ärenden samt eventuellt framtagning och implementering av nya rutiner) 2032 (återkommande kartläggningar av problem och revidering av rutiner)
Bakgrund/Varför	Precis som nedskräpning bidrar illegal dumpning till miljöproblem, sanitära problem med råttor och andra skadedjur, stora kostnader för renhållning, indirekta kostnader i form av värdeminskning av fastigheter, ökad otrygghet, risk för ökad brottslighet med mera.
Genomförande	Kommunerna ska säkerställa att det finns rutiner för hur man hanterar ärenden och klagomål om dumpning. Rutiner tas fram under de första två åren av planperioden och revideras vid behov.
Resurser	Arbetstid av kommunerna
Finansiär	Kommunerna

Målområde - Förhindra spridning av farliga ämnen

Mål 9: Mängden farligt avfall i hushållens restavfall ska minska

Åtgärd 9.1: Återkommande kommunikationsinsatser om farligt avfall riktat till hushåll. Uppföljning: Genomförda kommunikationsinsatser. Plockanalyser i hushållens restavfall.	
Ansvarig (funktion)	SVAAB
Projektmedlemmar (funktion)	Kommunernas kommunikatörer Kommunikatör SVAAB Miljöstrateg
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	En halv procent av det som finns i hushållens restavfall är farligt avfall, enligt en undersökning från Avfall Sverige som genomfördes i 109 svenska kommuner under åren 2013–2016. Farligt avfall kan skada människor och miljö om det inte hanteras på rätt sätt. Batterier, färg, elektronik och nagellack är exempel på farligt avfall som förekommer mycket i hemmet.
Genomförande	Genomföra kommunikationsinsatser för att informera invånarna om farligt avfall. Det kan till exempel handla om vad som räknas som farligt avfall och hur det ska hanteras, om hur gamla läkemedel ska hanteras samt vilka miljöfarliga produkter i hemmet som lätt kan bytas ut mot mindre miljöfarliga produkter. Kommunikationen sker genom lämpliga fysiska och digitala kanaler.
Resurser	Eventuellt behövs externa resurser till kommunikationsinsatser. Plockanalys del av ordinarie arbete.
Finansiär	SVAAB

Åtgärd 9.2: Dialog med fastighetsägare om att införa fastighetsnära insamling av farligt avfall för flerbostadshus. Uppföljning: Antal fastighetsägare som har infört insamling av farligt avfall.	
Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltning i Flens kommun Samhällsbyggnadsförvaltning i Katrineholms kommun Samhällsbyggnadsförvaltning i Vingåkers kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Miljöstrateger Kommunala bostadsbolag
Startdatum	2023

Slutdatum	2026
Bakgrund/Varför	Tillgängligheten kan vara avgörande för hur invånare hanterar sitt farliga avfall. Att införa fastighetsnära insamling av farligt avfall till framförallt boende i flerbostadshus antas därför kunna minska andelen farligt avfall i hushållens restavfall.
Genomförande	Först behövs en utredning av hur många flerbostadshus som inte har tillgång till fastighetsnära insamling av farligt avfall, därefter ska en dialog med fastighetsägarna startas upp med syfte att de ska införa detta.
Resurser	Detta är ett uppdrag utöver det ordinarie arbetet, det behövs tillsättas resurser.
Finansiär	Kommunen

Mål 10: Mängden miljöfarliga produkter som finns inom och köps in av kommunkoncernen ska minska.

Åtgärd 10.1: Varje förvaltning och bolag ska upprätta en plan för att byta ut miljöfarliga kemikalier mot bättre alternativ. Uppföljning: Undersökning huruvida de miljöfarliga kemikalierna har minskat och vad som har bytts ut mot bättre alternativ.	
Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltningar i respektive kommun SVAAB (för egen del)
Projektmedlemmar (funktion)	Miljöstrateg Representanter från kommunala bolag Representanter från relevanta förvaltningar Inköp/upphandling
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Spridningen av farliga ämnen behöver förebyggas och minska för att skydda människors hälsa och den biologiska mångfalden. Enligt miljöbalkens produktvalsprincip ska kemiska produkter som kan befaras medföra risk för människa eller miljö inte användas om de kan ersättas med produkter som kan antas vara mindre farliga.
Genomförande	Först behöver samtliga förvaltningar och bolag göra en inventering av sina miljöfarliga kemikalier, därefter ska de undersöka vad som kan bytas ut mot bättre alternativ. En plan för substitutionen ska fastställas. Hjälp kan fås av Substitutionscentrum.
Resurser	Ordinarie budget.
Finansiär	Kommunen Kommunala bolag

Åtgärd 10.2: Upprätta rutin för inköp av miljöfarliga kemikalier samt arbeta för att öka uppföljningen av dessa inköp.

Uppföljning: Undersökning ifall avsteg från rutinen har gjorts och varför.

Ansvarig (funktion)	Kommunledningsförvaltning i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Miljöstrateger Inköp/upphandling
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Den offentliga sektorn i Sverige upphandlar årligen varor och tjänster för mellan 450 och 535 miljarder kronor. Genom att ställa miljökrav i offentlig upphandling stimuleras producenter till att utveckla miljöanpassade varor och tjänster. Offentliga organisationer kan därmed vara drivande aktörer mot en cirkulär ekonomi, där miljöfarliga ämnen fasas ut för att material ska kunna återanvändas i nya varor.
Genomförande	Först ska en rutin för inköp av miljöfarliga kemikalier upprättas, därefter ska kommunen jobba för att rutinen alltid följs och därför regelbundet följa upp dessa inköp. Rutiner ska införas under de två första åren av planperioden.
Resurser	Ordinarie budget.
Finansiär	Kommunen

Mål 11: Spridning av farliga ämnen från nedlagda deponier ska minska.

Åtgärd 11.1: Inventera risk avseende spridning av miljöstörande ämnen från alla nedlagda deponier.

Uppföljning: Utifrån fastställda riskklasser.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Miljötillsyn
Startdatum	2023
Slutdatum	2025
Bakgrund/Varför	Deponier samlar stora mängder miljögifter på en begränsad yta. Läckage från deponier riskerar att påverka människors hälsa och miljön genom förorening av mark och vatten. Hur stor miljö- och hälsopåverkan som en deponi har beror på dess lokalisering, de skyddsåtgärder som konstruerats och på det deponerade avfallens egenskaper. För att minska miljöpåverkan måste först deponins riskklass fastställas.

Genomförande	Inventera och fastställa alla nedlagda deponiers riskklass, inventeringen ska ske enligt MIFO fas 1.
Resurser	Externa resurser kan krävas.
Finansiär	Kommunen

Åtgärd 11.2: Utifrån inventerad risk utreda behovet av miljöövervakning och skyddsåtgärder vid aktuella deponier.

Uppföljning: Utifrån vilka beslut om skyddsåtgärder som tagits vid aktuella deponier.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Miljötillsyn
Startdatum	2024
Slutdatum	2027
Bakgrund/Varför	Nedlagda deponiers miljöpåverkan kan förebyggas och minskas av miljöövervakning och skyddsåtgärder. Skyddsåtgärder kan vara konstgjorda barriärer, bottentätningar, lakvattenbehandling, dikning för att förhindra inträngande av grundvatten, och sluttäckning av deponin. Behovet av skyddsåtgärder styrs av den omgivande miljöns känslighet.
Genomförande	MIFO fas 2 ska genomföras för alla deponier som har fått riskklass 1 eller 2, där beslut fattas om behov av miljöövervakning och skyddsåtgärder
Resurser	Kan krävas externa resurser.
Finansiär	Kommunen

Åtgärd 11.3: Säkerställa att nedlagda deponier inkluderas och prioriteras i enlighet med den kommunalt fastställda tillsynsplanen för förorenad mark.

Uppföljning: Utifrån åtgärder och beslut gällande nedlagda deponier.

Ansvarig (funktion)	Samhällsbyggnadsförvaltningar i respektive kommun
Projektmedlemmar (funktion)	Miljötillsyn
Startdatum	2023
Slutdatum	2032
Bakgrund/Varför	Det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik går ut på att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Att förorenade områden ska vara åtgärdade ingår i miljö kvalitetsmålet Giffri miljö. Naturvårdsverkets bedömning är att saneringstakten behöver öka för att det ska lyckas.
Genomförande	Kontinuerligt säkerställa att arbete med nedlagda deponier prioriteras i enlighet med tillsynsplanen för förorenad mark.
Resurser	Ordinarie arbete.
Finansiär	Kommunen

UTKAST

Bilaga 2. Nulägesbeskrivning

2.1 Kommunfakta

Flen

Flens kommun har en landareal på 826 km² med 16 431 invånare och 7 597 hushåll. Majoriteten bor i småhus eller hyresrätt i flerbostadshus. Antalet fritidshus inom Flens kommun är högt, 2 790 stycken, vilket kan jämföras med antal småhus som är 4 496 stycken. Förutom centralorten består Flen av sju tätorter: Bettna, Hälleforsnäs, Malmköping, Mellösa, Skebokvarn, Sparreholm och Vadsbro. 24,1 % av kommunens invånare bor på landsbygden. Flens kommun är den största arbetsgivaren med 1 336 tillsvidareanställda. I Flens kommun finns drygt 1 100 registrerade företag, de flesta är mindre företag med 1–5 anställda. Företag med 50–99 anställda inom kommunen är Dellner Dampers AB, Flens Byggelement AB, ICA Kvantum, Op System AB, Switsbake Int AB och Vrena Mekaniska Verkstad AB. De större företagen, med 150–200 anställda, är Volvo Parts AB och Unilever Produktion.

Katrineholm

Katrineholms kommun har en landareal på 1 025 km² med 34 765 invånare och 16 102 hushåll. Bostads- och hyresrätter är en stor del av hushållens boendeform, 10 219 stycken. Det finns 8 205 småhus och 2 079 fritidshus i kommunen. Förutom centralorten Katrineholm har kommunen sju tätorter: Bie, Björkvik, Forssjö, Julita/Åsköping, Sköldinge, Strängsjö och Valla.

Katrineholms kommun är den största arbetsgivaren med drygt 3 000 anställda inom 100 olika yrken. De största privata arbetsgivarna är SKF Mekan och Kronfågel.

Vingåker

Vingåkers kommun har en landareal på 370 km² med 9 164 invånare och 4 166 hushåll. I Vingåker är en- och tvåfamiljshus den vanligaste bostadendeformen, 2 844 hushåll. Antalet fritidshus är 1 176 hushåll och bostads- och hyresrätter är 1 410 hushåll. Förutom centralorten består Vingåker av fem tätorter: Baggetorp, Högsjö, Lappe, Marmorbyn och Österåker. Ungefär två tredjedelar av kommunens invånare bor i centralorten medan en tredjedel återfinns på landsbygden och i tätorterna.

I Vingåkers kommun finns 510 registrerade företag som tillsammans genererar 1 722 arbetstillfällen. Vingåker har, jämfört med övriga landet, en större offentlig tjänsteverksamhet och kommunen är den i särklass största arbetsgivaren med ungefär 700 anställda.

2.2 Kommunalt ansvar för avfallshantering

Kommunen har ansvar för insamling, hantering och behandling av hushållsavfall och returpapper, bortsett från det avfall som omfattas av producentansvar. Kommunens ansvar gäller även jämförligt avfall från verksamheter. Kommunens ansvar framgår av 15 kapitlet i Miljöbalken.

Det kommunala ansvaret omfattar följande fraktioner:

- Restavfall
- Matavfall
- Returpapper
- Grovavfall
- Trädgårdsavfall
- Latrin
- Slam från små enskilda avloppsanläggningar och från fettavskiljare
- Farligt avfall från hushåll

2.3 Organisation och insamlingssystem

Sörmland Vatten och Avfall AB (Sörmland Vatten) sköter, på uppdrag av Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner, kundregister, fakturering och drift av renhållningsverksamheten.

Kommuninvånarna erbjuds insamling av hushållsavfall på flera olika sätt. Matavfall och restavfall samlas in i kärl vid bostaden. För samtliga hushåll och verksamheter sker insamlingen av matavfall i särskilda gröna påsar som lämnas i samma kärl som restavfallspåsarna. Matavfallspåsarna sorteras sedan ut genom optisk sortering. Insamlingen sker genom upphandlad entreprenör.

Grovavfall, trädgårdsavfall och farligt avfall samlas in via kommunernas återvinningscentraler. Det finns en återvinningscentral i respektive kommun. Farligt avfall kan också lämnas till Miljöbilen under delar av året. I kommunerna finns flera återvinningsstationer som producenterna ansvarar för, där hushållen kan lämna förpackningar och returpapper.

Slam från små avlopp samlas in genom upphandlad entreprenör och behandlas av Sörmland Vatten och Avfall. Idag återförs allt slam från små avlopp till åkermark genom det kvalitetsarbete som Sörmland Vatten genomför kopplat till Revaq-certifiering¹. Slammet från små avlopp behandlas genom mesofil rötning vid Rosenholms reningsverk, Katrineholms kommun. Efter den pågående ombyggnationen är klar kommer detta ske genom termofil rötning.

I Julita, Katrineholms kommun finns idag två externslambrunnar som tar emot ca 4 500 m³/år för återanvändning av slam till åkermark. Detta slam är inte Revaq certifierat.

Allt slam från små avlopp i Flens kommun behandlas i avloppsreningsverket i Flen. Slam från Vingåker som samlas in under månaderna april till oktober läggs på vassbädd, resterande månader samlas slammet in och rötas vid Vingåkers reningsverk.

Även i framtiden är målet att kunna sprida slam från små avlopp på åkermark. Utredningen "Hållbar slamhantering" SOU 2023:3 lämnade sitt betänkande i januari 2020. Utredningen har två alternativa huvudförslag, antingen totalförbud mot spridning av avloppsslam eller spridningsförbud med undantag för hygieniserat och kvalitetssäkrat slam på produktiv jordbruksmark. Betänkandet har varit ute på remiss, några beslut är ännu inte fattade.

2.4 Avfall under kommunalt renhållningsansvar

Matavfall

Matavfall är biologiskt lättnedbrytbart avfall eller livsmedelsavfall från hushåll eller verksamheter som restauranger, storkök, butiker eller livsmedelsindustrier. Matavfall är rester av det man äter som till exempel blivit över, har bortrensats eller är utgången.

Matavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Matavfallet ska lämnas i de särskilda påsar eller separata kärl som tillhandahålls för ändamålet av renhållaren. Närmare vägledning angående vad som utgör matavfall framgår av de sorteringsanvisningar som tillhandahålls av renhållaren. Egen matavfallskompostering ska anmälas till tillsynsmyndigheten enligt vad som framgår i föreskrifterna om avfallshantering.

Grovavfall

Grovavfall utgörs av hushållsavfall som på grund av sin beskaffenhet inte ryms i avsett kärl eller behållare för hushållsavfall, så kallat skrymmande avfall, exempelvis utrangerade möbler, cyklar, barnvagnar och större emballage. Grovavfall från hushåll kan transporteras till någon av

¹ Revaq är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen och skapa en hållbar återföring av växtnäring

kommunens återvinningscentraler av fastighetsägare/nyttjanderättshavare/boende och lämnas där. Grovavfallet kan också, efter beställning och enligt schema som publiceras på renhållarens hemsida, hämtas vid fastigheten av renhållaren eller den renhållaren anlitar. Hämtning förutsätter att avfallet buntas eller emballeras på lämpligt sätt samt förses med märkning så det tydligt framgår att det är grovavfall och från vilken fastighet detta härrör.

Bygg- och rivningsavfall som inte produceras i yrkesmässig verksamhet

Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet ingår i det kommunala ansvaret och lämnas till kommunens återvinningscentral. Sortering sker enligt kommunens anvisningar.

Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på den egna fastigheten eller lämnas på kommunens återvinningscentral.

Latrin

Latrin är avföring och urin som i detta sammanhang kommer från olika typer av torrtoaletter. Latrin från Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner ingår i ett kretslopp för jordbruket där växtnäringen återförs till produktiv mark. Latrin hygieniseras och återvinns genom en metod som kallas våtkompostering. Antal abonnemang var totalt 584 stycken i regionen under 2020.

Slam från små avlopp och från fettavskiljare

Slam från små avlopp omfattar slam från slamavskiljare, BDT- brunnar², slutna tankar och små reningsverk. Slam från små avlopp i Flens och Vingåkers kommuner behandlas vid reningsverken. I Katrineholms kommun körs slam från små avlopp delvis till reningsverket men även till externslambrunnarna för hygienisering innan spridning på åkermark. Antal anläggningar var totalt 7 247 stycken i regionen under 2020.

Fettavskiljar slam samlas upp i fettavskiljare i restauranger, storkök och liknande platser. Det fett som samlas in från pumpstationer och reningsverk kört i nuläget till Kumla för distribuering medans verksamheterna själva ombesörjer insamling och bortskaffande. Antal anläggningar var totalt 119 regionen under 2020.

Hushållens farliga avfall

Farligt avfall innehåller eller består av ämnen som har farliga egenskaper för människor eller miljö och som exempelvis är giftigt, cancerframkallande, frätande, fosterskadande, miljöfarligt, smittförande eller brandfarligt. Farligt avfall är ett sådant ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med en asterisk (*) i avfallsförordningens (2011:927) eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 § samma förordning. Olika slags farligt avfall får inte blandas. Farligt avfall kan lämnas till återvinningscentralen. Inlämnat farligt avfall ska vara väl förpackat så att det går att hantera och lagra utan att det innebär risker för personal och utrustning. På förpackningen ska innehållet tydligt vara angivet. Hämtning av utsorterat farligt avfall sker genom insamling enligt schema som publiceras på renhållarens hemsida.

² BDT står för bad-, disk- och tvättvatten.

Med farligt avfall avses bland annat:

- färg, tryckfärg, lim och hartser som innehåller farliga ämnen
- kemikalier
- lim, t.ex. kontaktlim, epoxylim, spackel
- syror och basiskt avfall (t.ex. frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut)
- spillolja och annat oljeavfall
- fotokemikalier, t.ex. fix och framkallare
- bekämpningsmedel
- lösningsmedel
- kvicksilveravfall, t.ex. termometrar, barometrar, reläer
- aerosoler (sprayburkar)
- cytostatika
- el- och elektronikavfall

Kasserade sprutor och kanyler

Kasserade sprutor och kanyler ska, väl emballerade så att skada, ohälsa, annan olägenhet eller risk för olycksfall inte uppkommer, läggas i behållare för kasserade sprutor och kanyler som kan hämtas på apotek. Fyllt behållare återlämnas till ett apotek där avtal finns eller till återvinningscentralen. Kommunerna har tecknat avtal med apotek för hantering av kasserade sprutor och kanyler från hushåll.

Återanvändbara varor och produkter

Produkter och varor som är hela och rena men som ägaren har för avsikt att göra sig av med bör i första hand lämnas på ett sätt så att de kan användas av någon annan och genom det förlängs produktens livslängd. Detta görs genom att lämna produkterna till secondhand eller loppis. Det är också möjligt att lämna produkter och varor till återanvändning på återvinningscentralen i Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner.

2.5 Avfall under producentansvar

Avfall som omfattas av producentansvaret ska hanteras enligt särskilda anvisningar från respektive producent. Återvinningsbart material ska sorteras ut och lämnas till den plats som producenten anvisar. Producenterna har ansvar för insamling och behandling av följande fraktioner:

- Förpackningar av *papper, plast, metall och glas*
- Småbatterier och blybatterier
- El- och elektronikavfall
- Däck
- Bilar
- Läkemedel

Förpackningar av papper, plast, metall och glas

Förpackningar av papper, metall, plast, färgat och ofärgat glas. Tidningar och returpapper ska (till och med 2021) lämnas vid en återvinningsstation (ÅVS), i ett fastighetsnära system som fastighetsägaren tillhandahåller eller på annan plats som anvisas av producent.

Småbatterier och blybatterier

Producenterna har skyldighet att se till att småbatterier samlas in i holkar som bland annat finns på återvinningsstationer och återvinningscentraler. Större batterier som till exempel bilbatterier kan lämnas på återvinningscentralen

El- och elektronikavfall

Avfall i form av uttjänta elektriska och elektroniska produkter omnämns som el- och elektronikavfall och utgörs exempelvis av kyl- och frysskåp, spisar, TV-apparater och batteridrivna leksaker samt lysrör, lågenergilampor, glödlampor och batterier.

Hushållen ska lämna el- och elektronikavfall på kommunens återvinningscentral, i ett fastighetsnära system som fastighetsägaren tillhandahåller eller på annan plats som anvisats av producent.

Butiker som säljer el utrustning måste ta emot uttjänta elprodukter. I mindre butiker gäller "en mot en-principen", vilket innebär att du kan lämna ditt elavfall när du köper en ny liknande produkt.

El-Kretsen ansvarar för att det av kommunen insamlade el- och elektronikavfallet som omfattas av producentansvar kommer till rätt behandling och återvinning.

Undantag: Lysrör och andra ljuskällor med innehåll av kvicksilver ska hanteras som farligt avfall.

Bildäck

Kasserade/uttjänta bildäck, med eller utan fälg, ska lämnas till däckförsäljare eller på annan plats som anvisas av producent. De kan även lämnas på kommunens återvinningscentral. Svensk Däckåtervinning AB ansvarar för insamling av däck.

Bilar

Uttjänta bilar ska lämnas till plats som anvisas av producent. Det saknas uppgift om mängd bilar som återvinns i Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner.

Läkemedel

Läkemedel som inte är farligt avfall omfattas av producentansvar och ska lämnas till apoteken som har skyldighet att ta emot överblivna läkemedel.

Ytterligare avfall med producentansvar kan tillkomma. I sådana fall hänvisas till producenternas sorteringsanvisningar.

2.6 Avfallsmängder och behandling

Nedan presenteras avfallsmängderna som uppstår i respektive kommun och som ingår i det kommunala ansvaret. Därefter presenteras mängder av kommunalt verksamhetsavfall i samtliga kommuner.

Flen

Tabell 1 Avfallsmängder i Flens kommuner under 2020.

Kommunens befolkning och struktur (§2)

A1 : Invånare	16 431st.
A20 : Hushåll i en- och tvåfamiljshus	4 466 st.

A21 : Hushåll i flerbostadshus	3 549	st
A22 : Fritidshus	2 744	st
Avfall som kommunen ansvarar för (§3)		
Total insamlad mängd avfall (inkl. farligt avfall, slam och annat flytande avfall, exkl. förpackningar)	20 534	ton
Insamlad mängd matavfall till biologisk behandling	845	ton
Insamlad mängd farligt avfall	346	ton
Avfall som omfattas av producentansvar (§4)		
I6 : Förpackningar och returpapper, totalt	989	ton
Elavfall	256	ton
Batterier	36	ton
Insamlat hushållsavfall (§3)		
I1 : Mat- och restavfall	3 151	ton
Grovavfall	3 820	ton
Matavfall	845	ton
S8: Mängd insamlat latrin	14,7	ton
S7: Mängd slam från enskilda avloppsanläggningar	13 058	ton
Fettavskiljarlam	145	ton
Farligt avfall från hushåll	346	ton
Omhändertagande (§3 punkt 4)		
Å1 : Restavfall till energiåtervinning	2 306	ton
Å2: Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	0	ton
Å3: Grovavfall och impregnerat trä till förbränningsanläggning	2 724	ton
Å4: Matavfall till central komposteringsanläggning	0	ton
Å5 : Matavfall till central biogasanläggning	844	ton
Å19 : Matavfall till reningsverk	0,54	ton
Å6: Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	300	ton
Å7: Matavfall som hemkomposteras	46	ton
Å9: Matavfall via matavfallskvavn till avloppsledningsnätet	0,54	ton

Producentansvar (§4)		
Returpapper	259	To n
Pappersförpackningar	249	To n
Plastförpackningar	126	To n
Metallförpackningar	30	To n
Glasförpackningar	325	To n
Träförpackningar		St
Elavfall	256	To n
Bärbara batterier	4,2	To n
Bilbatterier	31	To n
Däck	53	To n
Bilar		

Katrineholm

Tabell 2 Avfallsmängder i Katrineholms kommun under 2020.

Kommunens befolkning och struktur (§2)		
A1 : Invånare	34 765	St
A20 : Hushåll i en- och tvåfamiljshus	7 324	St
A21 : Hushåll i flerbostadshus	9 286	St
A22 : Fritidshus	2 079	St
Avfall som kommunen ansvarar för (§3)		
Total insamlad mängd avfall (inkl. farligt avfall, slam och annat flytande avfall, exkl. förpackningar)	22 748	To n
Insamlad mängd matavfall till biologisk behandling	2 117	To n
Insamlad mängd farligt avfall	413	To n
Avfall som omfattas av producentansvar (§4)		
I6 : Förpackningar och returpapper, totalt	1 848	To n
Elavfall	570	To n

Batterier	54	To n
Insamlat hushållsavfall (§3)		
I1 : Mat- och restavfall	7 271	To n
Grovavfall	6 039	To n
Matavfall	2 117	To n
S8: Mängd insamlat latrin	11,8	To n
S7: Mängd slam från enskilda avloppsanläggningar	8 496	To n
Fettavskiljarslam	518	To n
Farligt avfall från hushåll	413	To n
Omhändertagande (§3 punkt 4)		
Å1 : Restavfall till energiåtervinning	5 143	To n
Å2: Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	0	To n
Å3: Grovavfall och impregnerat trä till förbränningsanläggning	4 459	To n
Å4: Matavfall till central komposteringsanläggning	0	To n
Å5 : Matavfall till central biogasanläggning	2 117	To n
Å19 : Matavfall till reningsverk	0	To n
Å6: Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	716	To n
Å7: Matavfall som hemkomposteras	101	To n
Å9: Matavfall via matavfallskvarn till avloppsledningsnätet	9	To n
Producentansvar (§4)		
Returpapper	386	To n
Pappersförpackningar	559	To n
Plastförpackningar	253	ton
Metallförpackningar	46	ton
Glasförpackningar	605	ton
Träförpackningar		St
Elavfall	570	ton
Bärbara batterier	9,2	ton

Bilbatterier	44	ton
Däck	75	ton
Bilar		

Vingåker

Tabell 3 Avfallsmängder i Vingåkers kommun under 2020.

Kommunens befolkning och struktur (§2)		
A1 : Invånare	9 164	st
A20 : Hushåll i en- och tvåfamiljshus	2 844	st
A21 : Hushåll i flerbostadshus	1 562	st
A22 : Fritidshus	1 167	st
Avfall som kommunen ansvarar för (§3)		
Total insamlad mängd avfall (inkl. farligt avfall, slam och annat flytande avfall, exkl. förpackningar)	9 156	ton
Insamlad mängd matavfall till biologisk behandling	512	ton
Insamlad mängd farligt avfall	155	ton
Avfall som omfattas av producentansvar (§4)		
I6 : Förpackningar och returpapper, totalt	583	ton
Elavfall	168	ton
Batterier	21	ton
Insamlat hushållsavfall (§3)		
I1 : Mat- och restavfall	1 634	ton
Grovavfall	3 254	ton
Matavfall	512	ton
S8: Mängd insamlat latrin	11,9	ton
S7: Mängd slam från enskilda avloppsanläggningar	3 961	ton
Fettavskiljar slam	139	ton
Farligt avfall från hushåll	155	ton
Omhändertagande (§3 punkt 4)		
Å1 : Restavfall till energiåtervinning	1 123	ton
Å2: Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	ET	ton

Grovavfall och impregnerat trä till förbränningsanläggning	2 323ton
Å4: Matavfall till central komposteringsanläggning	0 ton
Å5 : Matavfall till central biogasanläggning	512 ton
Å19 : Matavfall till reningsverk	0 ton
Å6: Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	215 ton
Å7: Matavfall som hemkomposteras	16,4 ton
Å9: Matavfall via matavfallskvarn till avloppsledningsnätet	0,20 ton
Producentansvar (§4)	
Returpapper	144 ton
Pappersförpackningar	162 ton
Plastförpackningar	74 ton
Metallförpackningar	15 ton
Glasförpackningar	188 ton
Träförpackningar	St
Elavfall	168 ton
Bärbara batterier	2,7 ton
Bilbatterier	18,8 ton
Däck	31 ton
Bilar	

Verksamhetsavfall som uppstår i kommunernas verksamheter

Ett verksamhetsavfall som uppstår inom kommunerna är slam från kommunernas avloppsreningsverk (ARV). För flera av de mindre avloppsreningsverken sker transport av slammet till ett större avloppsreningsverket för behandling och avvattnings. Mängderna som lämnar reningsverken varierar mellan åren, vilket beror på när slammet kan avsättas till mottagare och möjligheterna till lagring vid reningsverken. Mängderna som avsattes under 2020 för respektive reningsverk framgår av Tabell 4.

Tabell 4 Mängd och avsättning för slam från kommunala avloppsreningsverk (ARV)

Avloppsreningsverk	Mängd slam till behandling (ton TS ⁴)	Behandling
Flen ARV ¹ , Flens kommun	513 585	Gödning av jordbruksmark Annan användning t.ex. mellanskiktsslager i deponi
Rosenholm ARV, Katrineholms kommun	670	Gödning av jordbruksmark

Julita ARV ² , Katrineholms kommun	12	Gödning av jordbruksmark
Vingåker ARV ³ , Vingåkers kommun	0	

- 1). Flens ARV tar emot slam från Bettna ARV, Malmköpings ARV, Sparreholms ARV och Vadsbro ARV. Slam som används som sluttäckning av deponi har haft ett för högt metallinnehåll för att kunna användas som gödning av jordbruksmark/skogsmark.
- 2). Slammet pumpas till Julita externslambrunn.
- 3). Vingåker ARV tar emot slam från Forsby ARV och Österåker ARV. Under 2020 lämnade inget slam reningsverket.
- 4). TS står för torrsubstans.

Övrigt verksamhetsavfall

I övrigt saknas tillförlitlig statistik om vilka mängder av verksamhetsavfall som olika företag och branscher genererar.

Bilaga 3: Nulägesbeskrivning för hantering av avfallsfrågor vid fysisk planering

I denna bilaga följer en beskrivning för respektive kommun avseende hur avfall hanteras inom kommunernas översiktsplaner samt i övrig planering.

Flens kommun

Flens kommuns nuvarande översiktsplan är från hösten 2018 och sträcker sig ungefär 20 år framåt i tiden men med längre utblickar. Flens kommun kommer antingen att ta fram en planeringsstrategi innan 2024 alternativt revidera Översiktsplanen i början av nästa mandatperiod. Den fördjupade översiktsplanen för Flens stad antogs 2014 och har en tidshorisont som sträcker sig till 2030 med utblick mot 2050.

I Flens översiktsplan utgör avfallstrappan en grund, d.v.s. vikten av att förebygga uppkomsten av avfall samt att resurserna i det avfall som uppstår ska tas omhand så långt det går eftersträvas och stöds vid planeringen. Översiktsplanen pekar också på att det ska vara lätt för boende att kunna sortera sitt hushållsavfall.

Det konstateras vidare generellt att avfall kräver utrymme. I planen har behov av att skapa ytor för fler återvinningsstationer (ÅVS) i strategiska lägen identifierats och ett ställningstagande är att ÅVS:er ska placeras så de finns belägna inom gångavstånd för de boende. Däremot saknas beskrivning av behovet av mark för återvinningscentraler, för mottagande av hushållens farliga avfall och grovavfall, samt plats för omlastning av hushållsavfall.

Planen beskriver också vikten av att i den fysiska planering ta hänsyn till och skapa god framkomlighet för de fordon som fraktar avfall, något som bidrar till en tryggare trafikmiljö och god arbetsmiljö.

Ett viktigt ställningstagande är också att Flens kommun arbetar aktivt med avfallshantering genom att fortlöpande arbeta med målen i avfallsplanen, vilket tydligt kopplar avfallsplanen till översiktsplanen.

För alla planer gällande fysisk planering lämnas Sörmland Vatten möjlighet till synpunkter gällande avfallsfrågor i samrådsförfarandet. Sörmland Vatten lämnas också möjlighet att komma med synpunkter i bygglovsprocessen utifrån ett avfallsperspektiv.

Katrineholms kommun

Nuvarande Översiktsplan 2030 (del stad och del landsbygd) aktualitetsprövades 2019 och då kom man fram till att den gäller till och med år 2024. Därför påbörjas arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för antagande innan slutet på 2024. Den nya översiktsplanen ska omfatta hela kommunen.

I kommunens översiktsplan lyfts avfallstrappan fram och intentionen att klättra så högt upp som möjligt, dvs att i första hand undvika att avfall uppstår.

Översiktsplanen innehåller beskrivningar av hur avfallshanteringen är ordnad idag där de viktigaste funktionerna som kräver utrymme ingår i beskrivningarna. Det framgår i översiktsplanen att insamling av hushållsavfall till stor del sker i kärl som är placerade intill varje fastighet.

I planen beskrivs vidare att det i Katrineholm finns en återvinningscentral, Vika, där största delen av materialet återvinns eller återbrukas och att det insamlade hushållsavfallet fraktas till Vika för omlastning och transporteras därefter till Tekniska Verken i Linköping för behandling.

I översiktsplanen framgår vidare att det inom kommunen finns femton stycken återvinningsstationer och en återvinningscentral där hushållen kan lämna sitt avfall. Ansvar för återvinningsstationerna har Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI).

Den riktlinje som fastställs i översiktsplanen är att avfallshanteringen ska skötas i enlighet med avfallsplanen och föreskrifterna vilket tydligt kopplar avfallsplanen till översiktsplanen.

För alla planer gällande fysisk planering lämnas Sörmland Vatten möjlighet till synpunkter gällande avfallsfrågor i samrådsförfarandet. Sörmland Vatten lämnas också möjlighet att komma med synpunkter i bygglovsprocessen utifrån ett avfallsperspektiv.

Vingåkers kommun

Kommunfullmäktige förklarar 2018 gällande Översiktsplan antagen 2010 som inaktuell för de delar som berör befolkning och bostäder. Kommunfullmäktige uppdrar till Kommunstyrelsen att revidera översiktsplanen i sin helhet, för att kunna ta fram en plan anpassad för dagens förutsättningar när det gäller format, utvecklingsstrategi och struktur.

Det framgår i översiktsplanen att planen skapar förutsättningar för att tillgodose nödvändiga miljöförhållanden och långsiktig hushållning med mark, vattenområden, energi och råvaror. Genom detaljplaneprocessen skapas förutsättningar för en resurseffektiv och resurshushållande bebyggelsestruktur samt *säkra och hållbara transporter*.

I Vingåkers översiktsplan saknas beskrivningar avseende hur avfallshanteringens behov kan tillgodoses i den fysiska planeringen.

För alla planer gällande fysisk planering lämnas Sörmland Vatten möjlighet till synpunkter gällande avfallsfrågor i samrådsförfarandet. Sörmland Vatten lämnas också möjlighet att komma med synpunkter i bygglovsprocessen utifrån ett avfallsperspektiv.

Bilaga 4. Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avfallsanläggningar

Nedan presenteras de avfallsanläggningar i respektive kommun som är tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga.

Tabell 5 Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avfallsanläggningar i Flens kommun

Verksamhet	Lokalisering	Behandlingsmetod	Avfallsslag
ÅVC Frutorp Flen	Flen; Talja Frutorp	Mottagning, sortering, omlastning, krossning/flisning, kompostering	Icke-farligt och farligt avfall
Mariest Skrot & Rivningar	Flen; Flenmo Skrotgården, Mellösa	Återvinning	Skrot och metall
Saltvik Group Sweden AB	Flen; Nygatan, Sparreholm	Mottagning, återvinning	Icke-farligt avfall

Tabell 6 Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avfallsanläggningar Katrineholms kommun

Verksamhet	Lokalisering	Behandlingsmetod	Avfallsslag
Tekniska verken, Vika deponi och ÅVC	Katrineholm; Vika	Deponi, mellanlagring, sortering, mekanisk bearbetning	Icke-farligt och farligt avfall
Mirec	Katrineholm; Västra ind omr	Förbehandling, mekanisk bearbetning, mellanlagring	Elektronikavfall
Bosab	Katrineholm; logistikcentrum	Mellanlagring, sortering, mekanisk bearbetning	Icke-farligt avfall: asfalt, betong, bark, stubbar etc.
Tekniska verken, Kraftvärmeverket	Katrineholm; Kerstinboda	Förbränning	Icke-farligt och farligt avfall
Gasum	Katrineholm; Eriksberg	Biologisk behandling:rötning	Gödsel, avfall från livsmedelsindustri
Svensk kabelåtervinning	Katrineholm; logistikcentrum	Behandling, mellanlagring	Icke-farligt och farligt avfall
Coneco Sverige AB	Katrineholm; Logistikcentrum	Sortering, krossning mellanlagring	Icke-farligt avfall: massor, trä, bygg- och rivningsavfall, parkavfall
Valla bildemontering	Katrineholm; Valla	Mekanisk bearbetning och sortering, mellanlagring	Skrotbilar
Gogmans demontering AB	Katrineholm; Kerstinboda	Mekanisk bearbetning och sortering	Skrot

Stentorps Service AB	Katrineholm; Värmbol	Sortering, mellanlagring	Batterier, elektronikavfall
Katrineholms kommun	Katrineholm; Kerstinboda	Mellanlagring	Schaktmassor
Jerkers allservice	Katrineholm; Strångsjö	Mellanlagring	Icke-farligt avfall
Presto brandservice	Katrineholm; västra ind omr	Mellanlagring	Icke-farligt och farligt avfall; brandsläckningsutrustning
Sörmland Vatten Externslambrunnar	Katrineholm; Julita	Mellanlagring	Slam från slamavskiljare och slutna tankar

Tabell 7 Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avfallsanläggningar Vingåkers kommun

Verksamhet	Lokalisering	Behandlingsmetod	Avfallsslag
ÅVC Vingåker	Vik 1:5	Mottagning, sortering, omlastning, krossning/flisning, kompostering	Icke-farligt och farligt avfall
Vingåker Öster	Rågen 3	Mottagning, mellanlagring	Icke farligt avfall
Vingåker Söder	Sävstaholm 2:200	Mottagning, mellanlagring	Icke farligt avfall
Vingåker centralt	Sävstaholm 2:325	Mottagning, mellanlagring	Icke farligt avfall
Miljöcontainer Vik	Vik 1:5	Mottagning, sortering, omlastning	Icke-farligt och farligt avfall
Nordkalk	Forsby 2:50	Mottagning, mekanisk bearbetning	Icke-farligt och farligt avfall
KS-bygg AB	Svarvaren 4	Mottagning, sortering	Icke-farligt och farligt avfall
Rune Eriksson	Lindebol 1:20	Mottagning, sortering	Icke-farligt avfall
Kommunförrådet	Sävstaholm 2:325	Mottagning, sortering	Icke-farligt avfall
Låttra Gård	Låttra 3:3	Mottagning, sortering	Icke-farligt avfall
Oppunda Ei	Viren 6	Mottagning, sortering	Icke-farligt och farligt avfall
Mählqvist rör AB	Tryckaren 1	Mottagning, sortering	Icke-farligt och farligt avfall
Biototal AB	Låttra 3:3	Mottagning, sortering	Icke-farligt och farligt avfall

Bilaga 5. Återvinningsstationer

Förpackningar av plast, papper, glas och metall samt returpapper samlas in via återvinningsstationer i kommunerna, vid de platser som redovisas i tabellerna nedan. Vid planens framtagande är producenterna ansvariga för insamlingen, men ansvaret för insamlingen av förpackningarna utreds medan ansvaret för insamling av returpapper övergick till att omfattas av det kommunala ansvaret 1 januari 2022.

Tabell 8 Återvinningsstationer i Flens kommun

Återvinningsstationer	Adress	Ort	Sortiment
Brogetorp	Januarivägen	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Domarvägen/ Ljusnevägen	Domarvägen	Mellösa	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar
Dunkers Skola		Flen	Kartong, Tidningar
Frutorp (ÅVC)	Avfallupplaget, v 55	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast Batterier
Föreningsgården, Skebokvarn	Sparreholmsvägen	Skebokvarn	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Grusplan Variagatan	Variagatan	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Grönviksvägen, Hälleforsnäs		Hälleforsnäs	Kartong, Tidningar
ICA Kvantum	Hantverkargatan(väg mot ICA)	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Kungsbackavägen	Kungsbackavägen/Valstavägen	Bettna	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Lötvägen	Lötvägen 9	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Malmheden, Malmköping	Förrådsgatan	Malmköping	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Tempo, Sparreholm	Skarvnäsvägen 7	Sparreholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Torsbovägen	Torsbovägen 2	Hälleforsnäs	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Trädgårdsgatan	Trädgårdsgatan 29	Malmköping	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Vasagatan	Vasagatan 2	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Willys	Tegelvägen 2 vid P-plats	Flen	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier

Tabell 9 Återvinningsstationer i Katrineholms kommun

Återvinningsstationer	Adress	Ort	Sortiment
Fotbollsplan, Kanntorpsgatan		Sköldinge	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
ICA Supermarket	Oddergatan 9	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
ICA Åsköping	Doktorsvägen	Julita	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Ildrottshallen	Svanvägen	Forssjö	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier

Isrinken Backavallen	Prins Bertils gata		Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Kv Svärdslijan	Margaretehillsgatan	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar
Paviljongen Sveaparken	Jungfrugatan/ Tengnervägen	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
P-plats	Fredsg./Malmg.	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
P-plats	Stora Malmsvägen	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
P-plats	Sveavägen/ Teatergatan	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
P-plats KF AB	Vallavägen/ Stockholmsvägen	Katrineholm	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Servicebutiken	Vedebyvägen	Björkvik	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Tempo	Magasinsgatan	Valla	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Tolenvägen, vid IP		Strångsjö	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar
Vid förskolan	Bieåsen	Bie	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Vikatippen (ÅVC)	Vid v. 56 mot Bie, Karsuddens sjukhus	Katrineholm	Glas, Plast,

Tabell 10 Återvinningsstationer i Vingåkers kommun

Återvinningsstationer i Vingåkers kommun	Adress	Ort	Sortiment
Affären, Baggetorp	Kilstavägen 2	Baggetorp	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Folke Angers väg/Ekebergsvägen, Marmorbyn		Marmorbyn	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Gamla brandstationen, Lindberga		Österåker/ Vingåkers kommun	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar
Hackstavägen 17 (norr)		Vingåker	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Lastbilscentralen (LBC) (Söder)	Idrottsvägen	Vingåker	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar
P-plats Campingen		Läppe	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
P-plats Cityhallen		Vingåker	Glas
P-plats järnvägsbron (centrum)		P-plats järnvägsbron (centrum) Vingåker	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
P-plats Konsum	Bruksvägen	Högsjö	Glas, Kartong, Metall, Plast, Tidningar, Batterier
Viktippen (ÅVC)		Vingåker	Glas, Kartong, Metall, Plast

Bilaga 6. Nedlagda deponier i Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner

Nedlagda deponier i kommunerna redovisas i tabellerna nedan.

Flen

Tabell 11 Deponier i Flens kommun

Benämning	Lokalisering	Deponerat avfall	Riskklass	Kommentar
Talja 1:5 fastighetsägare kommunen	Frutorps avfallsupplag, infart från förbifarten.	Deponin var i drift till 2008. Hushållsavfall, industriavfall.	Deponin är av länsstyrelsen klassad som en deponi för icke farligt avfall.	Deponin i drift till 2008. Ska vara sluttäckt 2024 enligt beslut från Länsstyrelsen.
Bettna-Löta 12:5 fastighetsägare privatperson	N:6532052 E:0594069 Ligger längs vägen som går mellan Bettna skola och Aspgården	Hushållsavfall, latrin, byggnadsavfall och trädgårdsavfall.	2	Planerad MIFO fas 2. Avfall är besprutad med orto-diklorbensenen. Förbränning av avfall på deponin har sannolikt bildat dioxin.
Malma-Lundby 1:21/6:2 fastighetsägare privatperson	N:6554934 E:0600512 "Rysskärret" Ligger nära södra infarten till Malmköpings tätort.	Affärs- och industriavfall (asbest, sten och fiberull), trädgårdsavfall med mera. Möjligen askor från träindustri med tryckimpregnering.	2	Planerad MIFO fas 2. Förbränning av hushållsavfall ska ha skett och resterna har deponerats på området. Förbränningen har sannolikt bildat dioxin.
Malmköping 2:2 fastighetsägare kommunen	"Klovstenstippen" Området ligger ca 70 meter in på vänster sida om Klovstenvägen, i riktning ner mot badplatsen.	Mestadels hushållsavfall, slakteriavfall samt bildäck.	4	Planerad MIFO fas 2. Bedöms motiverat med hänsyn till Malmköpings vattenskyddsområde.
Malmköping 2:6 fastighetsägare kommunen	"Plevnadeponin" bakom Furuvägen i nära anslutning till Rysskärret.	Schaktmassor. Möjligen askor från träindustri med tryckimpregnering.	3	Planerad MIFO fas 2. Bedöms motiverat med hänsyn till Malmköpings vattenskyddsområde.

Mellösa-Mälby 1:1 fastighetsägare Svenska kyrkan	N:6553318 E:0589631 Deponin ligger längs Stadvägen ca 175 meter innan Eriksberg.	Schaktmassor och hushållsavfall.	4	Platsen behöver städas från skrot med mera.
Helgesta-Mälby 3:8 fastighetsägare privatperson	Igenvuxen infart från Sparreholmsvägen mellan fastigheterna Sparreholmsvägen 7 och Åkarvägen 1.	Hushållsavfall och inventarier såsom möbler.	4	N:6548096 E:0597633 I kärret intill ligger skrot som behöver städas bort.
Valsund 1:9 fastighetsägare Holmens Bruk AB	Längs väg 57 ca 300 m efter avfarten mot Valsund.	Hushållsavfall och jämförligt avfall. På 80-talet brändes bilvrak på platsen, dessa täcktes med schaktmassor.	3	N:6550183 E:0607878 Platsen har på senare år använts för dumpning. Behöver städas från skrot, fat och byggavfall.
Bygget 1:1	Dunker, mellan fastigheterna på Dal 1:8 och Bygget 1:8.		3	Har behandlats och klassats i tidigare studentarbete.
Sjöänden 1:1	Dunker		3	Har behandlats och klassats i tidigare studentarbete.

Katrineholm

Tabell 12 Deponier i Katrineholms kommun.

Benämning	Lokalisering	Deponerat avfall	Riskklass	Kommentar
Forssjödeponin	Eriksberg 10:1	Hushållsavfall, industriavfall	3	
Rosenholm-deponin	Djulö 2:3, Djulö 2:4, Djulö 2:31	Schaktmassor, hushållsavfall, industriavfall	3	
Västra Djulödeponin	Djulö 2:41	Hushållsavfall, industriavfall	3	
Backadeponin	Vingåkers-Hovmanstorp 1:1	Hushållsavfall, industriavfall	3	

Östra Djulödeponin	Djulö 2:3	Hushållsavfall, industriavfall	3	
Lasstorpsdeponin	Gersnäs 3:8	Hushållsavfall, industriavfall	2	
Värmbolsdeponin	Åkra 2:1	Hushållsavfall	3	
Claestorps säteri	Bonneråd 1:1	Hushållsavfall	4	
Strångsjödeponin Bretorp	Strångäng 1:1	Hushållsavfall	4	
Vesteråsen	Vesteråsen 1:1	Hushållsavfall	4	
Djupvik	Björkvik 1:1	Hushållsavfall	3	
Kocktorpsdeponin	Åsätter 1:4	Hushållsavfall	4	
Rösarne	Rösarne 1:1	Hushållsavfall	4	
Sofielundsdeponin	Ekeby 6:1	Hushållsavfall, industriavfall	4	
Valladeponin	Fyrö 9:2	Hushållsavfall	3	
Eriksbergsdeponin	Eriksberg mfl.	Hushållsavfall, rivningsmaterial, lantbruksavfall	3	
Aspnästets såg	Svartbol 1:1	Avfall från sågverksrörelse	3	
Tegelbruksdeponin	Ramsta 2:26	Tegelavfall	3	
Strängstorpsdeponin	Nordankärr 1:2	Hushållsavfall	4	
Biedeponin	Bie 3:3	Hushållsavfall	4	
Ökna Grindstuga	Gäversnäs 1:1	Hushållsavfall	3	
Himlingedeponin	Granhammar 2:1	Hushållsavfall	4	
Fimtatorp-Lomsjö-Mosstorp	Fimtatorp 1:13	Hushållsavfall	4	

Valstavägens deponin	Åsa 8:4	Hushållsavfall	4	
Vika deponin	Lasstorp 4:1	Kommunal avfallsdeponi som pågår idag	2	
Leby Hage, Fågelsta	Lebyhagen	Hushållsavfall, grovavfall	3	
Lövåkersdeponin	Lilla Lövåker 2:2	Hushållsavfall	4	
Ramsnäs	Ramsnäs 1:1	Hushållsavfall	4	
Bäck	Bäck 1:1	Hushållsavfall	4	
Hedängsdeponin	St Högrunn 2:7	Hushållsavfall	4	

Vingåker

Tabell 13 Deponier i Vingåkers kommun

Benämning	Lokalisering	Deponerat avfall	Riskklass	Kommentar
Högsjö	Högsjöbruk 7:1	Hushållsavfall.	3	
Läppe	Stavhälla hamn 1:5	Hushållsavfall och metall	4	
Baggetorp	Baggetorp 1:28	Hushållsavfall och jämförligt avfall	3	
Marmorbyn	Näs 1:4	Hushållsavfall och jämförligt avfall		
Lomsjön	Lindberga 1:10	Oklart, metall synligt		
Gamla murfabriken Dammslund	Gamla murfabriken Dammslund	Oklart, metall synligt	4	
Åsen (Vingåkers tätort)	Åsen (Vingåkers tätort)	Hushållsavfall	4	

Bilaga 7. Uppföljning av avfallsplan 2018–2022

Föregående avfallsplan har utgått från fem fokusområden för att kunna klättra högre upp i avfallstrappan. Från de fem fokusområdena togs därefter tio mål och 11 åtgärder fram för hur arbetet skulle genomföras för att uppnå intentionerna med avfallsplanen. De fokusområdena som valdes ut är:

- Hushållens farliga avfall inkl. el- och elektronikavfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Återanvändning och återvinning
- Latrin och slam
- Nedskräpning

Mål 1: Farligt avfall (inkl. el- och elektronikavfall) ska inte förekomma i kärlavfallet.

Åtgärd 1.1: Genomföra kommunikations insats som riktar sig till hushåll.

Mått (År)	Utgångsläge (2016)	Utfall 2020	Målvärde (2022)
Mängd FA i kärlavfallet Flens kommun	0,42 %	0,49 %	högst 0 %
Mängd FA i kärlavfallet Katrineholms kommun	0,51 %	0,65 %	högst 0 %
Mängd FA i kärlavfallet Vingåkers kommun	0,47 %	0,35 %	högst 0 %

Plockanalys, andel farligt avfall (FA)

Mål
0 %

Genomförda åtgärder:

- Kommunikationsinsatser har genomförts i form av:

- Informationsmaterial gällande hushållsavfall via hemsida och fakturabilaga. Samverkan mellan SVAAB och kommunerna för att sprida information.
- Mellanårsenkät och plockanalys genomfördes under hösten 2020.
- Sörmland Vatten köpte in en ny våg som ger utslag på den faktiska vikten och inte som innan då värdet avrundas uppåt till närmaste 100 gram, vilket resulterar i att det alltid uppstår en vikt som inte överensstämmer med den faktiska vikten. På det sättet kom vi närmre målet med 0 farligt avfall (inkl. el- och elektronikavfall) i kärlavfallet. Vågen användes för första gången vid plockanalys hösten 2020.
- Ett arbete med att följa upp kundenkät kopplat till mål 2 "Andelen hushåll som tycker de har ganska eller mycket bra tillgänglighet för att lämna farligt avfall (inkl. el- och elektronikavfall) överstiger 75 procent under planperioden". Om kunden upplever att det är lätt att göra rätt visar enligt statistik ett ökat resultat.

Måluppfyllelse

Målet har följts upp genom plockanalys vartannat år. Den plockanalys som genomfördes 2020 visade låga värden farligt avfall och el- och elektronikavfall trots att vikten per enhet farligt avfall avrundas upp till 100 gram. Även då den verkliga vikten per enhet understiger 100 gram, vilket medfört att 0 som är målet i avfallsplanen inte kunde uppnås. Det fanns tidigare inte någon rättvis mätmetod för att skilja ut farligt avfall såsom parfym ur en glasflaska. Det innebär att det farliga avfall som vägdes in även inkluderande glasförpackningen. Det genererar högre vikt än för det faktiska farliga avfallet.

Den rapportering som årligen sker i Avfall Web har varit missvisande då den inte särskilt, eller delat upp fraktioner såsom farligt avfall (FA) samt el- och elektronikavfall på ett rättvist sätt, vilket dessutom innebär att många kommuner redovisat på olika sätt med att avrunda värdena antingen uppåt eller nedåt. Nytt system för rapportering behövde därför utvecklas, vilket Sörmland Vatten lyfte till Avfall Sverige som därefter gjorde justeringar.

Eftersom målet är satt till 0 så har målet inte uppnåtts men ändå varit värt att sikta på en 0-vision. Detta var en diskussion som fördes med dåvarande styrgrupp som trots svårigheterna med att uppnå ett noll värde initierade på att målet ska vara noll, allt annat var orimligt. Däremot har de åtgärder som planerats genomförts. Det är därför viktigt att fortsatt ha ambitionen och arbeta för att farligt avfall (inkl. el- och elektronikavfall) inte ska förekomma i kärlavfallet men ändå ha förståelse för att vi kanske inte kan uppnå noll i resultat.

Mål 2: Andelen hushåll som tycker att de har ganska eller mycket bra tillgänglighet för att lämna farligt avfall (inkl. el- och elektronikavfall) överstiger 75% under planperioden.

Åtgärd 2.1: Utvärdera nuvarande insamlingssystem och genomföra eventuella åtgärder som behövs för att öka tillgängligheten.

Mått (År)	Utgångsläge (2016)	Utfall 2020	Målvärde (2022)
Andel kunder i Flens kommun nöjda med tillgänglighet FA	70 %	79 %	minst 75 %
Andel kunder i Katrineholms kommun nöjda med tillgänglighet FA	62 %	64 %	minst 75 %
Andel kunder i Vingåkers kommun nöjda med tillgänglighet FA	66 %	75 %	minst 75 %

Genomförda åtgärder:

- Plockanalys och kundenkät genomfördes 2020.
- Ett arbete kring att få bort sprutor och kanyler i hushållsavfallet påbörjades under 2020. En folder med information om hur förbrukade sprutor och kanyler ska hanteras togs fram för utdelning på kommunernas apotek, i den mån det fanns avtal och apoteken så önskade.
- Sörmland Vatten initierade 2020 ett samarbete med diabetessamordnare i Sörmland samt kommunernas apotek för informationsspridning om:
 - att sprutor och kanyler inte ska förekomma i hushållsavfallet
 - hur kommuninvånarna ska hantera det i stället.

På grund av rådande omständigheter med Corona pausades arbetet.

- Utifrån Kundenkät 2018 genomfördes ett arbete kring insamling och kommunikering kring Miljöbilen inför 2019 som därefter förfinades även inför 2020. Arbetet omfattade extra marknadsföring i form av SMS till fastigheter på orten innan Miljöbilen var i aktuell ort, ändring av/eller utökade insamlingsplatser med mera. Miljöbilen besökte samtliga tre kommuner under 2020 men på grund av rådande omständigheter med Corona uteblev besök i anslutning till Katrineholmsveckan, och inför 2020 valde vi att inte skicka SMS.

Måluppfyllelse

Målet följs upp genom kundenkät vartannat år och åtgärden pågick till och med 2021-12-31. Målet uppfylls vid tiden för utvärdering för Flen och Vingåker men inte för Katrineholm. Utifrån svar på kundenkäternas utfall så kan detta bero på att det generellt sätt önskas mer lättillgängliga platser för att lämna småelektronik i form av batterier och glödlampor. Samt att platserna för miljöbilen inte motsvarar önskemål om insamlingsplats och/eller tillgänglighet (Miljöbilen besöker varje kommun en vecka på hösten).

Mål 3: Minst 50% av matavfallet i hushållsavfallskärl ska behandlas biologiskt så att energi och näring tas tillvara.

Åtgärd 3.1: Genomföra kommunikationsinsats riktad mot kommuninvånare och verksamheter i syfte att återkoppla miljönyttan och uppmuntra till att sortera matavfall.

Åtgärd 3.2: Undersöka och analysera anledningen till att kommuninvånarna valt att inte sortera matavfall i grön påse. Attitydundersökning ska genomföras 2019 och jämföras med 2017.

Mätt (År)	Utgångsläge (2016)	Utfall 2020	Målvärde (2022)
Andel utsorterat matavfall i hushållsavfallskärl Flens kommun	51,7 %	52,9 %	min 50 %
Andel utsorterat matavfall i hushållsavfallskärl Katrineholms kommun	62,7 %	50,1 %	min 50 %
Andel utsorterat matavfall i hushållsavfallskärl Vingåkers kommun	57,7 %	59 %	min 50 %
Andel kommuninvånare som inte sorterar ut matavfall		47,78 % Utfall Flen 2020 41 % Utfall K-holm 2020 51 % Utfall V-åker 2020 49 %	högst 50 %

Plockanalys, matavfall

Mål
Mer än 50%

Genomförda åtgärder:

- Resultaten från mellanårsenkät och plockanalys har använts som underlag i framtagande av följande kommunikationsinsatser:
 - Miljönyttan med och distribuering av gröna påsen samt vikten av att sortera ut i grön påse.
- Beslut togs våren 2020 att genomföra Minimeringsmästarna för samtliga tre kommuner under projektledning av Sörmland Vatten.

Måluppfyllelse

Undersökning/ analys av kundenkät 2017 och 2019 har genomförts, gällande anledning till att kommuninvånare valt att inte sortera matavfall i grön påse. 2018–2019 genomfördes kommunikationsinsatser baserat på resultatet. Det är tydligt att det krävs fortlöpande insatser för att upprätthålla kommunernas resultat. En plan för kommunikationsinsatser kring matavfall under 2020 har togs fram, med följande inriktning:

- Fortsatt arbete kring kommunikation avseende matavfall i syfte att återkoppla miljönyttan och uppmuntra till att sortera matavfall ska fortsatt ingå i åtgärd 3.1.

På grund av Corona blev mötet med de utpekade målgrupperna (fastighetsägare, nyanlända, ungdomar m.fl.) framskjutet på obestämmd tid.

Mål 4: Matsvinn i kommunal offentlig verksamhet (skola och äldreomsorg) ska ha minskat med minst 20% till 2022 jämfört med 2014.

Åtgärd 4.1: Mäta matsvinn i kommunal offentlig verksamhet (förskola, skola och äldreomsorg) och genomföra kommunikationsinsatser för att minska matsvinnet. Kommunikationsinsatser ska även inkludera privata förskolor, skolor och äldreomsorg.

Mått (Halvår)	Utgångsläge halvår 2 – 2016	Utfall halvår 1 - 2019 (målvärde)	Målvärde halvår 2 - 2022
Matsvinn i kommunal offentlig verksamhet Flens kommun	29 g/portion	28 g/portion	
Matsvinn i kommunal offentlig verksamhet Katrineholms kommun			
Matsvinn i kommunal offentlig verksamhet Vingåkers kommun			

Genomförda åtgärder:

- Matsvinnsmätningar har inte genomförts enligt åtgärds i avfallsplanen, dvs höst och vår. Däremot har kommunerna genomfört matsvinnsmätningar enligt nya regler i nationella Livsmedelsstrategin.
- Katrineholms kommun har påbörjat samarbete kring matsvinnrelaterade frågor. Två möten har genomförts hittills. Syftet är att underlätta mätning genom den nationella Livsmedelsstrategin samt att etablera ett kontaktnät med berörda parter inför arbetet med kommande avfallsplan.

Måluppfyllelse

Målet pågår under hela planperioden och kommer att följas upp efter avslutad planperiod. Kommunikationsinsatser kopplade till åtgärden pågår kontinuerligt i kommunerna.

Mål 5: Begagnade kontorsmöbler från kommunens verksamheter ska lämnas in på utvald lagerplats inom kommunen i syfte att återanvändas.

Åtgärd 5.1: Ta fram rutin och implementera system för återanvändning av kontorsmöbler inom kommunens egna verksamheter inklusive bolag.

Genomförda åtgärder:

- *Flen:* En rutin för ett system för återanvändning av kontorsmöbler inom kommunens egen verksamhet har implementerats. Det fungerar så att det finns ett arbetslag på Socialförvaltningen som tar emot möbler som inte används, renoverar dem vid behov, och fördelar sedan ut dem till verksamheter som behöver möbler. Ett intranät kommer upprättas för att synlig- och tillgängliggöra kontorsmöblerna.
- *Vingåker:* I samarbete med Viadidakt tas möbler omhand för att återanvändas av andra verksamheter. Det finns även en hemsida som visar vilka möbler som finns tillgängliga för omplacering.
- *Katrineholm:* Kommunen har sedan många år ett väl fungerande system "Bytestorget" för återbruk av kontors- och andra kommunala möbler, till exempel skolbänkar och barnstolar. Det är Viadidakt som sköter verksamheten inklusive viss reparation och uppfräschning av möblerna som lämnas in. Beställning av hämtning och lämning av möbler sker via plattform på intranätet där också foton finns på de möbler som för närvarande finns tillgängliga.

Måluppfyllelse

I alla tre kommuner går det numera att lämna in kontorsmöbler för vidaredistribution till andra delar av kommunens verksamheter samt bolag. Information om detta finns på kommunernas egna intranät. Detta innebär att mål och åtgärd är uppfyllt i samtliga tre kommuner.

Mål 6: Mängden osorterat bygg- och rivningsavfall som lämnas till återvinningscentralen ska minska.

Åtgärd 6.1: Genomföra utbildning riktad mot bygglovandläggare, byggnadsinspektörer, byggherrar, fastighetsägare, gatudriftsansvariga och planarkitekter.

Mått (År)	Utgångsläge (2016)	Utfall 2020	Målvärde (2022)
Mängd osorterat bygg- och rivningsavfall Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner	3 114 ton	3 490 ton	

Planerade, ej genomförda åtgärder:

- Ett seminarium för berörda var inplanerat under våren 2020. På grund av rådande omständigheter med pandemin har åtgärden fått flyttats fram på obestämd framtid med förhoppning om genomförande under planperioden.

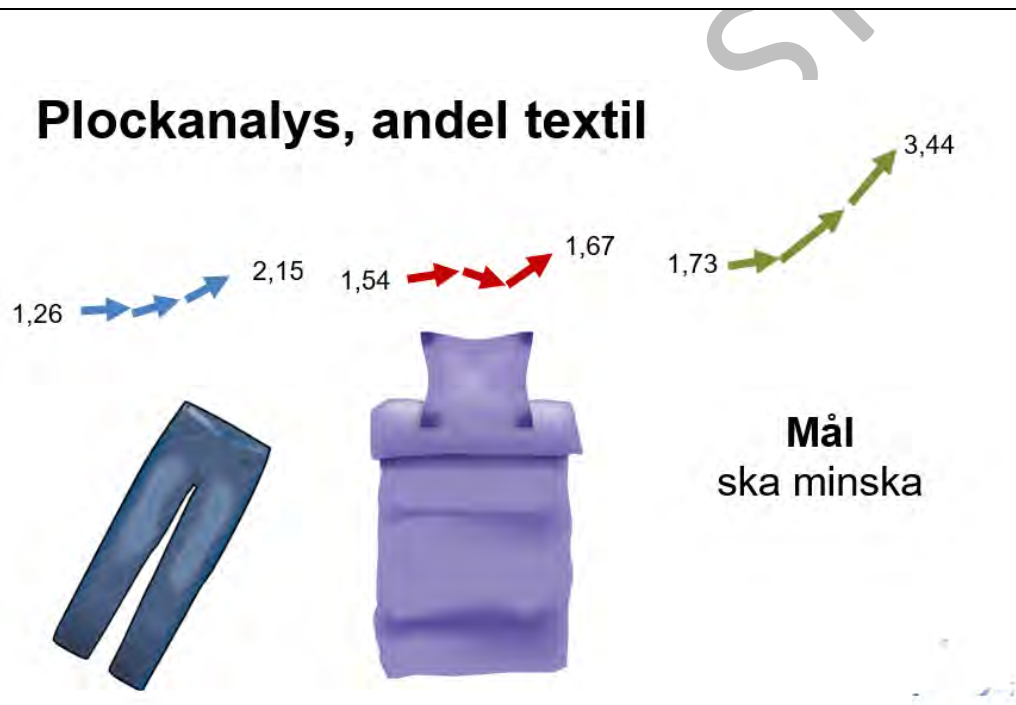
Måluppfyllelse

Målet kommer att följas upp 2022 och jämföras med 2017. Efter 2017 och innan denna avfallsplan antogs beslutades att de återvinningscentraler som Sörmland Vatten ombesörjer inte längre ska ta emot osorterat bygg- och rivningsavfall. Det innebär att Flen (Frutorp) eller Vingåker (Vik) inte tar emot osorterat bygg- och rivningsavfall. Katrineholm (Vika) tar däremot osorterat bygg- och rivningsavfall mot en hög avgift och ombesörjer därefter sorteringen. Detta innebär målet uppnåddes vid den tid då målet utvärderades.

Mål 7: Mängden återanvändningsbara textilier ska minska i kärlavfallet.

Åtgärd 7.1: Uppmuntra hushållen att lämna textilier till återanvändning.

Mått (År)	Utgångsläge (2016)	Utfall 2020	Målvärde (2022)
Andel textilier i kärlavfallet Flens kommun	1,26 %	2,15 %	max1,12 %
Andel textilier i kärlavfallet Katrineholms kommun	1,54 %	1,67 %	max1,38 %
Andel textilier i kärlavfallet Vingåkers kommun	1,73 %	3,44 %	max1,68 %

Genomförda åtgärder:

- Kommunikationsmaterial har tagits fram kring textil som visar på hur mycket kläder vi köper och sedan sparar, återanvänder eller slänger.

- Kommunikationsinsatser i form av artiklar, deltagande på event och artiklar i kommundidningarna har genomförts.
- Under planperioden har Sörmland Vatten arbetat aktivt på återvinningscentralerna med att:
 - öka möjligheten att sortera ut fler fraktioner från brännbart.
 - arbeta bort benämningen brännbart
 - revidera skyltning
 - skapa en sorteringskarta för webben
 - på lite sikt ska säck tömmas och sorteras
- Plockanalys och kundenkät är genomförd.
- Beslut togs våren 2020 att genomföra Minimeringsmästarna för samtliga tre kommuner under projektledning av Sörmland Vatten.

På grund av Corona har flera planerade kommunikationsinsatser fått ställas in.

Måluppfyllelse

Målet är svårt att utvärdera då målet är definierat i att "mängden (alltså i vikt oavsett andel av annat material) återanvändningsbara textilier ska minska i kärlavfallet" men utvärderingen så som den är rapporterad är i %. Det finns inga mängder rapporterade i kilogram (kg). Vidare är det inte helt enkelt att utvärdera mängden återanvändningsbart för vem avgör om textilen som ligger i restavfallet är återanvändningsbar eller inte? En viktig reflektion som tas med till kommande avfallsplan.

Pandemi påverkade åkerbruksaktörer negativt under 2020 då många valde att stänga ner sina insamlingsboxar och upphör med insamling från ÅVC. Invånarna tvingades därmed slänga sina textilier som brännbart i stället för till återbruk eller återvinning. Det i kombinationen med att många har arbetat hemma under pandemin och därför haft mer tid att rensa ut diverse saker i hemmet. Detta var mest troligt den främsta anledningen till de ökade mängder som redovisades från plockanalysen 2020. De åtgärder som planerats har genomförts.

Mål 8: Andelen förpacknings- och tidningsmaterial i kärlavfallet understiger 20%.

Åtgärd 8.1: Genomföra kommunikationsinsatser som riktar sig till hushållen.

Mått (År)	Utgångsläge (2016)	Utfall 2020	Målvärde (2022)
Andel förpacknings- och tidningsavfall i kärlavfallet Flens kommun	24,24 %	20,85 %	högst 20 %
Andel förpacknings- och tidningsavfall i kärlavfallet Katrineholms kommun	20,22 %	20,63 %	högst 20 %
Andel förpacknings- och tidningsavfall i kärlavfallet Vingåkers kommun	21,18 %	19,38 %	högst 20 %

Plockanalys, andel förpackningar

Genomförda åtgärder:

- Sörmland Vatten har genomfört kommunikationsinsatser i form av framtagen sorteringsguide till fakturabilaga.
- 17 april 2019 sände Sörmland Vatten till respektive Kommunstyrelse, "Begäran om delfinansiering av en gemensam resurs" för att hantera krav på Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner med anledning av de nya förordningarna.
- Förberedande samråd genomfördes mellan de tillståndspliktiga insamlingsystemen (TIS).
- Plockanalys genomfördes 2020.

Måluppfyllelse

Målet följs upp genom plockanalys vartannat år. Vingåker har uppfyllt målet men inte Flen och Katrineholm. Det är svårt att tolka ut från kundenkät vad detta beror på. De åtgärder som planerats är genomförda.

Mål 9: 40% av fosfor och 10% av kvävet i spillvatten från små avlopp tas tillvara och återförs som växtnäring till åkermark.

Åtgärd 9.1: Utreda möjligheten att ta emot och behandla utsorterade fraktioner från små avloppsanläggningar.

Genomförda åtgärder:

- Avfall Sverige och Sörmland Vatten arrangerade i mars 2019 ett seminarium, öppet för externa kommuner samt slamentreprenörer, under temat "Framtida tömningstekniker". I september anordnas ytterligare möte och då kring Revaq. Förhoppning om att vidare dialog och samverkan sker mellan Sörmland Vatten och kommunerna.
- Kommunernas gemensamma LOVA-projekt "Kretsloppsanpassade små avlopp i FKV-regionen" är avslutat och slutrapporterat till Länsstyrelsen. Projektets syfte var att ta fram ett förslag på en arbetsmodell och ett system för kretsloppsanpassning av små avlopp inom Flens, Katrineholms och Vingåkers kommun.

Måluppfyllelse

Idag återförs allt slam från små avlopp till åkermark genom det kvalitetsarbete som Sörmland Vatten genomför. Även i framtiden är målet att kunna sprida slam från små avlopp på åkermark vilket innebär att målet därmed är uppfyllt.

Mål 10: Nedskräpning ska minska i kommunerna.

Åtgärd 10.1: Ta fram handlingsplan mot nedskräpning.

Genomförda åtgärder:

- Samtliga tre kommuner ha tagit fram en handlingsplan med kommunövergripande åtgärder för att minska nedskräpningen.

Måluppfyllelse

Flens kommun har våren 2021 inga objektiva data på huruvida nedskräpningen har minskat eller ökat. Bedömningen är dock att nedskräpningen inte har minskat eftersom medborgarundersökningar visar att andelen personer som upplever områden i Flens kommun som nedskräpade har ökat.

Katrineholms kommun har en aktiv handlingsplan mot nedskräpning och har genomfört en mängd åtgärder. Flera insatser, tex målade papperskorgar i glada färger, klistermärken med budskap på insidan av papperskorgslocken, dekalerna på nedskräpade platser samt klistermärken på brunnslock för att motverka fimpnedskräpning har gjorts. Aktiviteter med Städa Sverige samt skräpplockardagar har haft stort deltagande. Dessvärre ser vi ändå i de mätningar som görs att nedskräpningen inte minskar. Vi har under tre år plockat och räknat skräp på samma platser första tisdagen i maj. Resultatet är 2019 8 skräp/10 kvm, 2020 5 skräp/10 kvm och 2021 8 skräp/ 10 kvm. En minskning under 2020 men ökning under 2021. Fimpen dominerar och vi har mycket fimpar vid Duveholmsskolans entré samt vid Järvenskolan. Vi ser att frågan är viktig att arbeta med.

Vingåkers kommun antog sin plan mot nedskräpning i kommunstyrelsen 2021-04-26. Om kommunen har uppnått målet om minskad nedskräpning är för tidigt att avgöra då första uppföljningen av planen kommer göras 2022.

Åtgärden är uppfylld genom den handlingsplan som samtliga tre kommuner tagit fram.

Bilaga 8. Framtagande av avfallsplanen 2023–2032

8.1 Ansvarsfördelning

Sörmland Vatten har enligt ägardirektivet i uppdrag att tillsammans med våra ägarkommuner ta fram förslag till renhållningsordning, där avfallsplanen ingår.

Projektet har letts av Sörmland Vatten som även leder arbetet med nuvarande avfallsplan. Sörmland Vatten har skyldighet att säkerställa att arbetet med att ta fram förslag till ny avfallsplan påbörjas i god tid och i samspel med kommunerna.

En styrgrupp med politiker och chefer, en projektgrupp med tjänstemän samt arbetsgrupper med representanter från respektive kommun har arbetat fram förslag till ny avfallsplan. För ett effektivt arbete delas projektgruppsdeltagarna upp i mindre grupper, så kallade arbetsgrupper för framtagande av mål och åtgärder. Utifrån arbetsgruppernas inriktning kan andra tjänstemän och funktioner från kommunerna bjudas in.

Andra funktioner inom kommunen, organisationer och företag kan behöva involveras för att lyckas i projektet och då genom sitt deltagande i arbetsgrupper.

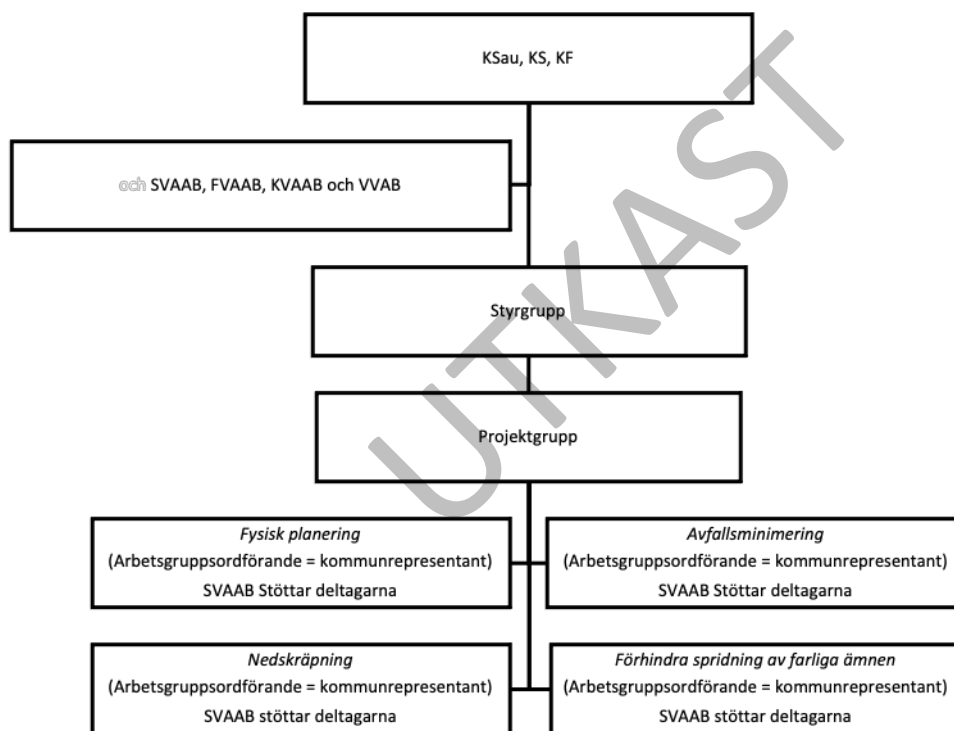
Vid sidan av revideringen kommer arbetet med genomförande av nuvarande avfallsplan 2018–2022 fortsätta. När revidering av avfallsplanen är genomförd kommer Sörmland Vatten även leda genomförandeprocessen tillsammans med kommunerna. Detta omfattar bland annat aktualitetsprövning av planen samt årlig uppföljning och rapportering i respektive kommuns kommunstyrelse.

8.1 Tid- och aktivitetsplan

För framtagande av en ny avfallsplan har en tid- och aktivitetsplan tagits fram. Här nedan redovisas de viktigaste tidpunkterna i processen.

- Under hösten 2020 genomfördes en enkät för att utvärdera arbetet med nuvarande avfallsplan.
- Under hösten 2020 informerades ägarstyrelserna och kommunerna om behov av revidering av avfallsplan.
- Under hösten 2020 antog styrgrupp och respektive kommuns kommunstyrelse den projektplan samt tid- och aktivitetsplan för framtagande av ny avfallsplan som Sörmland Vatten arbetat fram.
- Under våren 2021 arbetar kommunerna tillsammans med Sörmland Vatten fram de mål och åtgärder som ska ligga till grund för nya avfallsplanen.
- Under våren 2021 delges Sörmland Vatten delegation från respektive kommun att ställa ut och samråda förslag till ny avfallsplan med berörda.

- Under våren 2021 arbetar Sörmland Vatten till viss del med hjälp av kommun fram resterande underlag kopplat till avfallsplanen. Detta inkluderar även samråd avseende avgränsningssamråd med Länsstyrelsen.
- Under hösten 2021 beslutar projekt- och styrgrupp om förslag till ny avfallsplan.
- Under våren 2022 ställdes förslag till ny avfallsplan 2023 ut för granskning i respektive kommun och därefter reviderades dokumentet.
- Hösten 2022 antar respektive kommuns kommunfullmäktige förslag till ny avfallsplan.

Figur 1 Beskrivning av projektorganisationen för framtagande av ny avfallsplan.

Bilaga 9 Miljöbedömning och Miljökonsekvensbeskrivning

Se separat bilaga upprättad av Miljö och Avfallsbyrån.

Bilaga 10 Samrådsredogörelse

Upprättas först efter samråd och utställning

UTKAST

Samråd och utställning av förslag till ny avfallsplan 2023–2032

Tid för samråd och utställning: **15 december-15 mars**

Enligt Miljöbalken (SFS 1998:808) är varje kommun skyldig att upprätta en renhållningsordning, bestående av avfallsplan och avfallsföreskrifter, vilken ska antas av kommunfullmäktige.

Kommunerna har enligt miljöbalkens 15 kap § 41 ett övergripande ansvar för omhändertagande av hushållsavfall och ansvar för avfallsplanering som en del av renhållningsordningen.

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument i kommunen och ett verktyg för att långsiktigt styra avfallshanteringen i en mer miljömässigt hållbar riktning.

Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner har tagit fram en gemensam avfallsplan för perioden 2023–2032 med hjälp av Sörmland Vatten och Avfall AB (Sörmland Vatten) som processledare för själva framtagandet.

Samråd och utställning av förslaget är en del i förankringsarbetet och innefattar kommuninvånare, myndigheter, organisationer, företag samt förtroendevalda och tjänstepersoner inom kommunerna.

Förutom samråd via mejl kommer avfallsplanen ställas ut i respektive kommun på följande ställen:

Flen:

Flens kommun, Sveavägen 1, 642 81 Flen och
Flens Bibliotek, Drottninggatan 3, 642 37 Flen

Katrineholm:

Stadshuset Gröna Kulle, Fredsgatan 38, 641 30 Katrineholm och
Kulturhuset Ängeln, Djulögatan 27, 641 30 Katrineholm

Vingåker:

Vingåkers kommun, Parkvägen 8, 643 80 Vingåker och
Vingåkers Bibliotek, Bondegatan 6, 643 30 Vingåker

Sörmland vatten och Avfall AB: Vingåkersvägen 18, 641 51 Katrineholm

Synpunkter på ny avfallsplan ska inkomma skriftligen senast 15 mars 2022 till kundservice@sormlandvatten.se alternativt lämnas till: Sörmland Vatten och Avfall AB Vingåkersvägen 18, 641 51 Katrineholm. Frågor gällande avfallsplanen hänvisas till kundservice tfn: 0150–800 100

Vår handläggare
Eva Frykman
Avdelningschef Miljö

Bygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

13. Redovisning enligt program för uppföljning av privata utförare

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att till kommunstyrelsen rapportera att det inte finns några privata utförare inom nämndens verksamhetsområde.

Sammanfattning av ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunen, när skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal lämnats över till en privat utförare, kontrollera och följa upp verksamheten. Kommunfullmäktige har antagit ett program för uppföljning av privata utförare. Enligt programmet ska varje nämnd årligen redovisa en sammanställning av antal och omfattning av privata utförare samt en sammanfattning av uppföljningen.

Bygg- och miljönämnden har inte anlitat några privata utförare för det som kan betraktas som en kommunal angelägenhet.

Beslutsmottagare

KOMMUNSTYRELSEN

Vår handläggare

Michaela Sjöman
AdministratörBygg- och miljönämnden
Katrineholms kommun

14. Meddelanden

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att lägga redovisningen till handlingarna.

Beslutsunderlag

2022-03-09 Meddelanden

Beslutsmottagare

Akten

Meddelanden

Mark- och miljödomstolen

SAKEN Utdömmande av vite på fastigheten XXXXX i Katrineholms kommun

BESLUT Mark- och miljödomstolen förpliktar XXXXX och XXXXX att till staten betala vite om 12 000 kr vardera.

SAKEN Utdömmande av vite på fastigheten XXXXX i Katrineholms kommun

BESLUT Mark- och miljödomstolen förpliktar XXXXX och XXXXX att till staten betala vite om 3 000 kr vardera.

SAKEN Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun (nämnden) har beslutat att XXXXX ska betala 5 000 kr i miljöstraffavgift för att utan tillstånd ha påbörjat inrättande av avloppsanordning.

BESLUT Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Länsstyrelsen Södermanland

SAKEN Överklagande av Bygg- och miljönämndens i Katrineholms kommun beslut om förbud vid vite att släppa ut spillvatten; XXXXX

BESLUT Länsstyrelsen avslår överklagandet.

SAKEN Överklagande av Bygg- och miljönämndens i Katrineholms kommun beslut om försiktighetsmått för nya gödselbrunnar; XXXXX och XXXXX

BESLUT Länsstyrelsen beslutar att ändra det överklagade beslutet endast på så sätt att försiktighetsmått nummer 2 och 8 upphävs. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen

Katrineholms kommun	Besöksadress: Trädgårdsgatan 1	Org.nummer: 212000-0340
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Telefon: 0150-57700	www.katrineholm.se
641 80 Katrineholm	E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@katrineholm.se	